

Na obálce



1. Muž nese na ramenou holčičku a pozoruje větrný park. (© Adobe Stock).
2. Polští hasiči pomáhají bojovat proti lesním požárům ve francouzském Hostensu, 14. srpna 2022.
3. Mladá matka hovoří o budoucnosti Evropy a drží v náručí své dítě, které se narodilo v polovině konference, Štrasburg, 30. dubna 2022.
4. Občané demonstrující na podporu Ukrajiny, Brusel, Belgie, 8. března 2022.
5. Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová navštívila Ukrajinu, kde se setkala s ukrajinským prezidentem Volodymyrem Zelenským, Kyjev, Ukrajina, 15. září 2022.
6. Zleva doprava: Předseda Evropské rady Charles Michel, předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová a prezident Spojených států Joe Biden na summitu skupiny G7, Krün, Německo, 26. června 2022.
7. Technické oddělení desek integrovaných obvodů, továrna na polovodiče, Drážďany, Německo, 8. února 2022.
8. Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová (vlevo) při setkání s předsedkyní Evropského parlamentu Robertou Metsolovou (vpravo) a prezidentkou Evropské centrální banky Christine Lagardeovou, Štrasburk, Francie, 14. února 2022.

EU v roce 2022

SOUHRNNÁ ZPRÁVA O ČINNOSTI EVROPSKÉ UNIE

Zveřejněno v souladu s čl. 249 odst. 2 Smlouvy o fungování Evropské unie

Interaktivní verze této publikace, která obsahuje odkazy na obsah online, je ke stažení ve formátech PDF a HTML na adrese: <http://europa.eu/general-report/cs>

EU v roce 2022 – Souhrnná zpráva o činnosti Evropské unie

Evropská komise
Generální ředitelství pro komunikaci
Redakční služba a cílená osvěta
1049 Brusel
BELGIE

Evropská komise přijala *EU v roce 2022 – Souhrnnou zprávu o činnosti Evropské unie* dne 21. února 2023 pod značkou C(2023) 1112/3.

Print	ISBN 978-92-76-61847-8	ISSN 1725-6895	doi:10.2775/05865	NA-AD-23-001-CS-C
PDF	ISBN 978-92-76-61835-5	ISSN 1977-3390	doi:10.2775/763935	NA-AD-23-001-CS-N
HTML	ISBN 978-92-76-61800-3	ISSN 1977-3390	doi:10.2775/074540	NA-AD-23-001-CS-Q

Evropská komise neodpovídá za jakékoli následky plynoucí z opakovaného použití této publikace.

Lucemburk: Úřad pro publikace Evropské unie, 2023



© Evropská unie, 2023

Politika opakovaného použití dokumentů Evropské komise se provádí na základě rozhodnutí Komise 2011/833/EU ze dne 12. prosince 2011 o opakovaném použití dokumentů Komise (Úř. věst. L 330, 14.12.2011, s. 39).
Není-li uvedeno jinak, je opakované použití tohoto dokumentu povoleno v rámci licence Creative Commons Attribution 4.0 International (CC-BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znamená, že opakované použití se povoluje za předpokladu, že je řádně uveden zdroj a jakékoli změny.

K veškerému použití nebo reprodukci prvků, které nejsou ve vlastnictví Evropské unie, může být nutné získat svolení přímo od příslušných držitelů práv.

FOTOGRAFIE

Veškeré fotografie © Evropská unie, pokud není uvedeno jinak.

Předmluva



Ursula von der Leyenová
předsedkyně Evropské komise

Rok 2022 byl pro Evropu přelomovým okamžikem. Byl to rok, kdy Rusko brutálně přepadlo Ukrajinu. Byl to však také rok, kdy se Ukrajinci agresorovi postavili a inspirovali svou odvahou celý kontinent. Byl to rok, kdy evropští občané přivítali ve svých domovech, školách i srdcích miliony ukrajinských uprchlíků. Byl to rok, kdy naše Unie stála vzpřímená a jednotně hájila naše evropské hodnoty: hodnoty, podle kterých mají svoboda a lidská důstojnost nevyčíslitelnou hodnotu a je třeba hájit demokracii a mír.

Víme, že činy mají větší váhu než slova. Když ruské tanky pronikly na Ukrajinu, jednali jsme okamžitě, jednotně, silně a odhodlaně. EU a její partneři uvalili na Rusko a spoluvíníky, kteří se podílejí na jeho imperialistické válce, bezprecedentní sankce. Solidarita s Ukrajinou, která znamenala poskytnutí humanitární, finanční a vojenské podpory, posílila celou naši Unii. Sousední členské státy otevřely Ukrajincům prchajícím před válkou své hranice, poskytly jim přístřeší, lékařskou podporu, možnost pracovat a jejich dětem daly místo ve třídách. EU přijala historické rozhodnutí a udělila Ukrajině status kandidátské země pro vstup do Unie. Evropa dnes – jako už mnohokrát dříve – znamená budoucnost.

V tomto uplynulém roce EU ukázala, jak dobře dokážeme zvládnout výzvu, pokud jednáme společně a ambiciózně. Rusko vede válku nejen proti Ukrajině, ale také proti evropské energetice a ekonomice. Naši závislost na ruských fosilních palivech chceme ukončit v rekordním čase prostřednictvím plánu REPowerEU. Během prvních osmi měsíců války se nám podařilo nahradit více než 80 % ruského plynu z plynovodu; naše zásobníky plynu jsme naplnili rekordním objemem (v listopadu na více než 95 %); v období od srpna do listopadu jsme naši spotřebu plynu snížili o 20 % (ve srovnání s předchozími pěti lety) a zavádění obnovitelných zdrojů jsme zintenzivnili o více než 40 %. Ani v dobách krize se EU nevzdala svých cílů v oblasti klimatu. Naše úsilí o dodržení slibu, že příští generaci zanecháme Evropu v lepším stavu, jsme zdvojnásobili.

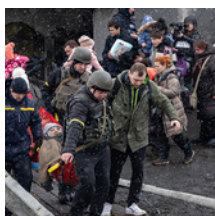
V roce 2022 náš plán na podporu oživení NextGenerationEU rovněž začal financovat ekologické a digitální projekty na místě – např. projekty větrné energie na moři, projekty elektrických vlaků nebo digitálních veřejných služeb či projekty energeticky účinných nemocnic. Na tuto dynamiku chceme navázat, stejně jako na úspěšný Evropský rok mládeže, a proto jsme rok 2023 vyhlásili Evropským rokem dovedností. Hodláme propojit pracovníky, průmysl, sociální partnery, poskytovatele odborné přípravy a celostátní, regionální a místní orgány, a dát tak prioritu vzdělávání, odborné přípravě a rekvalifikaci a zvyšování kvalifikace. Musíme snížit nezaměstnanost mladých lidí a většímu počtu žen umožnit vstup na trh práce, protože musíme co nejlépe využít potenciálu Evropy. Protože jsou to lidé a jejich know-how, kdo je hnací silou pozitivních změn.

V nadcházejícím roce budeme dále zvyšovat odolnost našich demokracií a ekonomik, konkurenceschopnost našich průmyslových odvětví, stejně jako usilovat o spravedlivější společnost a ještě silnější partnerství se zbytkem světa. Veškeré informace o pokroku, kterého jsme při této práci dosáhli v roce 2022, naleznete na následujících stránkách.

Ať žije Evropa!

Ursula von der Leyenová

Obsah

**1**

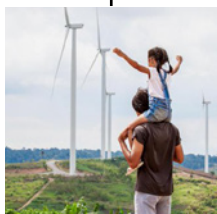
Reakce EU
na ruskou
útočnou válku
proti Ukrajině

strana 8

2

Zajištění
bezpečné,
cenově
dostupné
a udržitelné
energie

strana 22

**3**

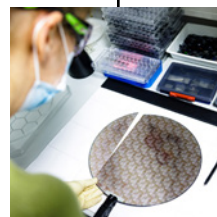
Vytváření
zelenější,
klimaticky
neutrální
Evropy

strana 31

4

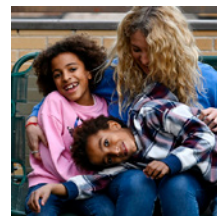
Evropa
připravená na
digitální věk

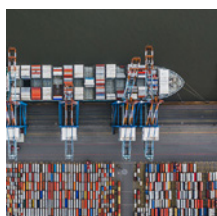
strana 46

**5**

Ochrana osob
a svobod

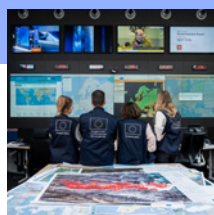
strana 59



**6**

Posílení
hospodářství

strana 69

**8**

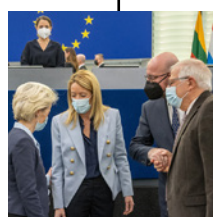
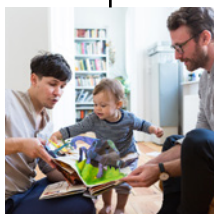
Prosazování
evropských
zájmů
a hodnot ve
světě

strana 100

9

Institucionální
vývoj

strana 116





1. Reakce EU na ruskou útočnou válku proti Ukrajině

↑
Ukrajinci jdou po provizorním chodníku podél zničeného mostu při útěku z města, Irpiň, Ukrajina, 8. března 2022.

Úvod

V roce 2022, právě v okamžiku, v němž se globální ekonomika začala zotavovat z pandemie COVID-19, stanul svět tváří v tvář nové geopolitické krizi. Dne 24. února 2022, téměř osm let po nezákonné anexi Krymu a Sevastopolu, zahájilo Rusko agresivní válku proti Ukrajině s devastujícími následky pro její občany, přičemž tragický dopad ve ztrátách na lidských životech a ničení majetku stále narůstá. Kromě toho, že Rusko vytvořilo bezprecedentní humanitární krizi, vyvolalo také nejhorší energetickou krizi v Evropě od 70. let 20. století. To rovněž vedlo k nárůstu cen potravin na celém světě, což dále zhoršilo celosvětové problémy se zajišťováním potravin.

Reakce Evropské unie byla jednotná, odhodlaná a okamžitá. 27 členských států a jejich partneři po celém světě odsoudili tuto nevyprovokovanou a neodůvodněnou útočnou válku a jednali rychle a důrazně s cílem izolovat Rusko a prostřednictvím tvrdých sankcí zmařit jeho schopnost financovat válku.

EU prokázala svou neochvějnou podporu Ukrajině a zintenzivnila poskytování politické, humanitární a finanční podpory této zemi. Přijala rovněž výjimečné opatření, které vůbec poprvé aktivovalo směrnici o dočasné ochraně s cílem poskytnout okamžitou ochranu milionům Ukrajinců, kteří byli nuceni uprchnout ze svých domovů.

EU zároveň mobilizovala všechny své prostředky na podporu členských států v reakci na důsledky ruské agresivní války proti Ukrajině a masivního přílivu uprchlíků do sousedních zemí.

Agrese Ruska rovněž vyvolala změny v evropské bezpečnostní architektuře. V březnu přijala EU Strategický kompas s cílem posílit pozici EU v oblasti bezpečnosti a obrany do roku 2030 (viz kapitola 8).

Kromě toho Evropská komise vypracovala průlomový plán REPowerEU, který má pomoci ukončit závislost EU na ruských fosilních palivech (viz kapitola 2).

V návaznosti na historické rozhodnutí Evropské rady z června 2022 udělila EU Ukrajině status kandidátské země (viz kapitola 8).

Solidarita s Ukrajinou

Okamžitá a jednotná reakce

EU zareagovala na ruskou agresi vůči Ukrajině okamžitě. V rámci skutečné solidarity mezi EU a jejími členskými státy přijala EU v roce 2022 v reakci na invazi více než 200 opatření. Její reakce se vyvíjela třemi směry: izolací Ruska a dosažením toho, aby se odpovídalo za agresivní válku, invazi a porušování mezinárodního humanitárního práva, včetně válečných zločinů; přijetím bezprecedentního

souboru sankcí, které mají tvrdě dopadnout na ruské hospodářství a zmařit jeho schopnost pokračovat ve své agresi, a rozsáhlou podporou Ukrajině. EU rovněž přestala spolupracovat s ruskými orgány, přičemž ale nepřestala poskytovat podporu občanské společnosti, obráncům lidských práv a nezávislým sdělovacím prostředkům.



↑
Zleva doprava: Polský prezident Andrzej Duda, předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová a spoluzakladatel a generální ředitel organizace Global Citizen Hugh Evans na globální dárcovské akci „Stojíme za Ukrajinou“, Palác Belvedere, Varšava, Polsko, 9. dubna 2022.

V dubnu se svět spojil ve jménu solidarity, aby vybral 9,1 miliardy EUR na podporu lidí prchajících před ruskou invazí. Tato částka zahrnovala 1 miliardu EUR z rozpočtu EU a další 1 miliardu EUR z Evropské banky pro obnovu a rozvoj. V reakci na výzvu ukrajinského prezidenta Volodymyra Zelenského uspořádaly Evropská komise a kanadská vláda ve spolupráci s mezinárodní organizací Global Citizen dárcovskou konferenci Stojíme za Ukrajinou. Jako projev uznání za štědrost polského lidu vůči uprchlíkům se dárcovská konference uskutečnila ve Varšavě. Přítomen byl také prezident Andrzej Duda.

V rámci přístupu „tým Evropa“ uvolnila EU, její členské státy a finanční instituce do konce roku 2022 celkovou podporu Ukrajině ve výši téměř 50 miliard EUR, což bylo jasným projevem pokračující solidarity EU s ukrajinským lidem.

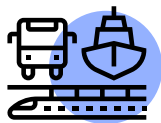
To zahrnuje bezprecedentní podpůrný balíček ve výši až 18 miliard EUR ve formě příznivých úvěrů, kdy si Komise jménem EU vypůjčí finanční prostředky na mezinárodních kapitálových trzích a v roce 2023 je bude vyplácet v pravidelných splátkách. Díky této finanční pomoci bude Ukrajina schopna řešit naléhavé potřeby krátkodobého financování a zachovat základní funkce státu, zajistit makroekonomickou stabilitu a obnovit kritickou infrastrukturu zničenou ruskou agresivní válkou. Tato podpora bude muset nalézt další mezinárodní partnery, aby bylo zajištěno, že veškeré potřeby Ukrajiny týkající se financování budou pokryty.

Celková podpora pro Ukrajinu uvolněná v roce 2022

- **19,7 miliardy EUR** ve formě finanční pomoci, rozpočtové podpory a humanitární pomoci, která je umožněna z rozpočtu EU a přímo od členských států EU
- balíček ve výši **18 miliard EUR** na podporu ukrajinského hospodářství
- **3,1 miliardy EUR** ve formě vojenské pomoci v rámci Evropského mírového nástroje a přibližně **7 miliard EUR** přímo od členských států EU*

* Evropský mírový nástroj a přímá podpora členských států nejsou součástí rozpočtu EU.

Klíčová opatření v roce 2022 na pomoc ukrajinským podnikům a lidem, aby mohli využívat výhod jednotného trhu EU



Trasy solidarity mezi EU a Ukrajinou vytvořily nové logistické cesty pro spojení Ukrajiny s globálními obchodními partnery po železnici, silnici a vnitrozemských vodních cestách. Staly se důležitou pomocí pro ukrajinskou ekonomiku a přinesly ukrajinským zemědělcům a podnikům tolik potřebné příjmy ve výši přes 15 miliard EUR. Umožnily také Ukrajině vyvážit zboží, zejména obilí, a zajistit tak potravinové zabezpečení v rozvojových zemích (viz kapitola 8), a dovážet vše potřebné, od humanitární pomoci až po krmiva a hnojiva.



Platforma odolnosti dodavatelského řetězce a platforma zaměřená na zprostředkování obchodních partnerství v rámci tras solidarity mezi EU a Ukrajinou pomohly ukrajinským a evropským společnostem řešit narušení mezinárodních dodavatelských řetězců a najít příležitosti pro vývoz zemědělských produktů z Ukrajiny.



V zájmu zlepšení dopravního spojení s EU byly evropské dopravní koridory rozšířeny na Moldavsko a Ukrajinu. Obě země budou mít přístup k Nástroji pro propojení Evropy, který lze využít k podpoře přeshraničních projektů zaměřených na odstranění úzkých míst.

Dohody EU s Moldavskem a Ukrajinou rovněž pomohou usnadnit přeshraniční přepravu zboží.



Nová pravidla zajistila, že veškerý ukrajinský dovoz mohl vstupovat do EU zcela bez cel a kvót. Všechna obchodní omezení uvalená na Ukrajinu před válkou, jako jsou antidumpingová a ochranná opatření, byla pozastavena.



Společné pokyny orgánům členských států umožnily zajistit rychlé, spravedlivé a flexibilní uznávání odborných kvalifikací pro osoby prchající z Ukrajiny.



Nová pravidla umožnila Ukrajinčům, kteří uprchli do EU, nadále používat jejich ukrajinské řidičské průkazy v EU a zmírnila požadavky na řidiče z povolání.



Elektrické sítě Moldavska a Ukrajiny se synchronizovaly s evropskou kontinentální elektrickou sítí. Ukrajina se rovněž připojí k EU v rámci mechanismu společného nákupu plynu, zkapalněného zemního plynu a vodíku (viz kapitola 2).



Operátoři z EU a Ukrajiny poskytovali uprchlíkům cenově dostupné nebo bezplatné hovory a používání internetu a bezplatné SIM karty s mobilními službami pro Ukrajince v Evropě.



EU v rámci nouzového balíčku v hodnotě 330 milionů EUR uvolnila 25 milionů EUR na zvýšení kybernetické a digitální odolnosti Ukrajiny.

Sankce EU

Od března 2014 EU postupně zavádí sankce proti Rusku, zpočátku v reakci na nezákonnou anexi Krymu a Sevastopolu a záměrnou destabilizaci Ukrajiny.

Dne 23. února 2022 EU rozšířila sankce v reakci na formální uznání území Doněcké a Luhanské oblasti Ukrajiny ze strany Ruska, která nejsou pod kontrolou ukrajinské vlády, a na nařízení vyslat na tato území ruské ozbrojené síly. Po 24. únoru, v reakci na agresi Ruska vůči Ukrajině a nezákonné přičlenění dalších čtyř oblastí Ukrajiny po zinscenovaných referendech přijala EU další sankce. Do konce roku 2022 bylo přijato celkem devět balíčků omezujících opatření.

Kromě zvýšení celkového počtu osob a subjektů z Ruska na sankčním seznamu na více než 1 500 přijala EU bezprecedentní opatření zahrnující širokou škálu hospodářských odvětví, od obchodu, dopravy a technologií až po energetiku, obranu a finance. Cílem těchto kroků bylo uvalit na Rusko závažné důsledky za jeho postup a postupně zhoršit jeho schopnost pokračovat v jeho agresi. EU například omezila vývoz klíčových technologií a zboží do Ruska a zakázala dovoz zboží, které Rusku generuje významné příjmy.

EU rovněž omezila přístup Ruska na kapitálové trhy EU, například zmrazením aktiv a zákazem financování řady ruských bank, vyloučením některých bank ze sítě SWIFT a omezením přístupu ke klíčové infrastruktuře finančního trhu. Zákaz transakcí s ruskou centrální bankou znamená, že již nemá přístup k aktivům, která uložila v centrálních bankách a soukromých institucích v EU.

Podpora občanů pro reakci EU na útočnou válku Ruska proti Ukrajině

Opatření, která EU přijala v reakci na ruskou útočnou válku proti Ukrajině, získala mezi občany silnou podporu. Evropané například v drtivé většině schvalují poskytování humanitární pomoci (88 %) a přijímání lidí prchajících před válkou (82 %). V době průzkumu sedm z deseti Evropanů podporovalo uvalení ekonomických sankcí proti ruské vládě i firmám a jednotlivcům (71 %) a poskytnutí finanční podpory Ukrajině (70 %).

Zdroj: Bleskový průzkum Eurobarometr 514, listopad 2022.

EU rovněž zakázala ruským sdělovacím prostředkům vlastněným státem vysílat v EU s cílem bojovat proti šíření zavádějících informací a dezinformací. Kromě toho EU uzavřela svůj vzdušný prostor a přístavy EU ruským letadlům a plavidlům a uložila ruským provozovatelům silniční dopravy zákaz vstupu. Mezi další opatření patřil zákaz dovozu ropy přepravované po moři z Ruska, celosvětový cenový strop na ropu dohodnutý s partnery skupiny G7 a zákaz dovozu všech forem ruského uhlí.

Sankce uvalené EU a zeměmi na celém světě začaly oslabovat hospodářskou základnu Ruska, připravily Rusko o kritické technologie a trhy a omezily jeho schopnost vést válku. Očekává se, že budoucí hospodářský růst Ruska bude výrazně pomalejší než na jiných rozvíjejících se trzích nebo v rozvojových a vyspělých ekonomikách.

Finanční opatření



- zákaz poskytování služeb přenosu finančních zpráv (konkrétně SWIFT) v případě 10 ruských bank
- omezení přístupu Ruska na kapitálové a finanční trhy EU
- zákaz transakcí s ruskou centrální bankou a ruskou Bankou pro regionální rozvoj
- zákaz dodávek bankovek denominovaných v eurech do Ruska
- zákaz transakcí s ruskými státními subjekty
- zákaz poskytování ratingových služeb ruským subjektům
- zákaz poskytování kryptopeněženek

Žádná ze sankcí přijatých EU vůči Rusku se nezaměřovala na obchod se zemědělskými a potravinářskými produkty mezi Ruskem a třetími zeměmi ani nebránila dodávkám zdravotnického vybavení nebo léků pro širokou veřejnost.

Souběžně s tím byl v reakci na zapojení Běloruska do agresivní války Ruska proti Ukrajině rozšířen režim sankcí EU vůči této zemi. Tento sankční režim se skládá z řady finančních, hospodářských a obchodních opatření. Hospodářské sankce vůči Bělorusku se týkaly přibližně 60 % veškerého běloruského vývozu do EU. Jelikož sankce vstupovaly v platnost od března až do konce roku 2022, běloruský vývoz do EU se ve srovnání se stejným obdobím předchozího roku snížil o 65 %. Ze systému SWIFT byly vyloučeny čtyři běloruské banky.

Diplomatická opatření

Pozastavení zjednodušeného vízového režimu pro ruské diplomaty a další ruské úředníky a podnikatele.

Omezení médií

Pozastavení vysílání státních médií v EU.

- | | |
|---------------------------|-----------------|
| → Sputnik | → NTV / NTV Mir |
| → Russia Today | → Pervyi Kanal |
| → RTR Planeta | → Rossiya 1 |
| → Russia 24 | → REN TV |
| → TV Centre International | |

Evropská komise zřídila pracovní skupinu „Freeze and Seize“ s cílem zajistit účinné provádění sankcí EU vůči osobám a společnostem z Ruska a Běloruska uvedeným na seznamu a prozkoumat možné vazby mezi jejich majetkem a trestnou činností. Do konce roku 2022 zmrazila EU ruský majetek ve výši více než 20 miliard EUR.

V listopadu Rada Evropské unie souhlasila s prodloužením seznamu „trestných činů EU“ stanovených v čl. 83 odst. 1 Smlouvy o fungování Evropské unie tak, aby zahrnoval porušení sankcí EU. Na základě tohoto rozhodnutí Komise navrhla směrnici o definici trestných činů a sankcí za porušení omezujících opatření a sankcí EU.

Potírání dezinformací

V roce 2022 pokračovala EU ve své práci na vývoji nástrojů, které by pachatelům škodlivé manipulace s informacemi a vměšování, včetně těch, kteří se zaměřují na volby a otevřené mediální prostředí, ukládaly politické a ekonomické náklady, jakož i náklady v podobě poškození dobré pověsti.

Činnost Evropské služby pro vnější činnost zahrnovala monitorování, analýzu a odhalování manipulace s informacemi a dezinformací ruské vlády prostřednictvím posílené komunikace a internetových stránek [EUvsDisinfo](#).

EU rozšířila přímou podporu úsilí Ukrajiny v oblasti strategické komunikace a úzce spolupracovala s mezinárodními a podobně smýšlejícími partnery, zejména se skupinou G7 a NATO, s cílem zastavit válečnou propagandu. Síť Komise pro boj proti dezinformacím monitorovala

a analyzovala nepravdivá tvrzení a doporučovala opatření a protiargumentace v týdenních zprávách vypracovaných Komisí.

EU úzce spolupracuje s online platformami a dalšími příslušnými zúčastněnými stranami v boji proti šíření dezinformací. Od roku 2018 slouží kodex zásad boje proti dezinformacím jako nástroj, který příslušným průmyslovým subjektům umožňuje dohodnout se na samoregulačních normách pro boj proti dezinformacím. V červnu 2022 podepsalo 34 signatářů (velké online platformy, vznikající a specializované platformy, zúčastněné strany v reklamním průmyslu, ověřovatelé faktů a výzkumné organizace a organizace občanské společnosti) [rozšířené znění kodexu](#). Cílem [revidovaného znění kodexu](#) je omezit finanční pobídky pro subjekty, které šíří dezinformace, zajistit transparentnost politické reklamy a posílit komunitu ověřující fakta.



Řešení humanitární krize

Od začátku ruské agresivní války vzrostly humanitární potřeby na Ukrajině na nebývalou úroveň. Do konce roku 2022 obdrželo humanitární pomoc více než 13 milionu lidí v zemi. Z celkové výše finanční pomoci poskytnuté Ukrajině zahrnovala humanitární pomoc 485 milionů EUR přidělených na programy humanitární pomoci na podporu civilistů postižených ozbrojeným konfliktem na Ukrajině a 38 milionů EUR pro Moldavsko, které bylo válkou rovněž tvrdě zasaženo. Díky financování humanitární pomoci ze strany EU byla poskytnuta životně důležitá podpora zahrnující přístup k základnímu zboží a službám, jako je vzdělávání, zdravotní péče

a potraviny. Dalších 200 milionů EUR bylo poskytnuto na podporu vysídlených osob na Ukrajině.

Hlavní prioritou EU byla ochrana ukrajinských civilistů. Ve spolupráci s ukrajinskými orgány civilní ochrany zahájila Komise největší a nejsložitější operaci v rámci mechanismu civilní ochrany EU ve své historii s cílem zajistit poskytnutí nejnaléhavější nepeněžní pomoci Ukrajině a sousedním zemím, jakož i bezpečnou evakuaci osob prchajících před ozbrojeným konfliktem. Do konce roku se hodnota téměř 78 000 tun pomoci poskytnuté členskými státy EU a třetími zeměmi, které do mechanismu přispěly, spolu s pomocí pocházející z rezerv rescEU, vyšplhala přibližně na půl miliardy EUR.

↓
Janez Lenarčič, evropský komisař pro řešení krizí (uprostřed) při účasti na zdravotní evakuaci na letišti Rzeszów, Rzeszów, Polsko, 10. června 2022.



↑
První zdravotnické evakuační letadlo rescueEU je uváděno do provozu, aby pomohlo přemístit ukrajinské pacienty, Rzeszów, Polsko, 22. března 2022.

Komise spolu s členskými státy a regionální kanceláří Světové zdravotnické organizace pro Evropu zřídila na ukrajinských hranicích a v nejvíce postižených členských státech třídící střediska s cílem urychlit relokaci a přesuny pacientů a zdravotnického materiálu. Na začátku války se zapojili evropští dopravci a poskytli uprchlíkům z Ukrajiny bezplatnou dopravu do evropských zemí.

Mechanismus civilní ochrany EU koordinoval evakuaci ukrajinských civilistů a pacientů z řad vojáků, kteří potřebují nepřetržitou léčbu nebo naléhavou lékařskou pomoc, do zemí EU a Norska. Komise zřídila logistická centra s cílem zacílit evropskou pomoc a podporovat humanitární partnery na místě. Jedná se zdravotnická centra zřízená v lokalitách Jasionka, Polsko, Iași, Rumunsko a v Košicích na

Slovensku, a to s cílem zajistit bezpečnou evakuaci pacientů a připravit se na velký příliv pacientů v zemích sousedících s EU. Jednotlivé evakuace podpořil nový plán evakuace ze zdravotních důvodů v rámci rescueEU, financovaný EU se sídlem v Norsku. Do konce roku bylo do nemocnic v 19 evropských zemích přemístěno 1 670 pacientů.

Jako příkladnou demonstraci evropské solidarity s Ukrajinou a jejím obyvatelstvem nabízelo v průběhu roku Ukrajině pomoc v rámci mechanismu civilní ochrany EU všech 27 členských států, jakož i Severní Makedonie, Norsko a Turecko. Byly vytvořeny další zásoby naléhavě potřebných položek, jako je zdravotnické vybavení a dočasná útočiště, s cílem centralizovat položky darované soukromými společnostmi.

Pomoc Ukrajině na záchranu životů

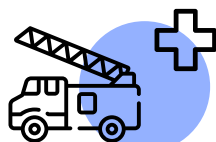


Pomoc nabídlo **30 zemí**

Bylo darováno více než **77 500 tun** nepeněžní pomoci

185 sanitních vozidel

125 hasičských vozů



129 vozidel těžké techniky

33 pontonových mostů
a mostů konstrukce Bailey



1 260 generátorů na výrobu elektřiny

1 105 transformátorů



→

Kadri Simsonová, evropská komisařka pro energetiku (vlevo), a Herman Haluščenko, ukrajinský ministr energetiky, v centru Kyjeva, Ukrajina, 1. listopadu 2022.



Agrese Ruska vůči Ukrajině vytvořila tlak také na zdravotnické systémy členských států, které poskytovaly zdravotní péči vysídleným osobám do EU. Na základě dohody s EU byla Mezinárodní federace společností Červeného kříže a Červeného půlměsíce s to poskytovat psychologickou a emocionální podporu osobám vysídleným na Ukrajině, jakož i v EU a zemích Evropského hospodářského prostoru.

Evropská agentura pro léčivé přípravky a Komise, tedy Úřad EU pro připravenost a reakci na mimořádné situace v oblasti zdraví (HERA), zblízka sledovaly dodávky důležitých léků a zdravotnického vybavení, včetně očkovacích látek proti dětským nemocem a dalším infekčním onemocněním, tak aby se zabránilo případným problémům s dodavatelskými řetězci. Členským státům, které poskytují útočiště uprchlíkům, byla rovněž poskytnuta dodatečná podpora v podobě dohledu nad odpadními vodami, pokud jde o různé patogeny. Komise tyto akce koordinovala s mezinárodními partnery, jako je Světová zdravotnická organizace.

Soustavné a záměrné útoky Ruska proti ukrajinské energetické infrastruktuře vážně narušily energetický systém země. EU společně se svými členskými státy a soukromými společnostmi dodala Ukrajině nouzová energetická vybavení v hodnotě několika milionů EUR. Kromě toho bylo 32 milionů EUR vybráno na pokrytí nejnaléhavějších potřeb prostřednictvím ukrajinského fondu na podporu energetiky, který byl na žádost Komise zřízen Energetickým společenstvím. V prosinci předsedkyně von der Leyenová vydala oznámení, v němž sdělila, že EU uvolní přibližně 30 milionů EUR na nákup až 30 milionů energeticky úsporných žárovek pro Ukrajinu.

EU rovněž poskytla více než 40 milionů EUR na protiopatření a vybavení pro chemické, biologické, radiologické a jaderné hrozby z rezerv rescEU a přidělila 13 milionů EUR na obnovu laboratoří poškozených ruskými okupanty v Černobylu.

Přijetí osob prchajících před ozbrojeným konfliktem

Poprvé v historii a bezprecedentní rychlostí byla dne 4. března EU aktivována směrnice o dočasné ochraně s cílem nabídnout rychlou a účinnou pomoc. Kromě poskytnutí ochrany osobám prchajícím před ruskou agresí, včetně poskytnutí jasného právního statusu a povolení k pobytu v jednotlivých členských státech EU, EU rovněž poskytla přístup ke vzdělání, sociálnímu zabezpečení, pracovním místům, zdravotní péči a bydlení.

Komise zřídila platformu solidarity EU jako ústřední uzel odpovědný za koordinovanou operační reakci. Platforma, která je rovněž k dispozici v ukrajinském

a ruském jazyce, umožnila členským státům EU vyměňovat si základní informace týkající se následného příchodu milionů vysídlených osob do evropských zemí. V březnu Komise představila desetibodový plán na posílení evropské koordinace v oblasti přijímání uprchlíků.

Komise rovněž zahájila komunikační kampaň s cílem informovat uprchlíky o jejich právech a o důvěryhodných zdrojích informací při jejich cestách do EU. Do konce roku 2022 bylo v členských státech EU oficiálně registrováno k dočasné ochraně přibližně 4,5 milionu osob.



© UNICEF, 2022



Anastasiia Konovalova uprchla z Oděsy do rumunské Bukurešti, kde nyní učí na základní škole ukrajinské děti.



500 000 ukrajinských dětí zahájilo školní rok 2022/2023 v EU.

Vzdělávání v době konfliktu

Ruská útočná válka proti Ukrajině těžce zasáhla její vzdělávací systém a postihla studenty, učitele a správní a vzdělávací zařízení, z nichž tisíce byla poškozena. S podporou Evropské unie poskytoval Unicef vzdělávací materiály a organizoval odbornou přípravu učitelů v oblasti celoživotního vzdělávání a emocionální podpory.

Podle odhadů EU přibližně třetinu uprchlíků z Ukrajiny tvořily děti školního věku. Tyto děti získaly stejná práva a ochranu jako děti, které jsou občany EU. Na začátku nového školního roku v září bylo do školních systémů ve 20 členských státech začleněno přibližně půl milionu ukrajinských dětí.

Komise ve školním roce 2022/2023 podpořila národní vzdělávací systémy praktickou příručkou, pokyny ke zrychlenému uznávání ukrajinských akademických diplomů, vzájemnému učení, online platformám a flexibilním možnostem financování v rámci programu Erasmus+, který podpoří vzdělávání, školení, mládež a sport v Evropě.

V červnu Komise vydala výzvu členským státům, aby v rámci školního projektu EU zrevidovaly své žádosti



© UNICEF/UN0622380/Holterga, 2022

pro školní rok 2022/2023 tak, aby byly schopny se postarat o vysídlené ukrajinské děti. V rámci projektu se podporuje distribuce ovoce, zeleniny, mléka a některých mléčných výrobků školním dětem od mateřských škol po střední školu. V důsledku toho bylo těmto zemím přerozděleno celkem 2,9 milionu EUR.

Komise rovněž spustila iniciativu MSCA4Ukraine, financovanou v rámci akcí „Marie Curie-Skłodowska“ s rozpočtem ve výši 25 milionů EUR na podporu výzkumných pracovníků, kteří prchají před válkou. To jim umožnilo pokračovat ve své práci v akademických i neakademických organizacích v členských státech EU a v zemích přidružených k programu Horizont Evropa a zároveň zachovat své vazby na výzkumné a inovační komunity na Ukrajině.



VIDEO Řízení budoucnosti Ukrajiny.

V roce 2022 vyčlenila EU 100 milionů EUR na obnovu poškozených ukrajinských škol a darovala 14 milionů EUR na nákup a přepravu školních autobusů pro děti na Ukrajině. Komise rovněž uspořádala solidární kampaň, v níž vyzvala veřejné a soukromé subjekty, aby Ukrajině darovaly školní autobusy. Do prosince bylo v rámci mechanismu civilní ochrany EU na cestě z členských států EU na Ukrajinu 240 autobusů.

Podpora pro členské státy EU

EU rovněž rychle a solidárně podpořila členské státy, které přivítaly a našly ubytování pro osoby prchající z Ukrajiny, tím, že okamžitě uvolnila 3,5 miliardy EUR z nástroje pomoci při oživení pro soudržnost a území Evropy (REACT-EU). Členské státy a jejich regiony byly rovněž schopny přeměrovat stávající finanční prostředky na poskytování základní materiální pomoci, jako jsou potraviny a oděvy, prostřednictvím iniciativy Akce soudržnosti pro uprchlíky v Evropě (CARE). Za účelem dalšího rozšíření této podpory předložila Komise v červnu návrh flexibilní pomoci územím (FAST-CARE) s cílem pomoci členským státům při poskytování podpory uprchlíkům. Celkem je v rámci programu CARE na období 2014–2020 (včetně výše uvedeného REACT-EU) potencionálně k dispozici až 17 miliard EUR a rovněž až 17 miliard EUR v rámci programu FAST-CARE na období 2021–2027.

Finanční prostředky v oblasti vnitřních věcí na období 2014–2020 a 2021–2027 byly rovněž dány k dispozici na podporu členských států EU při přijímání osob prchajících z Ukrajiny. Nadto bylo uvolněno dalších 400 milionů EUR ve prospěch členských států v přední linii, jež mají pomoci pokrýt

náklady na ubytování, potraviny a zdravotní péči, jakož i podpořit správu hranic.

Devět členských států požádalo o podporu prostřednictvím unijního nástroje pro technickou podporu za účelem provedení směrnice o dočasné ochraně. Mimo jiné se jednalo o pomoc lidem prchajícím z Ukrajiny při hledání zaměstnání v EU a přizpůsobení školních osnov potřebám ukrajinských žáků.

Po pozastavení programů spolupráce s Ruskem a jeho spojencem Běloruskem převedla EU 26,2 milionu EUR, původně plánovaných na projekty uskutečňované s těmito dvěma zeměmi, na posílení spolupráce členských států s Ukrajinou a Moldavskem.

EU rovněž zavedla změny právního rámce u 15 programů přeshraniční a nadnárodní spolupráce, které byly narušeny ruskou agresivní válkou. Tyto změny byly provedeny s cílem zajistit, aby mohly být i nadále prováděny projekty na podporu členských států a ve prospěch občanů Ukrajiny a Moldavska. To zahrnovalo projekty na podporu uprchlíků.

FAST–CARE: podpora v rámci politiky soudržnosti určená územím a partnerům přijímajícím ukrajinské uprchlíky



- Úplná flexibilita a zjednodušení všech fondů soudržnosti.
- 30 % finančních prostředků určených místním orgánům a organizacím občanské společnosti.
- **Flexibilita při provádění projektů zpožděných** v důsledku nedostatku surovin a pracovní síly.
- Zjednodušená podpora ve výši **100 EUR na jednoho uprchlíka za týden po dobu 26 týdnů**.
- Dodatečné předběžné financování soudržnosti ve výši **3,5 miliardy EUR**.

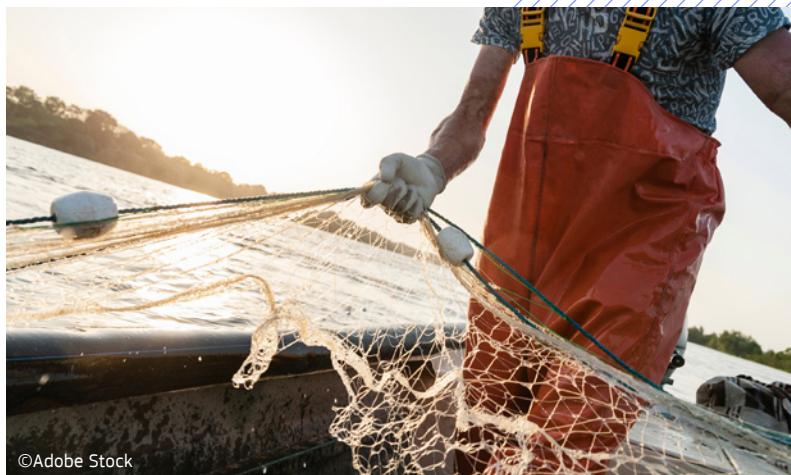
Pomoc zemědělcům a rybářům

Opatření na podporu zemědělců EU nejvíce postižených válkou zahrnovala mimořádný balíček pomoci ve výši 500 milionů EUR. Zemědělci z EU obdrželi navýšenou podporu z fondů pro rozvoj venkova, což členskými státy umožnilo, aby postiženým zemědělcům a zemědělským a potravinářským podnikům vyplatily jednorázovou částku. Kromě toho se očekává, že dočasné uvolnění pravidel pro střídání plodin na období 2022–2023, jehož cílem je maximalizovat produkci obilovin, umožní osetí odhadem 1,5 milionu hektarů.

Zneužitím energetických vývozu k nátlaku zhoršilo Rusku již tak nesnadnou situaci na trhu s hnojivem, která nastala v důsledku covidové pandemie. Nejvyšší ceny plynu způsobily v září 2022 zvýšení nákladů na dusíkatá hnojiva přibližně o 149 % ve srovnání s předchozím rokem. V reakci Komise představila širokou škálu iniciativ s cílem zajistit dostupnost a cenovou dosažitelnost hnojiv v EU i v celém světě.

Opatření na podporu zemědělců zahrnovala cílenou finanční pomoc, jako je zvláštní podpora v rámci dočasného krizového rámce státní podpory, podpora alternativních řešení v oblasti hnojiv a zřízení střediska pro sledování trhu s hnojivem s cílem zvýšit transparentnost trhu.

Hospodářské subjekty EU v odvětví rybolovu a akvakultury byly rovněž vážně postiženy rostoucími cenami energie a surovin. V zájmu pomoci postiženému odvětví EU aktivovala Evropský námořní a rybářský fond na podporu hospodářských subjektů a zavedla zvláštní krizová opatření. Tyto kroky doplňují iniciativy dostupné v rámci dočasného krizového rámce státní podpory, který byl přijat s cílem pomoci společnostem z EU vyrovnat se s vysokými cenami energie a dalšími důsledky ruské agrese proti Ukrajině (více informací viz kapitola 2).



Podpora při vyšetřování a stíhání válečných zločinů

EU přijala řadu opatření za účelem postihu ruských činitelů s rozhodovací pravomocí za hrubé porušování mezinárodního práva v oblasti lidských práv a mezinárodního humanitárního práva na Ukrajině.

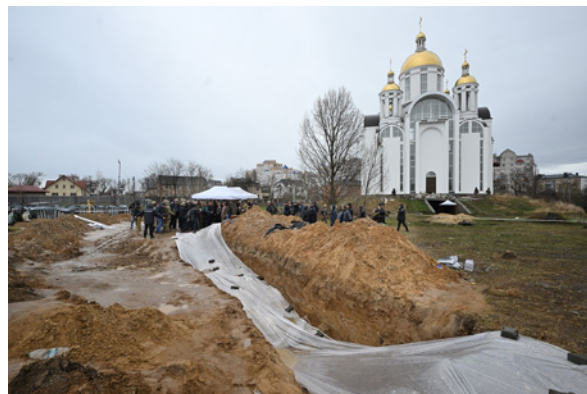
V březnu se všechny členské státy EU společně s dalšími partnerskými zeměmi rozhodly společně postoupit situaci na Ukrajině Mezinárodnímu trestnímu soudu. EU i nadále podporovala práci soudu a zároveň vyjádřila připravenost spolupracovat s mezinárodním společenstvím na zřízení jednorázového mezinárodního tribunálu nebo „hybridního“ tribunálu pro vyšetřování a stíhání zločinu agrese provedené Ruskem.

Do konce roku 2022 zahájila Ukrajina a 14 členských států EU vyšetřování mezinárodních zločinů spáchaných Ruskem na Ukrajině. Některé z těchto členských států již přímo spolupracují s Ukrajinou a Agenturou Evropské unie pro justiční spolupráci v trestních věcech (Eurojust) prostřednictvím společného vyšetřovacího týmu zahájila sběr důkazů a vyšetřování válečných zločinů a zločinů proti lidskosti. V červnu 2022 byl posílen mandát Eurojustu, což mu umožnilo uchovávat a analyzovat důkazy týkající se mezinárodních trestných činů.



↑
Josep Borrell, vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a místopředseda Evropské komise odpovědný za „silnější Evropu ve světě“ (první zprava), a Ursula von der Leyenová, předsedkyně Evropské komise (druhá zprava) uctívají památku obětí války na Ukrajině, 8. dubna 2022.

↓
Masový hrob ve městě Buča, Ukrajina, 8. dubna 2022.



←
Andrij Kostin, nejvyšší státní zástupce Ukrajiny (vlevo), spolu s evropským komisařem pro spravedlnost Didierem Reyndersem, Borodanka, Ukrajina, 9. října 2022.

EU rovněž pozměnila mandát poradní mise EU pro reformu sektoru civilní bezpečnosti na Ukrajině, aby mohla poskytovat podporu ukrajinským orgánům rovněž při vyšetřování a stíhání veškerých mezinárodních zločinů spáchaných v souvislosti s ruskou agresí proti Ukrajině.

Agentura Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) vytvořila zvláštní pracovní skupinu za účelem sběru a analyzování veřejně dostupných informací, aby pomohla Ukrajině a Mezinárodnímu trestnímu soudu sledovat online obsah.

V listopadu 2022 Komise členskými státy představila různé možnosti, aby zajistily, že Rusko bude zodpovědné za krutosti spáchané během jeho nevyprovokované agrese proti Ukrajině. V krátkodobém horizontu Komise navrhla vytvořit novou finanční strukturu pro správu zmrazeného a imobilizovaného veřejného ruského majetku, pro jeho investování a využití výnosů těchto investic pro Ukrajinu. V dlouhodobějším horizontu, jakmile budou sankce zrušeny, by tyto finanční prostředky mohly být použity k zajištění toho, že Rusko plně nahradí škody způsobené Ukrajině.

Obnova Ukrajiny

Ruská agrese již způsobila masivní devastaci měst a obcí na Ukrajině a Světová banka odhaduje náklady na jejich rekonstrukci až na 600 miliard EUR. Bude zapotřebí společného mezinárodního úsilí na podporu Ukrajiny při její obnově a při obnově jejího hospodářství.

Pokud jde o dlouhodobou rekonstrukci, dne 25. října Komise a předsednictví skupiny G7 spolupořádaly v Berlíně mezinárodní konferenci odborníků o oživení, rekonstrukci a modernizaci Ukrajiny. V návaznosti na jednání uskutečněná ve dnech 4. a 5. července ve švýcarském Luganu na konferenci na obnovu Ukrajiny berlínská konference poskytla další expertízu týkající se procesu rekonstrukce. Výsledek konference přispěje k vytvoření mezinárodní koordinační platformy, jak to bylo navrženo v květnu Komisí. V prosinci se vedoucí představitelé skupiny G7 dohodli na zřízení takové mnohostranné platformy pro koordinaci dárců, a to společně s Ukrajinou a mezinárodními partnery a v úzké koordinaci s příslušnými mezinárodními organizacemi a mezinárodními finančními institucemi. Platforma bude klíčová k tomu, aby pomohla sladit potřeby a zdroje pro úsilí Ukrajiny o nápravu, obnovu a rekonstrukci. Bude

jí spolupředsedat EU, Ukrajina a USA a při její práci jí bude nápomocen technický sekretariát, jehož součástí bude kancelář v Bruselu provozovaná Komisí a kancelář v Kyjevě, kterou bude hostit ukrajinská vláda.



↑
Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová na mezinárodní konferenci odborníků o oživení, rekonstrukci a modernizaci Ukrajiny, Berlín, Německo, 25. října 2022.



2. Zajištění bezpečné, cenově dostupné a udržitelné energie

Úvod

Rusko svou útočnou válkou proti Ukrajině a zneužíváním vývozu energie jako zbraně ohrozilo bezpečnost a cenovou dostupnost zásobování Evropské unie energií. EU reagovala iniciativami zaměřenými na postupné ukončení své závislosti na ruských fosilních palivech, na podporu občanů, kteří se potýkají s vysokými účty za energie, a na urychlení přechodu na čistou energii.

Krátce po invazi předložila EU plán REPowerEU – průlomový plán pro energetické úspory, podporu obnovitelné energie a diverzifikaci zásobování Evropy energií. Plán vychází z ambiciózních opatření, jež byla navržena v roce 2021, aby napomohla Unii splnit její cíle v oblasti klimatu a životního prostředí (viz kapitola 3). Doplnjuje rovněž dřívější iniciativy na poli energetické bezpečnosti, dodávek a skladování energie.

Plán REPowerEU se částečně opírá o finanční zdroje z evropského nástroje na podporu oživení (NextGenerationEU) a nezbytná právní opatření k urychlení přechodu na novou energetickou infrastrukturu a systém, které Evropa potřebuje. To bude vyžadovat masivní rozšíření obnovitelných zdrojů energie spolu s rychlejší elektrifikací a nahrazením výroby tepla a elektřiny z fosilních paliv v průmyslu, stavebnictví a v odvětví dopravy.

V průběhu roku 2022 přijala EU celou škálu mimořádných opatření k řešení energetické krize a poprvé v oblasti energetiky využila mimořádnou intervenci podle [článku 122](#) Smlouvy o fungování Evropské unie. Cílem bylo snížit spotřebu plynu, urychlit schvalování projektů v oblasti obnovitelné energie a podpořit solidaritu mezi členskými státy v případě závažných obtíží s dodávkami energie.

Energetická bezpečnost

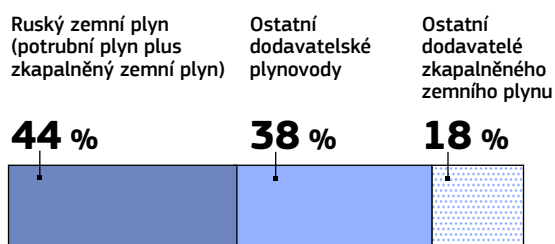
Ukončení závislosti EU na ruských fosilních palivech

Ruská útočná válka proti Ukrajině silně narušila světový energetický systém, způsobila těžkosti v důsledku vysokých cen energie a zvýšila obavy o energetickou bezpečnost. Rovněž jasně poukázala na nadměrnou závislost EU na dovozu fosilních paliv z Ruska, na které v roce 2021 připadalo 44 % dovozu plynu, 46 % dovozu uhlí a 27 % dovozu ropy.

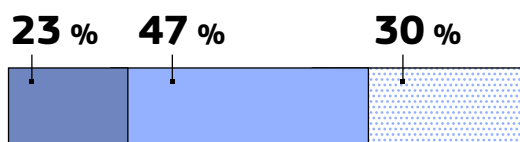
Během několika týdnů po invazi předložila Evropská unie plán REPowerEU, aby ukončila svou závislost na ruských fosilních palivech urychlením zavádění obnovitelných zdrojů energie, zlepšením energetické účinnosti a diverzifikací svého zásobování energiemi.

Aby si EU obstarala alternativní dodávky energie a vyhnula se nadměrné závislosti na jediném dodavateli, obrátila se na spolehlivé mezinárodní partnery a dovezla rekordní množství zkapalněného zemního plynu (LNG) a plynu přiváděného plynovody z alternativních zdrojů. Za tímto účelem EU v březnu uzavřela přelomovou dohodu se Spojenými státy americkými a následně i s Ázerbájdžánem, Egyptem a Izraelem.

Diverzifikace dodávek energie do EU

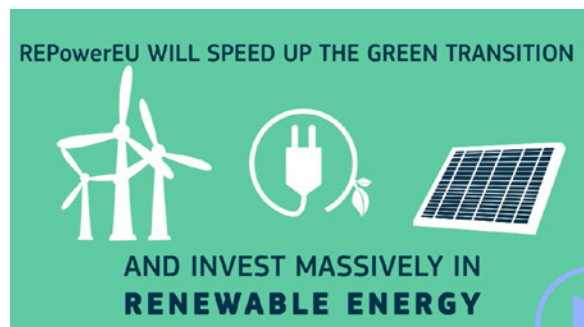


Dovoz do EU v roce 2021



Dovoz do EU v roce 2022

Zdroj: Evropská síť provozovatelů plynárenských přepravních soustav.



↑
VIDEO Plán REPowerEU: plán Komise na postupné ukončení používání ruských fosilních paliv

Politické úsilí EU v roce 2022 se vyplatilo. Do konce roku 2022 snížila EU dovoz plynu z plynovodů z Ruska na 9 % a Norsko předstihlo Rusko a stalo se předním dodavatelem plynu do EU.

Přechod na LNG a jeho přepravu po Evropě usnadnilo několik projektů v oblasti energetické infrastruktury, označovaných jako projekty společného zájmu. Zásadní pro zajištění alternativ k ruskému plynu byly pro několik členských států další projekty realizované v roce 2022, jako například plynovod Baltic Pipe a plynovodní propojení mezi Řeckem a Bulharskem. Mohlo se tak stát díky značným investicím do energetické infrastruktury, jež EU uskutečnila v posledním desetiletí.

Propojení mezi Řeckem a Bulharskem je klíčovým projektem pro diverzifikaci dodávek plynu v jihovýchodní Evropě. Propojení bylo slavnostně otevřeno 1. října 2022 v bulharské Sofii a je klíčovou trasou pro přepravu plynu z transjadranského plynovodu a Řecka do Bulharska a sousedních zemí. Projekt obdržel 45 milionů EUR z Evropského energetického programu pro hospodářské oživení a 39 milionů EUR ze strukturálních fondů v rámci operačního programu Inovace a konkurenceschopnost.



Slavnostní otevření plynového propojení mezi Řeckem a Bulharskem, Sofie, Bulharsko, 1. října 2022. Zleva doprava: výkonná ředitelka ICGB Teodora Georgievová, prezident Severní Makedonie Stevo Pendarovski, prezident Ázerbájdžánu Ilham Alijev, předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová, bulharský prezident Roumen Radev, řecký premiér Kyriakos Mitsotakis, bulharský premiér Galab Donev, srbský prezident Aleksandar Vučić, rumunský premiér Nicolae-Ionel Ciucă a výkonný ředitel ICGB George Satlas.

EU rovněž navázala spolupráci s Egyptem, Japonskem, Kazachstánem a Namibií s cílem urychlit výrobu vodíku z obnovitelných zdrojů, neboť ten bude hrát klíčovou úlohu při dekarbonizaci odvětví (např. dálkové dopravy), u nichž by přechod na alternativní paliva mohl být neproveditelný nebo finančně náročnější. Do budoucna nabízí rovněž potenciální využití pro některé stávající části plynovodní infrastruktury, aby nepokračovala závislost na dosavadních technologiích.

Zajištění skladování a řešení vysokých nákladů

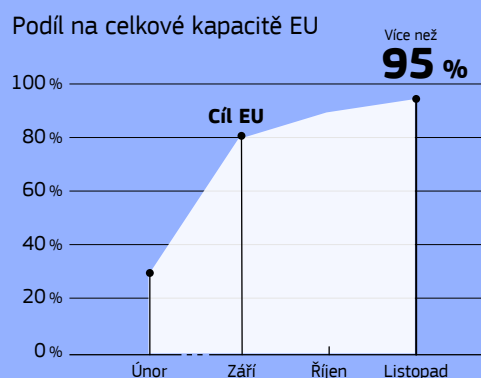
Agresivní válka Ruska proti Ukrajině a zneužívání jeho energetických zdrojů k nátlaku ještě zhoršily již tak napjatou tržní situaci, která se v oblasti dodávek energie vytvořila po pandemii COVID-19. Soubor opatření pro ceny energií přijatý v říjnu 2021 poskytl členským státům pokyny k zavádění vnitrostátních opatření, aby si dokázaly poradit s dopady rostoucích cen energií a dodržely přitom pravidla jednotného trhu. Na jaře 2022 byl tento soubor opatření rozšířen o sdělení o krátkodobých tržních intervencích a dlouhodobém zlepšení uspořádání trhu s elektřinou a o plán REPowerEU.

EU rovněž okamžitě přijala opatření s cílem zajistit Evropě přes zimu dostatečné vytápění. Znamenalo to šetřit energií, aby bylo možné uskladnit více plynu na zimní měsíce. Členské státy se dohodly, že mezi 1. srpnem 2022 a 31. březnem 2023 sníží odběr plynu o 15 % oproti své průměrné spotřebě v předchozích pěti letech, přičemž konkrétní opatření si zvolí samy. Ačkoli se energetické systémy v jednotlivých členských státech značně liší, což vyžaduje přijímání různých opatření, ukázalo se jako nezbytné, aby EU postupovala koordinovaně, a podařilo se jí tak v roce 2022 snížit celkovou spotřebu na celém svém území.

Důležité pro zajištění bezpečnosti dodávek do EU je skladování plynu, neboť během běžné zimy zásobníky pokrývají 25–30 % spotřeby plynu EU. EU v červnu přijala v rekordním čase nové právní předpisy, které vyžadují, aby za účelem zajištění zásobování plynem na nadcházející zimu byly podzemní zásobníky v EU do 1. listopadu 2022 naplněny alespoň na 80 % své kapacity a ke stejnému termínu v dalších letech na 90 %. Díky společnému úsilí členských států se tento cíl podařilo překonat a zásobníky byly v listopadu 2022 naplněny z 95,5 %.

Dalším nouzovým opatřením bylo zformulování standardní dohody o solidaritě mezi sousedními členskými státy v případě výpadku dodávek. I za krizové situace tak bude evropským občanům zajištěno nepřerušované zásobování plynem. Snížení spotřeby energie je důležité i v souvislosti s omezováním emisí skleníkových plynů a s tím, že zásoby plynu v Evropě je třeba zachovat na další roky.

Skladování plynu v EU



S cílem usnadnit členským státům dobrovolný společný nákup plynu, LNG a vodíku, zřídila EU rovněž energetickou platformu EU. Do platformy se budou moci zapojit rovněž země Energetického společenství, jako je Gruzie, Moldavsko a Ukrajina, a země západního Balkánu.

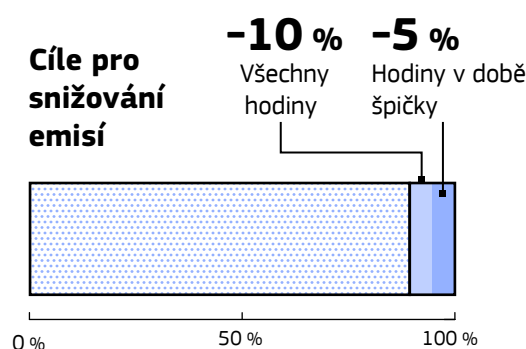
Pravidla politiky soudržnosti byla v reakci na energetickou krizi pozměněna tak, aby podporovala opatření zaměřená na cenovou dostupnost energií, což členským státům umožňuje poskytovat přímou podporu zranitelným rodinám a malým a středním podnikům, které jsou zvýšením cen energií obzvláště postiženy.

Zavedení dočasného krizového rámce pro státní podporu umožnilo členským státům využít flexibilitu, kterou poskytují pravidla státní podpory, aby mohly pomoci svému hospodářství a nenarušily přitom jednotný trh. Jde zejména o ty kategorie podpory, jež napomáhají úsilí členských států o zmírnění dopadů vysokých cen energie, zajištění bezpečnosti dodávek energie a usnadnění postupného ukončení používání fosilních paliv. V roce 2022 schválila Evropská komise 182 vnitrostátních opatření v celkové výši přibližně 671,78 miliardy EUR, která mají členským státům pomoci vypořádat se s důsledky ruské agresivní války proti Ukrajině.

Nařízení Rady o intervenci v mimořádné situaci s cílem řešit vysoké ceny energie zavedlo další naléhavá opatření, jako jsou cíle pro snížení spotřeby elektřiny. Komise rovněž předložila další návrhy, včetně vypracování cenové referenční hodnoty, jejímž cílem je zajistit stabilní a předvídatelnou tvorbu cen při obchodování s LNG. Aby mohly financovat další podporu domácnostem a podnikům, dohodly se členské státy rovněž na výběru neočekávaných zisků energetických společností (producentů fosilních paliv a inframargiálních technologií).

Na ochranu podniků a domácností před jednorázově příliš vysokými cenami plynu, které jsou odtrženy od cen na jiných mezinárodních trzích, přijala EU rovněž dynamický mechanismus korekce trhu.

EU chce snížit spotřebu elektřiny, aby udržela pod kontrolou rostoucí ceny



10 miliard EUR

Finský režim záruk za úvěry na podporu výrobců energie

1,5 miliardy EUR

Belgický systém záruk na podporu dodavatelů plynu a elektřiny

3,4 miliardy EUR

Dánský systém subvencovaných úvěrů na podporu společností

125 milionů EUR

Estonský režim na podporu potřeb likvidity společností napříč odvětvími

220 milionů EUR

Španělské opatření na podporu výroby vodíku z obnovitelných zdrojů

10 miliard EUR

Polský systém částečné kompenzace energeticky náročných podniků za vyšší ceny elektřiny v důsledku nepřímých nákladů na emise

Účinné využívání energie

Úspory energie

Úspora energie je nejrychlejším a nejjednodušším způsobem, jak se vyrovnat s energetickou krizí a omezit výdaje. Kromě okamžitého snížení spotřeby plynu a elektřiny navrhla Komise podpořit střednědobá opatření v oblasti energetické účinnosti. To zahrnovalo zvýšení závazného cíle energetické účinnosti pro rok 2030 v rámci balíčku Fit for 55 z 9 % na 13 %.

Spolu s politikami v oblasti energetické účinnosti se do cen pozitivně promítly rovněž iniciativy občanů a podniků zaměřené na úsporu energie, jež posílily

Balíček „Fit for 55“ souvisí s cílem EU snížit do roku 2030 čisté emise skleníkových plynů nejméně o 55 %.

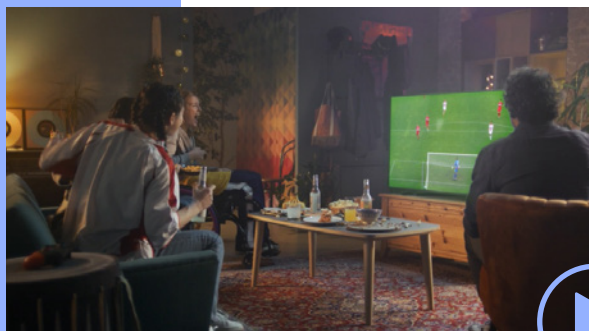
Jedním z opatření k dosažení tohoto cíle je snížení spotřeby energie v EU. V roce 2021 navrhla Komise nový cíl dosáhnout do konce desetiletí 9 % úspor (v poměru ke spotřebě v roce 2020). Navrhovaná cílová hodnota se v rámci plánu REPowerEU zvýšila na minimální úspory 13 % do roku 2023.

odolnost hospodářství a urychlily přechod EU na čistou energii. S touto snahou o energetickou účinnost souvisí probíhající revize směrnice o energetické náročnosti budov a důraz, který na renovaci budov kladou plány členských států pro oživení a odolnost, například v podobě zateplování a tepelných čerpadel.

Šíření informací o úsporách energie

V roce 2022 Komise obnovila své dlouhodobé partnerství s Uníí evropských fotbalových svazů a navrhla plán společného úsilí do roku 2025 k využití fotbalu jako motoru pozitivní změny v prioritních oblastech, jako jsou opatření v oblasti klimatu, rovnost pro všechny a sociální začleňování.

Společný podnik je součástí závazku Unie evropských fotbalových svazů vůči evropskému klimatickému paktu, což je celounijní iniciativa, která vyzývá občany, komunity a organizace k účasti na opatřeních v oblasti klimatu a k budování zelenější Evropy.



↑
VIDEO Televizní reklamu „Stah se i ty fanouškem úspor energie“, která byla vysílána během Ligy mistrů UEFA, Evropské ligy a dalších významných sportovních událostí, vidělo jen v EU při každém zápase potenciálně více než 35 milionů diváků.

Jak mohou občané a podniky šetřit energií?



Snížením teploty vytápění / úspornějším používáním klimatizace



Zhasínáním světel



Úspornějším způsobem jízdy

Snížení teploty o 1 °C může za rok ušetřit 10 miliard metrů krychlových plynu.



Účinnějším využíváním domácích spotřebičů



Přechodem na veřejnou dopravu a aktivní mobilitu

Digitalizace odvětví energetiky

Digitalizace odvětví energetiky pomůže EU dosáhnout do roku 2050 klimatické neutrality, jak je stanoveno v Zelené dohodě pro Evropu (viz kapitola 3). V roce 2022 předložila Komise akční plán na celkovou digitalizaci odvětví energetiky, který má dosáhnout toho, aby byl trh s digitálními energetickými službami udržitelnější, kyberneticky bezpečnější, transparentnější a konkurenceschopnější. Rovněž zajistí ochranu a svrchovanost v oblasti údajů a podpoří investice do digitální energetické infrastruktury.

Plán zdůrazňuje, jak mohou nové technologie pomoci zlepšit účinné využívání zdrojů energie, usnadnit integraci obnovitelných zdrojů do sítě a ušetřit náklady spotřebitelům i energetickým společnostem v EU. Jeho dalším cílem je zajistit, aby digitalizace odvětví energetiky byla kromě souladu s digitálními cíli na rok 2030 také nedílnou součástí přechodu na čistou energii.

Digitalizace lepší:



Cenovou dostupnost
Spotřebitelům pomůže získat větší kontrolu nad spotřebou energie a nad účty.



Udržitelnost
Zajistí, aby ekologická a digitální transformace šly ruku v ruce.



Odolnost
Posílí kybernetickou bezpečnost energetických sítí.

Urychlení výroby zelené energie

Energie z obnovitelných zdrojů

Obnovitelné zdroje energie jsou jádrem plánů EU na postupné ukončení používání ruských fosilních paliv a řešení klimatické krize. Jsou nejlevnějším a nejčistším druhem dostupné energie. Lze ji vyrábět na domácím trhu, a nebude tudíž třeba tolik energie dovážet. Ve srovnání s 40% cílem stanoveným v návrzích Fit for 55 [navrhla](#) Komise v roce 2022 v rámci balíčku REPowerEU zvýšit unijní cíl pro obnovitelné zdroje energie pro rok 2030 na 45 % celkové spotřeby energie.

Přesněji řečeno, cílem je dosáhnout do roku 2030 celkové kapacity výroby obnovitelné energie ve výši 1 236 gigawattů. Součástí toho jsou ambice ke stimulaci výrobní kapacity EU v oblasti solární a větrné energie, biometanu a čistého vodíku.

Nově přijatá [Strategie EU pro solární energii](#) podpoří zavádění fotovoltaické energie tím, že do roku 2025 přidá více než 320 gigawattů solární fotovoltaické kapacity (dvojnásobek oproti dnešku) a do roku 2030 téměř 600 gigawattů. Tyto dodatečné solární panely by mohly do roku 2027 nahradit 9 miliard metrů krychlových zemního plynu ročně.

Občané a osoby provádějící instalaci mohou využít nástroj [fotovoltaický geografický informační systém](#) ke zjištění potenciálu střech pro výrobu solární energie. Členské státy a regionální orgány mezitím aktivně využívají [geografickou laboratoř pro energetiku a průmysl](#), což je nová online platforma, která pomáhá určit vhodná pozemní a mořská místa pro nová zařízení na výrobu energie z obnovitelných zdrojů a zároveň se vyhýbat oblastem s významem pro životní prostředí. To vše přispívá k rychlému zavádění energie z větrných a solárních zdrojů.

Podpora reakce EU na energetickou krizi ze strany občanů

Velká většina občanů EU pozitivně hodnotí nedávné iniciativy EU zaměřené na řešení energetické krize. Konkrétně více než osm z deseti občanů EU (82 %) souhlasí s tím, že by EU měla i nadále přijímat opatření ke snížení své závislosti na ruských fosilních palivech. Převážná většina respondentů (83 %) se domnívá, že útočná válka Ruska vůči Ukrajině zvýšila naléhavost potřeby investic do energie z obnovitelných zdrojů.

Zdroj: [Eurobarometr](#), prosinec 2022.



↑ Frans Timmermans, výkonný místopředseda Evropské komise odpovědný za Zelenou dohodu pro Evropu (druhý zleva) při návštěvě pilotního závodu na výrobu oceli bez fosilních paliv, Luleå, Švédsko, 31. března 2022.

Plán REPowerEU vychází z Vodíkové strategie EU z roku 2020, která vyhodnocuje potenciál pro využití čistého vodíku k nahrazení vodíku z fosilních zdrojů v dopravě a průmyslových procesech a k uvedení nových průmyslových výrobků, jako jsou zelená hnojiva a ocel, na trh. V roce 2022 EU své ambice v oblasti čistého vodíku ještě zvýšila, zdvojnásobila totiž cíl pro rok 2030 na 20 milionů tun obnovitelného vodíku. Jedná se o 10 milionů tun domácí produkce a dalších 10 milionů tun z dovozu.

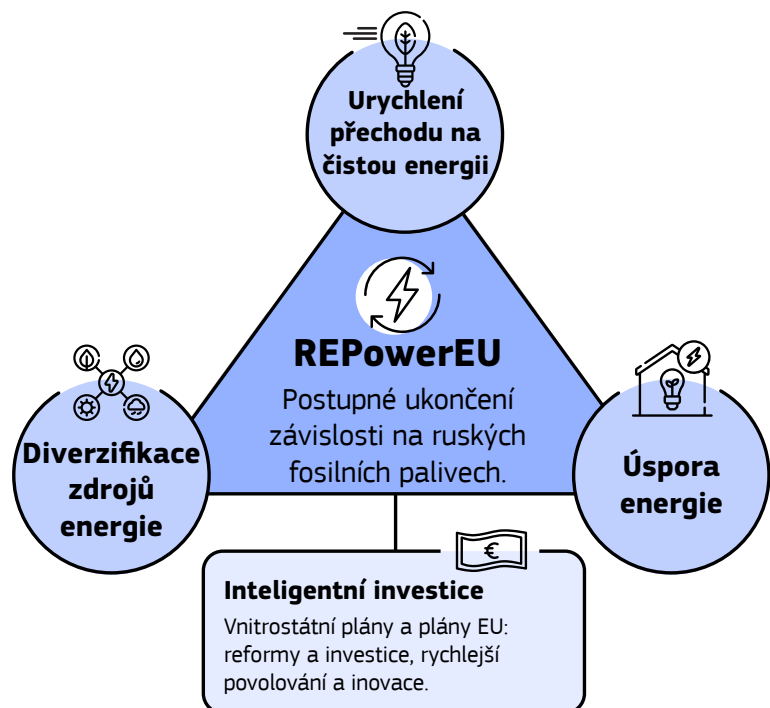
Cíl pro výrobu biometanu do roku 2030 stanovila EU na 35 miliard metrů krychlových. Aby se tento ambiciózní cíl podařilo splnit, bylo zahájeno

průmyslové partnerství pro biometan, které podpoří spolupráci mezi Komisí, členskými státy EU, zástupci průmyslu, producenty vstupních surovin, akademickou obcí a nevládními organizacemi.

S cílem urychlit zavádění obnovitelných zdrojů energie a podnítit investiční aktivitu přijala Komise doporučení o urychlení schvalovacích postupů u projektů v oblasti obnovitelné energie a návrh na změnu směrnice o obnovitelných zdrojích energie. Díky dočasnému mimořádnému opatření, jež bylo přijato v prosinci, bude v zájmu řešení energetické krize od roku 2023 usnadněno povolování některých projektů v energetice.

Financování plánu REPowerEU

Díky nástroji na podporu oživení NextGenerationEU již členské státy provádějí reformy a investují na základě svých plánů pro oživení a odolnost, aby se zlepšila energetická účinnost a podpořilo využívání obnovitelných zdrojů energie. NextGenerationEU napomáhá k rychlejšímu oživení a ekologické a digitální transformaci například financováním renovací k zajištění úspor energie, nových větrných turbín, solárních parků a elektrických vlaků. V prosinci bylo dosaženo politické dohody na tom, že do stávajících plánů členských států pro oživení a odolnost budou zařazeny specializované kapitoly, na jejichž základě se investice nasměrují do priorit plánu REPowerEU a dojde k uskutečnění nezbytných reforem (viz kapitola 6).





3. Vytváření zelenější, klimaticky neutrální Evropy

Úvod

Trojí krize v podobě změny klimatu, úbytku biologické rozmanitosti a znečištění představuje naléhavou výzvu, jež volá po okamžitých opatřeních. Plánem EU pro řešení těchto palčivých problémů zůstává Zelená dohoda pro Evropu.

Dvě historicky významné události dnešního světa, pandemie COVID-19 a ruská válka proti Ukrajině, navíc přispěly k tomu, že se EU ještě více zavázala držet kurz v oblasti ekologických změn a zrychlit jejich tempo.

Rostoucí intenzita extrémních povětrnostních jevů v roce 2022 ukázala, že je třeba přijmout další opatření na úrovni EU a na mezinárodní úrovni v boji proti změně klimatu, zvýšit odolnost vůči suchu a obnovit ekosystémy. Další iniciativy zahrnovaly přísnější pravidla pro znečišťující látky, omezení používání chemických pesticidů, řešení problému obalových odpadů a budování udržitelnější budoucnosti.

↑
Dítě si hraje během konference OSN o změně klimatu (COP27), Šarm aš-Šajch (Egypt), listopad 2022.

Realizace Zelené dohody pro Evropu

Dlouhodobá strategie růstu EU má zajistit klimatickou neutralitu Evropy do roku 2050. Tento cíl je zakotven v evropském právním rámci pro klima, jakož i v právně závazném příslibu snížit do roku 2030 čisté emise skleníkových plynů nejméně o 55 % ve srovnání s úrovněmi v roce 1990. Toho chce EU dosáhnout prostřednictvím Zelené dohody pro Evropu. V roce 2022 EU pokračovala v odvážných opatřeních k dosažení svých cílů v oblasti klimatu.

Základem politiky EU v oblasti změny klimatu a jejím klíčovým nástrojem pro nákladově efektivní snižování emisí skleníkových plynů je systém EU pro obchodování s emisemi (EU ETS) – trh, na němž účastníci obchodují s regulovaným množstvím emisních povolenek za účelem dosažení maximální

účinnosti. Evropský parlament a Rada Evropské unie v roce 2022 schválily návrh Komise na revizi systému EU ETS. Kromě toho bylo dosaženo politické dohody o návrzích týkajících se snižování emisí a pohlcování uhlíku prostřednictvím využívání půdy, změn ve využívání půdy a lesnictví, o zřízení Sociálního fondu pro klimatická opatření a o osobních automobilech a dodávkách s nulovými emisemi.

EU rovněž pracuje na zvýšení své transparentnosti, pokud jde o sociální a environmentální dopad činností podniků. Směrnice o podávání zpráv podniků o udržitelnosti přijatá v prosinci zmodernizuje a posílí pravidla týkající se typu informací, které musí společnosti vykazovat, a ukládá povinnost podávat zprávy širší množině velkých společností a kótovaných malých a středních podniků.

Čisté domácí emise EU byly v roce 2022 o 30 % nižší než v roce 1990 a EU je i nadále na dobré cestě k dosažení cíle -55 % do roku 2030.

Zdroj: Zpráva o pokroku při provádění opatření v oblasti klimatu z roku 2022.

Globální akce v zájmu planety

V roce 2022 vydal Mezivládní panel pro změnu klimatu, přední mezinárodní orgán pro posuzování změny klimatu, tři zprávy potvrzující, že se svět vlivem člověka rychle otepluje, a nastiňující způsoby, jak se tomu přizpůsobit a zmírnit dopady. EU nadále ve spolupráci s mezinárodními partnery řešila, jak zvýšit ambice posílením odvětvových cílů, dosažením cílů pro celé hospodářství a předložením strategií nulových čistých emisí.

Na březnovém zasedání Environmentálního shromáždění OSN zajistila diplomacie EU podporu právně závazné celosvětové dohodě o boji proti znečištění plasty. Jednání mají být dle plánu uzavřena do roku 2024. Cílem budoucí dohody bude posílit stávající iniciativy a dohody, a to zejména ve fázi návrhu a výroby v rámci životního cyklu plastů. Musí spojit úsilí všech zúčastněných stran s cílem dosáhnout celkového cíle, kterým je zastavit pronikání plastů do životního prostředí.

Konference OSN o změně klimatu a životním prostředí

V červnu 2022 bylo dosaženo pokroku v oblasti odpovědného nakládání s chemickými látkami a odpady na konferencích smluvních stran Basilejské, Rotterdamské a Stockholmské úmluvy OSN – environmentálních dohod, jejichž společným cílem je ochrana lidského zdraví a životního prostředí před nebezpečnými chemickými látkami a odpady. To zahrnovalo zásadní rozhodnutí o kontrole/regulaci celosvětového obchodu s elektronickým odpadem a předcházení jeho nekontrolovanému ukládání. EU rovněž navrhla vypracování celosvětových norem pro nakládání s použitými pneumatikami, které jsou hlavním zdrojem mikroplastů. Obnovily se výzvy k eliminaci polychlorovaných bifenylů (chemických látek, které se hojně vyskytují ve starých elektrických zařízeních a používají se v olejích) do roku 2025.

Před výroční konferencí OSN o změně klimatu (COP27), která se konala v egyptském Šarm aš-Šajchu, se EU zapojila do konstruktivních jednání s cílem podnítit globální opatření v oblasti klimatu v souladu s teplotním cílem Pařížské dohody omezit globální oteplování na 1,5 °C.

Na konferenci COP27 v Egyptě EU pod vedením výkonného místopředsedy Franse Timmermense vyzvala všechny strany, aby urychleně přijaly opatření ke snížení emisí skleníkových plynů, ale také aby se přizpůsobily nevyhnutelným důsledkům změny klimatu v nadcházejících desetiletích.

Konference přijala pracovní program na zmírnění dopadů s cílem zvýšit ambice a usilovněji pracovat na provádění. EU si uvědomuje naléhavou potřebu posílit celosvětová opatření a podpořit

nejzranitelnější rozvojové země postižené změnou klimatu, a proto podpořila vytvoření nového fondu k financování činností zaměřených na odvrácení, minimalizaci a řešení ztrát a škod. To vytváří základ pro větší solidaritu mezi těmi, kdo potřebují pomoc, a těmi, kdo jsou schopni ji poskytnout. V rámci strategie Global Gateway (viz kapitola 8) a tzv. přístupu „tým Evropa“ oznámily EU a Africká unie iniciativu týkající se adaptace na změnu klimatu a odolnosti v Africe, která mobilizuje 1 miliardu EUR.

EU rovněž zahájila partnerství pro lesy s pěti partnerskými zeměmi (Guyana, Mongolsko, Konžská republika, Uganda a Zambie) a oznámila ambiciózní dlouhodobý investiční plán pro spravedlivou transformaci energetiky v Jihoafrické republice. EU uzavřela dvě důležitá strategická partnerství v oblasti udržitelných surovin a vodíku z obnovitelných zdrojů, jedno s Namibií a druhé s Kazachstánem, a zintenzivnila spolupráci s Egyptem v oblasti přechodu na čistou energii, jejíž součástí je strategické partnerství v oblasti vodíku z obnovitelných zdrojů.



→ Předseda vlády Kazachstánu Alichan Smajlov (vlevo) a předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová podepsali memorandum o porozumění mezi EU a Kazachstánem o surovinách, bateriích a obnovitelném vodíku, Šarm aš-Šajch, Egypt, 7. listopadu 2022. Více informací o energii z obnovitelných zdrojů viz kapitola 2.

↑ Pohled na řečnický pult během ministerského zasedání u příležitosti Globálního metanového závazku, Šarm aš-Šajch, Egypt, 7. listopadu 2022. Zleva doprava: egyptský ministr zahraničních věcí a předseda COP27 Sámeh Šukrí, výkonný místopředseda Evropské komise Frans Timmermans odpovědný za Zelenou dohodu pro Evropu a zvláštní vyslanec USA pro problematiku změny klimatu John Kerry.



[#ForOurPlanet](#) je nová kampaň EU, která byla zahájena v roce 2022 v souvislosti s konferencemi CoP27 a CoP15 a která se bude konat každoročně s cílem získat celosvětovou podporu pro opatření v oblasti ochrany přírody a klimatu v následujících letech.

Na 15. zasedání Úmluvy OSN o boji proti desertifikaci, které se konalo v květnu, bylo přijato 38 rozhodnutí, která zdůrazňují úlohu udržitelného hospodaření s půdou při řešení četných krizí. Hlavním výsledkem byl celosvětový závazek posílit odolnost vůči suchu a investovat do obnovy půdy v zájmu budoucí prosperity.

EU důrazně prosazovala úlohu obnovy ekosystémů, opětovného zalesňování a řešení inspirovaných přírodou při ochraně půdy a zdůraznila kritickou vazbu mezi ochranou přírody a řešením dopadů sucha a změny klimatu.

V roce 2022 se svět rovněž sešel na největší konferenci o biologické rozmanitosti za posledních deset let, aby se dohodl na novém globálním rámci pro biologickou rozmanitost. Konference OSN o biologické rozmanitosti (COP15), původně plánovaná na rok 2020, se v důsledku pandemie COVID-19 konala ve dvou částech. První část proběhla virtuálně v čínském Kchun-mingu ve dnech 11. až 15. října 2021, kde strany znovu potvrdily svůj závazek dosáhnout do roku 2050 vize „život

v souladu s přírodou“ a přijaly [kchun-mingské prohlášení](#). Při druhé části konference, která se konala v kanadském Montrealu ve dnech 7. až 19. prosince 2022, se sešlo 196 zemí, aby dosáhly celosvětové dohody o ochraně přírody a planety s dlouhodobými cíli do roku 2050 a dílčími cíli pro rok 2030. EU pod vedením komisaře Sinkevičiuse spolupracovala se všemi stranami na uzavření ambiciózní celosvětové dohody o ochraně, obnově a udržitelném využívání biologické rozmanitosti a ekosystémů a investování do těchto oblastí.

Na 19. zasedání Úmluvy o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin (Světová konference o volně žijících živočíchích a planě rostoucích rostlinách), které se konalo v panamském Panama City ve dnech 14. až 25. listopadu 2022, EU aktivně přispěla k dosažení důležitých výsledků v oblasti udržitelného obchodu s více než 500 nově zařazenými druhy. To má zásadní význam pro řešení úbytku biologické rozmanitosti v celosvětovém měřítku, který ohrožuje naše zdraví, potravinové zabezpečení a životy.

Fakta o úbytku biologické rozmanitosti



Jeden milion druhů je ohrožen vyhynutím.



Lidé radikálně změnili **tři čtvrtiny** zemského povrchu.



75 % plodin na světě závisí na opylovačích.



Polovina celosvětového hrubého domácího produktu závisí na přírodě.



70 % léků proti rakovině je přírodního původu nebo vychází z přírody.

Green Track

32 akcí

ve **21** členských státech

1 500 účastníků

21 milionů účastníků online



Images © Adobe Stock, © Getty Images

↑

V rámci Evropského roku mládeže 2022 umožnila [kampaň Green Track](#) před konferencí COP15 o biologické rozmanitosti mladým lidem v celé Evropě vyjádřit jejich naděje a obavy ohledně přírody, biologické rozmanitosti a udržitelné budoucnosti Evropy.

Ochrana a obnova evropské přírody

Povětrnostní extrémny

Evropa zaznamenala v roce 2022 rekordní úroveň sucha. Jak [předpovídala Evropská observatoř pro sledování sucha](#), výnosy plodin na celém kontinentu se výrazně snížily a výroba energie klesla v důsledku nižšího výkonu vodních elektráren.

Kvůli historicky nízkým hladinám vody ve velkých řekách trpěly i vodní organismy a lodní doprava. V létě bylo velkým suchem zasaženo 60 % území EU, což vedlo ke ztrátám na úrodě a poškození infrastruktury v důsledku lesních požárů. Při započítání nákladů na opatření civilní ochrany dosáhly škody v celé EU výše 2,4 miliardy EUR.

Vysoké teploty a závažný nedostatek srážek postihly téměř všechny evropské řeky, což omezovalo výrobu energie a říční dopravu.

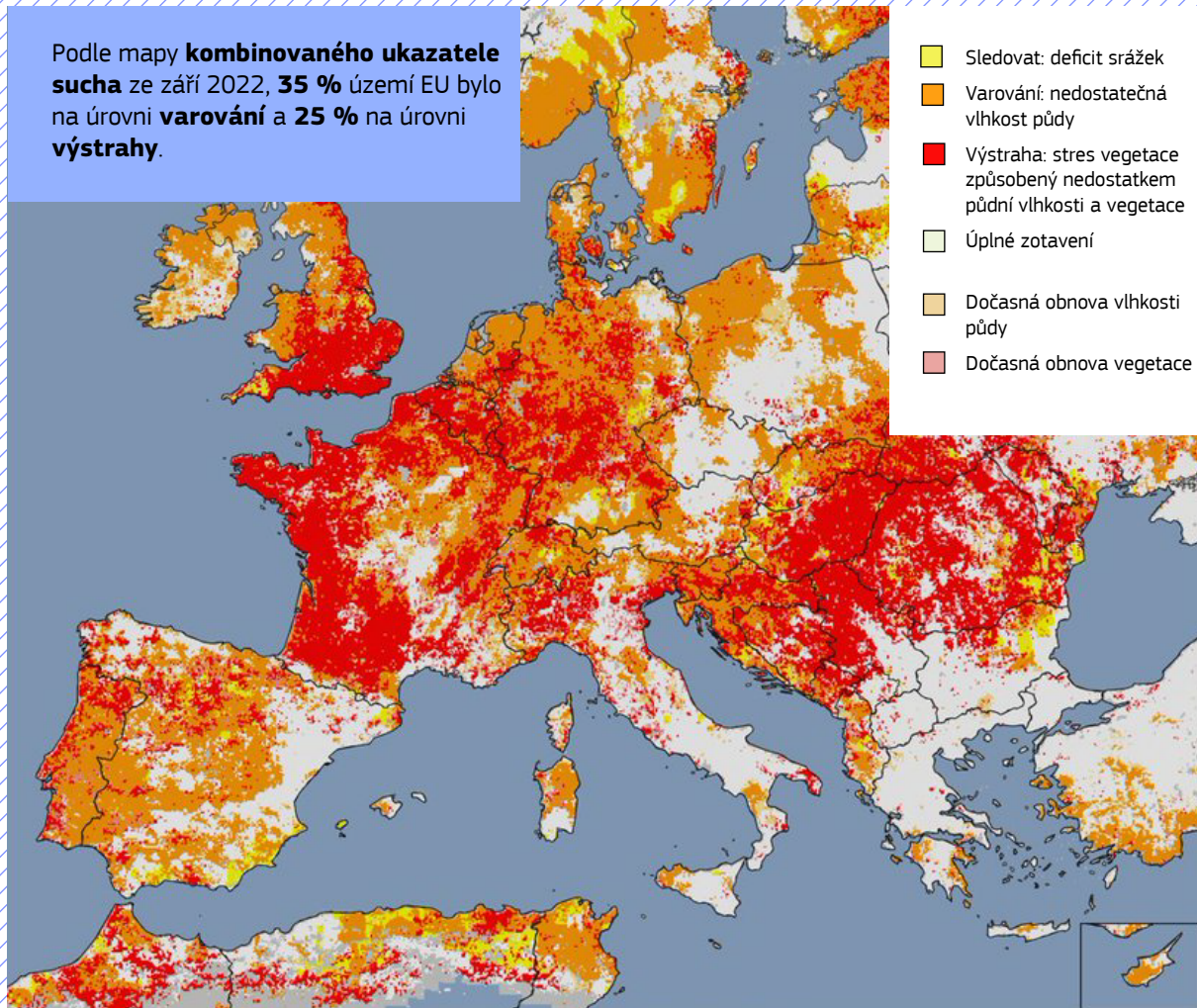
→

Řeka Rýn s historicky nízkou hladinou vody, Kolín nad Rýnem, Německo, 12. září 2022.

Těmto extrémním povětrnostním jevům bude možné v budoucnu zabránit snížením emisí skleníkových plynů a řešením klimatické krize. Ambice a cíle v této oblasti zvýší balíček návrhů EU „Fit for 55“. Strategie EU pro přizpůsobení se změně klimatu navíc pomůže zlepšit odolnost obyvatelstva, zemědělců a podniků vůči povětrnostním extrémům.



Podle mapy **kombinovaného ukazatele sucha** ze září 2022, **35 %** území EU bylo na úrovni **varování** a **25 %** na úrovni **výstrahy**.



↑
Evropské středisko pro sledování sucha zaznamenalo vysokou úroveň sucha na více než 60 % území EU.

Ochrana lesů a volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

V roce 2022 byly vážným problémem i lesní požáry. V tomto roce v Evropě shořelo více než 800 000 hektarů lesa. V boji s letními požáry například v Řecku, Španělsku, Francii a Portugalsku, ale i v některých zemích mimo EU záchranáři využívali [mapovou službu na podporu krizového řízení](#) programu Copernicus, která poskytuje satelitní snímky a další geoprostorová data.

Evropská služba pro informace o lesních požárech zjistila, že období požárů se neomezilo jen na obvyklé měsíce červenec, srpen a září, přičemž k mnoha kritickým událostem došlo až koncem roku. Dokonce i oblasti, které v minulosti obvykle nebyly zasaženy, jako je střední a severní Evropa, se tentokrát s lesními požáry potýkaly pravidelněji. Navíc vzhledem k tomu, že 38 % spálené plochy se v roce 2022 nacházelo v [chráněných oblastech sítě Natura 2000](#), vedla nehmotná ztráta biologické

rozmanitosti k oslabení ekosystémů. Fond solidarity EU, který byl původně zřízen v roce 2002 k poskytování finanční podpory na obnovu oblastí postižených přírodními katastrofami, byl v roce 2022 opět mobilizován v reakci na škody, které vznikly v důsledku přírodních požárů v celé Evropě.

Lesy hrají klíčovou úlohu při ochraně evropských ekosystémů a biologické rozmanitosti. Mají rovněž zásadní význam při zachycování uhlíku, který by se jinak uvolňoval do atmosféry a zhoršoval změnu klimatu. V jediném roce vedly lesní požáry k hospodářským ztrátám v odhadované výši více než 2 miliard EUR, přičemž do atmosféry bylo vypuštěno více než 25 milionů tun CO₂. V září oznámila předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová ve svém projevu o stavu Unie zdvojnásobení kapacit EU pro letecké hašení požárů, které budou k dispozici na příští sezónu lesních požárů.



↑

Polský hasič byl v rámci mechanismu civilní ochrany Unie nasazen na hašení lesních požárů, Hostens (Francie), 14. srpna 2022. Více než 400 hasičů s více než 100 vozidly z Německa, Rakouska, Polska a Rumunska v reakci na žádost Francie o pomoc podpořilo francouzské zásahové složky v první linii.

V listopadu Evropská komise navrhla první celounijní dobrovolný rámec, který má spolehlivě certifikovat vysoce kvalitní pohlcování uhlíku. Bude-li tento nástroj přijat, pomůže v boji proti změně klimatu a přispěje k dosažení cílů EU v oblasti klimatu, životního prostředí a nulového znečištění.

Do konce roku 2022 bylo v EU v rámci závazku na výsadbu 3 miliard stromů vysazeno téměř 9,5 milionu stromů. Tento závazek je součástí Strategie v oblasti biologické rozmanitosti a Lesní strategie EU, v nichž se Evropská unie zavázala, že do roku 2030 vysadí na svém území nejméně

3 miliardy nových stromů při současném dodržování ekologických zásad.

Cílem revidovaného akčního plánu EU pro boj proti nezákonnému obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy, který je rovněž součástí strategie v oblasti biologické rozmanitosti, je zajistit, aby opatření EU proti nezákonnému obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy komplexně reagovala na současné výzvy. Vychází ze čtyř priorit: řešení příčin nezákonného obchodu s volně žijícími a planě rostoucími druhy, zkoumání nových právních a politických nástrojů, posílení prosazování a podpora celosvětové spolupráce.

Certifikace EU v oblasti odstraňování uhlíku

Má-li být EU do roku 2050 klimaticky neutrální, musí snížit své emise na minimum, ale není možné je snížit na nulu. Aby se vyrovnaly zbývající emise, bude EU muset z atmosféry každoročně odstranit několik set milionů tun CO₂.

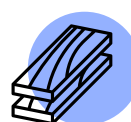
Mezi druhy činností odstraňování uhlíku, které by mohly být certifikovány podle navrhovaného rámce, patří:



Uhlíkové zemědělství, jako je obnova lesů a půdy a obhospodařování mokřadů a rašelinišť.



Trvalé ukládání, jako je bioenergie se zachycováním a ukládáním uhlíku, nebo přímé zachycování uhlíku ze vzduchu a jeho ukládání.



Ukládání uhlíku ve výrobcích a materiálech s dlouhou životností, jako je stavebnictví na bázi dřeva.

Díky certifikačnímu rámci EU má k těmto novým příležitostem přístup více podniků, zemědělců, lesníků a dalších zúčastněných stran, neboť budou moci požádat o harmonizovanou a spolehlivou certifikaci.

Obnova přírody

Obnova přírody Evropy – od mokřadů, řek a lesů až po mořské a městské prostředí a druhy – je zásadní a nákladově efektivní investicí do našeho hospodářství a do zajišťování potravin, boje proti změně klimatu a zvyšování odolnosti. Pomáhá také zlepšovat zdraví a život občanů EU.

V červnu 2022 přijala Komise balíček návrhů na obnovu poškozených ekosystémů, který je klíčovým opatřením, jak zabránit kolapsu ekosystémů a nejhorším dopadům změny klimatu a ztráty biologické rozmanitosti. Komise rovněž pracuje na modernizaci právních předpisů s cílem zajistit dostupnost kvalitního a rozmanitého osiva a rozmnožovacího materiálu rostlin, aby byly splněny cíle udržitelnosti, přizpůsobení se změně klimatu a biologické rozmanitosti.

81 % stanovišť je ve špatném stavu.

Každé 1 euro investované do obnovy přírody generuje přínosy ve výši 8 až 38 EUR.

Stavy každého třetího druhu včel a motýlů klesají.

Program LIFE je nástroj, kterým EU zajišťuje prostředky na opatření v oblasti životního prostředí a klimatu. Od roku 1992, kdy začal fungovat, již v celé EU i dalších zemích spolufinancoval více než 5 500 projektů. Po zapojení se do programu v červnu 2022 může těchto finančních prostředků využít i Ukrajina. To znamená, že může Ukrajina získat podporu na obnovu svého životního prostředí po závažných škodách způsobených ruskou útočnou válkou – od znečištění a zničení ekosystémů až po jiné dlouhodobé účinky. V krátkodobém horizontu může program LIFE podpořit úsilí Ukrajiny o obnovu prostřednictvím analýzy potřeb a pomoci řešit dekontaminaci půdy a vody, mimo jiné prostřednictvím přírodních řešení. Ukrajina je po Islandu druhou zemí mimo EU, která se k programu LIFE připojila.



↑
VIDEO Účastníci Zeleného týdne EU 2022 hovoří o zákoně o obnově přírody, červen 2022.



↑
Zleva doprava: Virginijus Sinkevičius, evropský komisař pro životní prostředí, oceány a rybolov, Julija Svyrydenková, první místopředsedkyně ukrajinské vlády, a Ruslan Strilets, ukrajinský ministr pro ekologii a přírodní zdroje, společně podepsali dohodu o přidružení Ukrajiny k programu LIFE pro životní prostředí a klima, Kyjev, Ukrajina, 24. června 2022.

Směrem k nulovému znečištění

V souladu s cílem eliminovat do roku 2050 veškeré škody způsobené znečištěním navrhla v říjnu Komise zpřísnit předpisy týkající se látek znečišťujících vnější ovzduší, povrchové a podzemní vody a čištění městských odpadních vod. Tato pravidla v konečném důsledku zlepší veřejné zdraví, sníží počet předčasných úmrtí a sníží dlouhodobé náklady na zdravotní péči.



Kvalita ovzduší

Navrhovaná nová pravidla:

- stanoví v EU do roku 2030 prozatímní normy kvality ovzduší, které budou více odpovídat pokynům Světové zdravotnické organizace,
- sníží počet úmrtí způsobených koncentracemi hlavních znečišťujících látek PM_{2,5}, které překračují doporučení Světové zdravotnické organizace, o více než 75 % za 10 let,
- zajistí, aby lidé, kteří utrpěli újmu na zdraví v důsledku znečištění ovzduší, měli právo na náhradu škody v případě porušení pravidel EU pro kvalitu ovzduší a právo být zastoupeni nevládní organizací prostřednictvím kolektivní žaloby na náhradu škody,
- mají náklady nižší než 0,1 % hrubého domácího produktu, nejméně sedmkrát nižší než přínosy pro hospodářství a společnost.



Kvalita vody

Nové návrhy stanoví:

- nové a zpřísněné normy pro řadu škodlivých látek vyskytujících se v povrchových a podzemních vodách,
- povinnost členských států přijmout opatření ke snížení přítomnosti těchto znečišťujících látek,
- nákladově efektivnější a spravedlivější čištění odpadních vod v souladu se zásadou „znečišťovatel platí“,
- preventivní opatření pro průmysl (s použitím odlišných průmyslových chemikálií nebo snížením množství stávajících látek) a zemědělce (například za použití méně škodlivých pesticidů).

Návrhy rovněž reagují na konkrétní požadavky vznesené během Konference o budoucnosti Evropy (viz kapitola 9), kde občané vyzvali k drastickému snížení používání chemických pesticidů a hnojiv a k rozvoji udržitelného zemědělství.

Kromě toho EU a středomořské státy úspěšně předložily Mezinárodní námořní organizaci návrh na určení oblasti regulace emisí oxidů síry ve Středozemním moři. Cílem je zlepšit kvalitu ovzduší a vody snížením množství sirných znečišťujících látek z lodní dopravy.

Návrhem nařízení o udržitelném používání přípravků na ochranu rostlin se zavádějí opatření ke snížení environmentální stopy potravinového systému EU a ke zmírnění hospodářských ztrát, které již vznikly v důsledku změny klimatu a úbytku biologické rozmanitosti. Jeho cílem je snížit do roku 2030 používání chemických a nebezpečnějších pesticidů o 50 % a zavést metody ochrany proti škůdcům, které jsou šetrnější k životnímu prostředí. V souladu se sítí Natura 2000 bude platit zákaz používání veškerých pesticidů v městských zelených oblastech, včetně veřejných parků nebo zahrad, hřišť, škol, rekreačních nebo sportovních ploch, veřejných stezek a chráněných oblastí.

Snižování emisí z dopravy a průmyslu

V roce 2022 EU rovněž zahájila činnost průmyslové aliance hodnotového řetězce pro obnovitelná a nízkouhlíková paliva, což je nová iniciativa zaměřená na podporu výroby a dodávek obnovitelných a nízkouhlíkových paliv v letecké a vodní dopravě. Práce aliance bude důležitá pro zajištění nezbytných alternativních paliv pro odvětví, která se obtížně dekarbonizují, jako je letectví a námořní doprava. Dalšího pokroku bylo dosaženo i při vývoji pravidel pro používání alternativních paliv v těchto odvětvích. Pokud budou pravidla v roce 2023 přijata, vytyčí jasnou cestu k dekarbonizaci těchto odvětví.

Návrh Komise na modernizaci směrnice o průmyslových emisích významně sníží škodlivé emise pocházející z průmyslových zařízení a největších evropských zemědělských podniků

zabývajících se chovem hospodářských zvířat a zároveň poskytne dlouhodobou jistotu pro investice, podpoří inovace a zvýší energetickou a surovinovou nezávislost Evropy. Revize vychází ze stávající směrnice, která se vztahuje na přibližně 50 000 velkých zemědělsko-průmyslových zařízení v Evropě. Tato zařízení musí dodržovat úroveň emisí tím, že použijí nejlepší dostupné techniky stanovené daným odvětvím, odborníky z členských států a EU a občanskou společností. Nová pravidla zahrnují účinnější udělování povolení a cílenou podporu inovací pro průkopníky a pro investice do oběhového hospodářství v tomto odvětví. Posílí se tím vazby mezi omezováním znečištění a dekarbonizací a zvýší se transparentnost a účast veřejnosti na povolovacím procesu.

Evropská komise rovněž v listopadu předložila návrh nových emisních norem. Cílem těchto nových norem Euro 7 je zajistit u osobních automobilů, dodávek, nákladních automobilů a autobusů výrazně ekologičtější provoz (zejména ve městech, která se nejvíce potýkají s problémy kvůli znečištěnému ovzduší), a to po mnohem delší dobu než podle stávajících pravidel. Návrh se zabývá emisemi z výfuku, brzd a pneumatik. Přispívá rovněž k dosažení nových, přísnějších norem kvality ovzduší. Kromě toho se evropský registr úniků a přenosů znečišťujících látek přemění na portál EU pro průmyslové emise, kde se občané budou moci dozvědět o znečišťujících činnostech ve svém bezprostředním okolí.



Co je nové v nařízení Euro 7?

Osobní automobily, dodávky, nákladní vozidla a autobusy:



mezní hodnoty emisí z brzd,



pravidla pro znečištění mikroplasty z pneumatik,



vozidla musí splňovat pravidla pro emise po delší období,



účinnější zkoušky emisí,

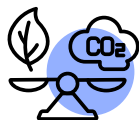


digitální kontrola souladu,



lepší testy dozoru nad trhem.

Vozidla vybavená motory s vnitřním spalováním:



mezní hodnoty emisí neutrální z hlediska paliva a technologie,



regulace dalších znečišťujících látek,



silniční zkoušky s širší škálou jízdních podmínek.

Elektrická vozidla a plug-in hybridní elektrická vozidla:



požadavky na životnost baterie.

Podpora ekologického zemědělství a výroby kvalitních potravin

Udržitelné zemědělství a omezení používání pesticidů má zásadní význam pro zajištění dlouhodobého potravinového zabezpečení. V roce 2021 členské státy v návaznosti na doporučení Komise předložily své plány na reformu společné zemědělské politiky. Komise tyto strategické plány společné zemědělské politiky, které popisují zamýšlené využití přímých plateb a hospodářských intervencí každého členského státu na podporu rozvoje venkova, v srpnu 2022 formálně schválila. Nové právní předpisy, které mají vstoupit v platnost v roce 2023, připraví půdu pro spravedlivější, ekologičtější a účinnější zemědělskou politiku. Jejich cílem bude zajistit evropským

zemědělcům udržitelnou budoucnost, poskytovat cílenější podporu menším zemědělským podnikům a umožnit členským státům EU větší flexibilitu při přizpůsobování opatření místním podmínkám.

V březnu přijala Komise návrh na posílení systému ochrany zeměpisných označení, včetně názvů zemědělských produktů, vína a lihovin. Systém zeměpisných označení chrání názvy konkrétních produktů s cílem propagovat jedinečné kvality, vlastnosti nebo pověst související s jejich zeměpisným původem, jakož i tradiční znalosti spojené s jejich výrobou.

Slavnostní ceremoniál udílení cen EU za ekologickou produkci se konal v Bruselu (Belgie) u příležitosti Dne ekologické produkce v září 2022. Osm vítězů (z Rakouska, Belgie, Chorvatska, Francie, Německa, Itálie, Španělska a Švédska) představuje růst a inovace v evropském odvětví ekologické produkce a jeho přínos pro klima a ekologické zemědělství.



Vítězové soutěže o ceny EU za ekologickou produkci 2022 s evropským komisařem pro zemědělství Januszem Wojciechowským, Brusel, Belgie, 23. září 2022.



Udržitelný způsob života

Při vytváření zelené a udržitelné Evropy hrají klíčovou roli města a občané. Cílem EU při společném koncipování tohoto nového světa je finanční podporou a iniciativami v oblasti životního prostředí podporovat projekty vycházející od jednotlivců a místních orgánů.

V roce 2022 podepsalo 100 starostů z celé EU Dohodu pro zelená města. Jejich města se v dohodě zavázala, že se budou zabývat otázkami z pěti oblastí environmentálního řízení: ovzduší, voda, příroda a biologická rozmanitost, oběhové hospodářství a odpad a hluk. Tato iniciativa EU chce dosáhnout toho, aby města byla čistší, ekologičtější a zdravější.

Iniciativa Nový evropský Bauhaus byla poprvé oznámena v roce 2020 a sdružuje občany, odborníky, podniky a instituce za účelem přetvoření představy o udržitelném životě v Evropě i mimo ni. Iniciativa jednak představuje platformu pro experimentování a propojování, ale zároveň podporuje pozitivní změny tím, že krásným, udržitelným a inkluzivním projektům dává přístup k finančním prostředkům EU.

V rámci Evropského fondu pro regionální rozvoj byla zřízena Evropská městská iniciativa na podporu inovací ve městech a jejich schopností a znalostí pro budování udržitelné budoucnosti.

V rámci první výzvy k předkládání návrhů, která byla zveřejněna v říjnu, bylo k dispozici 50 milionů EUR z finančních prostředků EU na podporu inovativních projektů Nového evropského Bauhausu ve městech EU. Města byla vyzvána, aby předložila návrhy projektů týkajících se oběhového hospodářství a uhlíkové neutrality, zachování kulturního dědictví, přizpůsobení budov účelům cenově dostupného bydlení a obnovy městských prostor v souladu s hodnotami Nového evropského Bauhausu, kterými jsou udržitelnost, inkluzivnost a estetika.

Vítězové cen Nového evropského Bauhausu za rok 2022 byli vyhlášeni na prvním festivalu Nového evropského Bauhausu, který se konal v červnu a kde se sešli lidé z celé EU, aby oslavili a sdíleli místní a kreativní přístupy k ekologické transformaci. Oceněny byly projekty z 15 různých členských států.



↑
Zleva doprava: Současný architekt německo-burkinafaského původu Diébédo Francis Kéré, programová ředitelka Telegiornale 1 Monica Maggioniová, předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová a ředitelka Národního muzea umění 21. století Giovanna Melandriová, Řím, Itálie, 9. června 2022.

K oslavě inovativního ducha mladých lidí se v rámci cen Nového evropského Bauhausu uděluje též cena „Rising Star“ projektům, které vytvořili lidé mladší 30 let. Na doplnění Evropského roku mládeže 2022 byl Nový evropský Bauhaus zaměřen na každoroční iniciativu DiscoverEU, která pomáhá osmnáctiletým cestovat po Evropě zdarma. V této souvislosti byla pro účastníky vytvořena trasa Nového evropského Bauhausu.



↑
VIDEO Vítězem veřejného hlasování se staly Zahrady budoucnosti, projekt z Kypru, v němž se opuštěný prostor v politicky rozděleném hlavním městě Nikósii proměnil v komunitní zahradu.

←
VIDEO Cílem polského projektu FOLK concept je oživit tradiční venkovskou architekturu a zachovat poklady polského kulturního dědictví.

Společně s Koalicí pro vzdělávání v oblasti klimatu oznámila EU výzvu k transformaci prostor pro vzdělávání s cílem vytvořit síť pro transformaci vzdělávacích prostor v celé společnosti.

V reakci na ozbrojený konflikt na Ukrajině odborníci Nového evropského Bauhausu analyzují nouzové potřeby bydlení a navrhují udržitelné bydlení v rámci přípravy na poválečnou obnovu (viz kapitola 1).

Udržitelná a inteligentní mobilita

Evropská komise oficiálně zahájila činnost Aliance pro letectví s nulovými emisemi, což je dobrovolná evropská iniciativa mezi soukromými a veřejnými zúčastněnými stranami, jejímž cílem je připravit vodíková a elektrická letadla pro komerční využití. Odhadovaným počtem 26 000 letadel s nulovými emisemi do roku 2050 splní Aliance svůj závazek sladit činnost odvětví s klimatickými ambicemi EU.

V roce 2022 vstoupilo v platnost nařízení EU o obecné bezpečnosti vozidel s cílem zajistit bezpečnost automobilů a dalších vozidel a zároveň stanovit rámec pro automatizovaná vozidla. Tento rámec, který je první svého druhu na světě, chrání spotřebitele a rovněž podpoří inovace a lepší konkurenceschopnost evropského automobilového průmyslu.

Pomoc při ekologizaci veřejného sektoru



Nástroj Evropské komise pro technickou podporu financoval nadnárodní projekt, jehož cílem bylo posílit dlouhodobou udržitelnost veřejného sektoru a minimalizovat jeho škodlivý dopad na životní prostředí. Cílem tohoto projektu je rovněž podpořit účinnost, odpovědnost a transparentnost veřejných politik.

Orgány veřejné správy v 23 členských státech si dosud vyměnily poznatky a osvědčené postupy týkající se způsobů, jak snížit dopad rozpočtových výdajů na klima, jako je nákup služeb a zboží s menším dopadem na životní prostředí a podpora ekologické mobility a udržitelných služebních cest.

V rámci Nástroje pro propojení Evropy na období 2021–2027, který je finančním nástrojem EU na podporu Zelené dohody, investuje Evropská komise do široké škály projektů dopravní infrastruktury v celé EU. Jejich cílem je zlepšit přeshraniční infrastrukturu a podpořit nové technologie. Mezi příklady patří železniční tunel Lyon – Turín, pevné spojení přes Fehmarnovu úžinu a projekt Rail Baltica.

Aby byla evropská dopravní infrastruktura vhodná jak pro civilní, tak pro obranné účely, přijala Komise akční plán o vojenské mobilitě a předložila postup udělování grantů na projekty, které podporují vojenskou mobilitu. Další projekty pomohou vybudovat infrastrukturu pro předpokládané zvýšení energeticky účinné mobility s nulovými emisemi.

V rámci Nástroje pro propojení Evropy je na spolufinancování projektů transevropské dopravní sítě v členských státech EU k dispozici celkem 25,8 miliardy EUR ve formě grantů.

V návaznosti na Evropský rok železnice 2021 začala EU provádět svůj nový akční plán na podporu dálkové a přeshraniční osobní železniční dopravy. Komise vyzvala železniční podniky, provozovatele infrastruktury a vnitrostátní orgány, aby navrhli přeshraniční pilotní služby, které by pomohly odstranit zbývající překážky přeshraniční železniční dopravy. Přechod k udržitelné dopravě, který je součástí komplexního balíčku Zelené dohody pro Evropu, zajistí, aby komunity a hospodářství EU mohly vzkvétat ve zdravém a bezpečném životním prostředí, a to ještě dlouho po roce 2050.

Přeshraniční železniční doprava potřebuje podporu

Podíl přeshraniční dopravy
(EU-27, 2018)

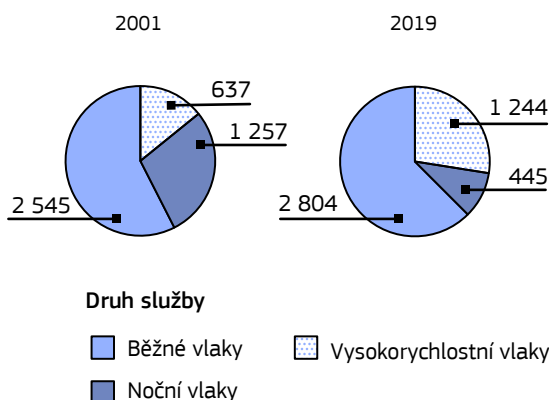



7 %
osobní dopravy




52 %
nákladní dopravy

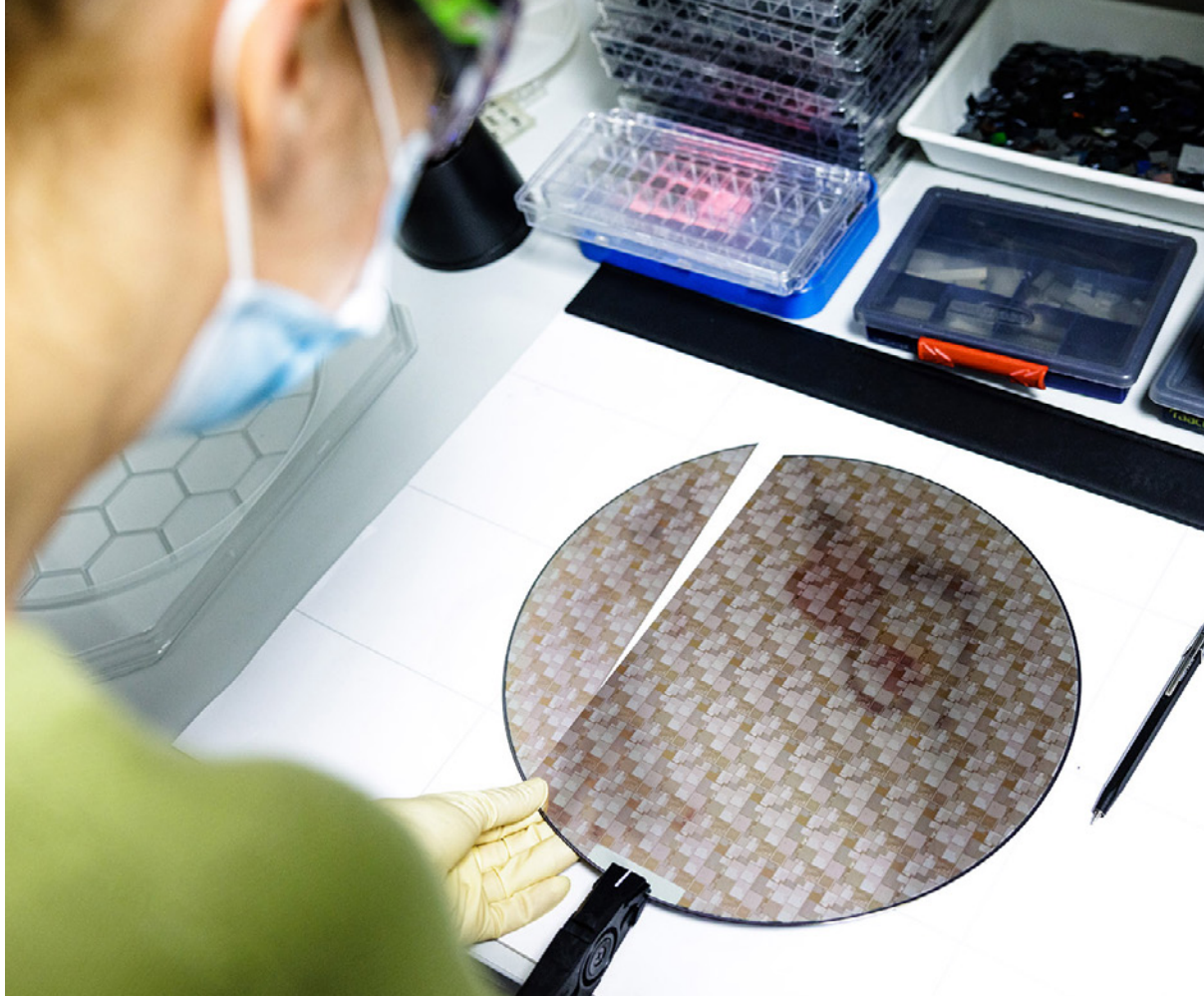
Dálkové přeshraniční osobní vlaky
Týdně



95 % 
nárůst vysokorychlostní přeshraniční dopravy

65 % 
pokles noční přeshraniční dopravy

1 % 
nárůst kombinované přeshraniční dopravy



4. Evropa připravená na digitální věk

Úvod

S cílem dosáhnout klimatické neutrality úzce souvisí vize EU přivést Evropu do digitální éry. Její desetiletý plán, označovaný také jako digitální dekáda, zahrnuje cíle pro digitalizaci veřejných služeb a podniků, budování digitálních infrastruktur, jako jsou síť 5G a superpočítače, a zajištění toho, aby si občané EU osvojili nezbytné dovednosti a mohli se s jistotou pohybovat v digitálním prostředí. Politický program Digitální dekáda 2030, přijatý Uníí v roce 2022, zajišťují splnění těchto cílů členskými státy.

Digitální dekáda EU bude érou průkopnických přechodů do bezpečnějšího a udržitelnějšího světa. Za tímto účelem přijala EU v roce 2022 opatření s cílem aktualizovat pravidla kybernetické bezpečnosti, uznat digitální práva a zpřísnit požadavky na odpovědnost poskytovatelů digitálních služeb a zároveň zavádět nezbytnou digitální infrastrukturu a podporovat rozvoj digitálních dovedností. Navrhla rovněž nová pravidla pro spravedlivější přístup k údajům a dosáhla pokroku v regulaci digitalizace různých odvětví.

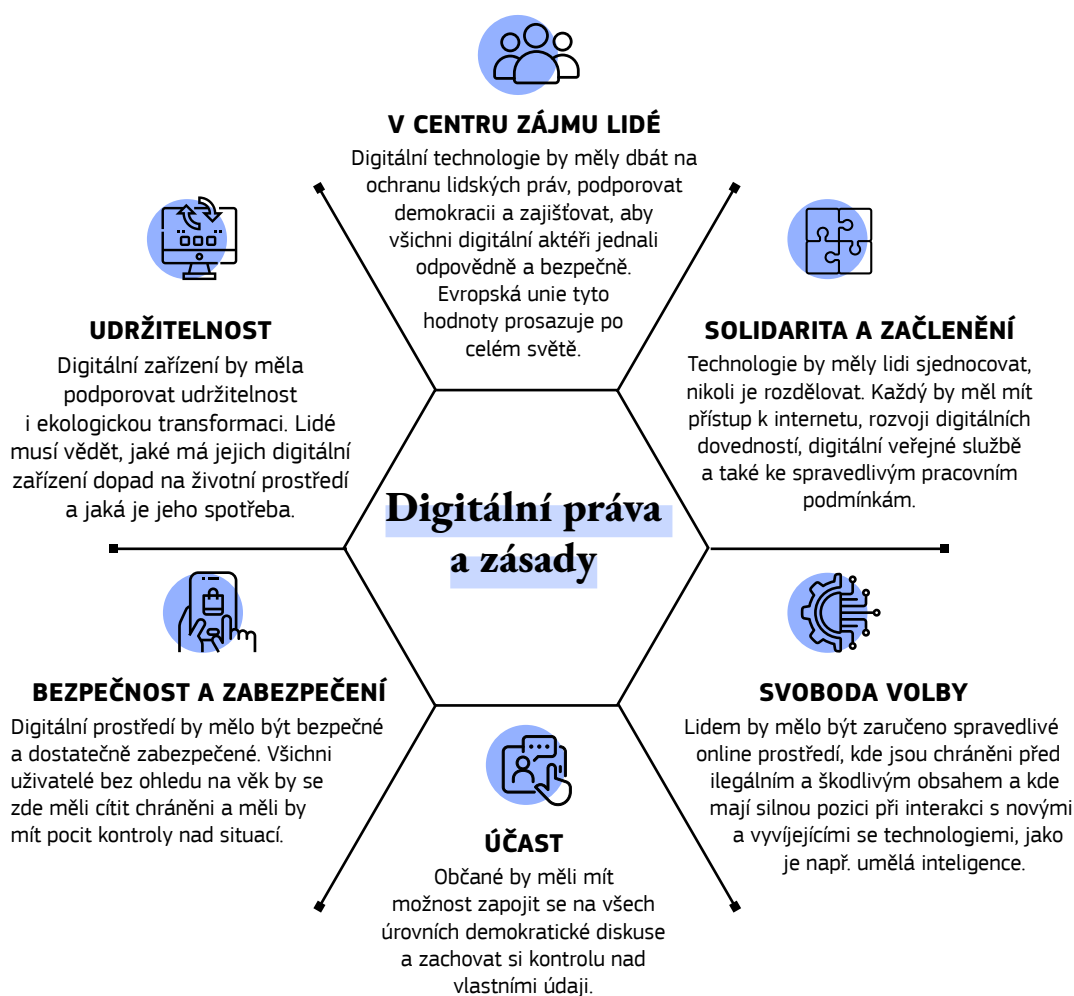


Technické oddělení desek integrovaných obvodů, továrna na polovodiče, Drážďany, Německo, 8. února 2022.

Digitalizace pro občany

Digitální dekáda EU se zaměřuje především na lidskou stránku věci. To znamená, že práva a svobody jednotlivců musí být v prostředí internetu respektovány stejně jako mimo něj. V roce 2022 přijala EU prohlášení o digitálních právech

a zásadách pro digitální dekádu, které stanoví jednoznačné referenční body k zajištění ochrany občanů a posílení jejich postavení při interakci s novými technologiemi.



Kybernetická bezpečnost a odolnost

Vzhledem k tomu, že Evropané tráví více času online a společnost je stále propojenější, narůstá i četnost a potenciální nebezpečnost kybernetických hrozeb. Rovněž ruská útočná válka proti Ukrajině představuje pro evropskou kybernetickou obranu mimořádnou hrozbu.

V roce 2022 EU aktualizovala právní předpisy ohledně opatření k dosažení vysoké úrovně společné

kybernetické bezpečnosti ve všech členských státech. Nová pravidla, známá jako směrnice o bezpečnosti sítí a informací 2, byla zveřejněna v prosinci 2022 a ode dne 16. ledna 2023 nahradila předchozí směrnici o bezpečnosti sítí a informací. Tato nová pravidla za účelem zvýšení celkové úrovně kybernetické bezpečnosti v Evropě rozšiřují seznam kritických subjektů a odvětví, které musí přijmout opatření k řízení rizik.

Rozšířená oblast působnosti: více odvětví a služeb jako zásadních či důležitých



Poskytovatelé veřejných sítí nebo služeb elektronických komunikací



Digitální služby (např. platformy služeb sociálních sítí a služby datových center)



Odpadní vody a nakládání s odpady



Vesmír



Výroba některých kritických výrobků (např. léčivých přípravků, zdravotnických prostředků a chemických látek)



Poštovní a kurýrní služby



Potraviny



Veřejná správa

Kritická infrastruktura, jako jsou podmořské kabely a dopravní a komunikační potrubí, je často úzce propojena s mnoha různými digitálními službami, a proto je třeba ji chránit. Sabotáž plynovodu Nord Stream a další incidenty jasně ukázaly, že odolnost kritické infrastruktury EU je ohrožena. Nedávno dohodnuté právní předpisy brzy poskytnou EU aktualizovaný a komplexní právní rámec k posílení fyzické i kybernetické odolnosti kritické infrastruktury.

Vzhledem k rychle se vyvíjejícím hrozbám navrhla Evropská komise posílit kapacitu mechanismu civilní ochrany Unie pro včasné varování a reakci na narušení kritické infrastruktury. Návrh rovněž vyzývá k tomu, aby byla v oblasti odolnosti kritické infrastruktury prohloubena spolupráce s klíčovými partnery a sousedními zeměmi.

Co se týče každodenně používaných digitálních produktů, předložila Komise v září 2022 návrh nového aktu o kybernetické odolnosti. U mnohých výrobků, jako jsou dětské chůvičky, chytrá zařízení nebo hlasově ovládané reproduktory, je úroveň kybernetické bezpečnosti v současnosti nízká, což vytváří řadu slabin a vede k nekonzistentnímu poskytování bezpečnostních aktualizací. Kromě toho si uživatelé těchto výrobků mnohdy mohou jen obtížně zjistit, zda jsou konkrétní výrobky zabezpečené proti kybernetickým hrozbám. Nový návrh zajistí, aby výrobci bezpečnost svých výrobků zvýšili a byli transparentnější ohledně bezpečnostních vlastností.



←

Thierry Breton, evropský komisař pro vnitřní trh, na tiskové konferenci o aktu o kybernetické odolnosti, Brusel, Belgie, 16. září 2022.

Nařízení o digitálních službách a nařízení o digitálních trzích

Dalším klíčovým prvkem dnešního digitálního světa jsou online platformy. Lidé díky nim mohou komunikovat, získávat informace a nakupovat online. Platformy však mohou obnášet i rizika spojená s nezákonným nebo škodlivým obsahem a nekalými tržními praktikami. Proto EU zavedla nařízení o digitálních službách a nařízení o digitálních trzích. Obě tato nařízení vstoupila v platnost v listopadu 2022.

Nařízení o digitálních službách se stane se bezprecedentní novou normou, pokud jde o odpovědnost online platforem a internetových vyhledávačů za nezákonný a škodlivý obsah. Jakmile začne zhruba na podzim 2023 platit pro velmi velké online platformy a velmi velké internetové vyhledávače a následně v únoru 2024 pro všechny ostatní platformy, bude lépe chránit uživatele internetu a jejich základní práva v online prostředí. Poskytovatelé uvítají jednotný soubor pravidel vnitřního trhu a menší platformy budou moci snadněji rozšiřovat svou činnost.

S tím souvisí nařízení o digitálních trzích, které se začne používat od 2. května 2023 a jehož pravidla omezí nekalé praktiky velkých online platforem, tzv. strážců přístupu. Všichni strážci přístupu budou určeni do 6. září 2023 a povinnosti stanovené v nařízení musí splnit nejpozději k 6. březnu 2024. Nařízení obsahuje seznam opatření, která strážcům ukládají, co budou moci dělat a co nikoliv. Strážci přístupu již například nebudou moci hodnotit své vlastní produkty příznivěji než podobné produkty třetích stran nabízené na platformě strážce přístupu.

Strážci přístupu

Strážci přístupu jsou digitální platformy s:

- více než **45 milionů** aktivních koncových uživatelů každý měsíc,
- obratem **7,5 miliardy EUR** nebo více za poslední tři účetní období.

Strážci přístupu nebudou moci:

- nadměrně propagovat své vlastní produkty,
- omezovat možnosti platby na vlastní platební metodu,
- opakovaně používat osobní údaje získané v rámci jedné služby pro účely jiné služby,
- ukládat podnikatelským uživatelům nespravedlivé podmínky,
- předem instalovat určité softwarové aplikace,
- omezovat podnikatelské uživatele platforem,
- používat určité postupy spojeného prodeje (např. prodej různých položek v balíčku).

Společnostem, které nové povinnosti nesplní, mohou hrozit pokuty až do výše 10 % jejich celosvětového obratu nebo až do výše 20 % v případě opakovaného porušení.

Regulace platforem pro krátkodobé pronájmy

V zájmu ochrany turistů Komise rovněž navrhla zvýšit transparentnost údajů o rezervacích krátkodobých pronájmů a ubytování, zejména pokud jde o požadavek na informace o vlastnictví, adresu a identifikační číslo podniku. Městské orgány tak budou moci spolupracovat s rezervačními platformami při odstraňování nepovolených nabídek a chránit spotřebitele před rezervací nelegálního ubytování.

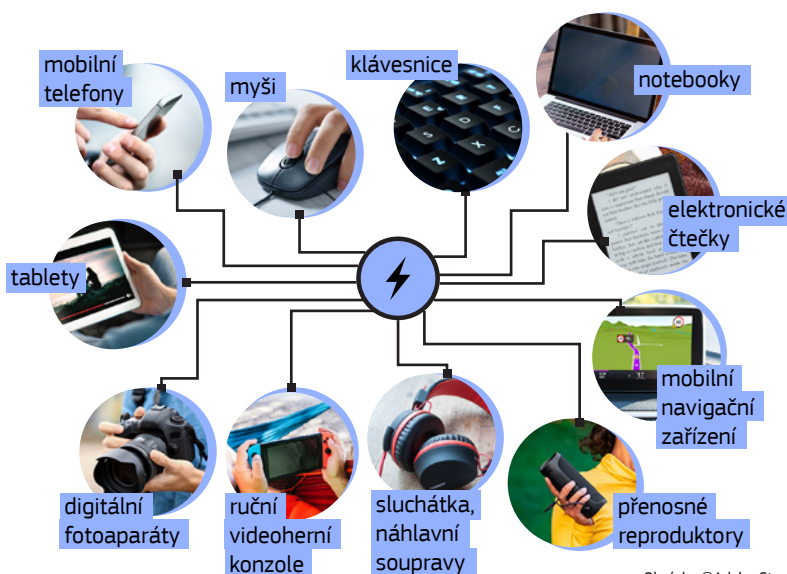
Další desetiletí s roamingem

Díky novému a vylepšenému nařízení o roamingu, které vstoupilo v platnost v červenci 2022, mohou lidé přinejmenším dalších deset let využívat roaming za domácích podmínek a při cestách do zahraničí se těšit z rychlejšího mobilního internetu. Uživatelé rovněž obdrží informace o službách, s nimiž se poji dodatečné náklady, budou lépe chráněni před neočekávanými poplatky v případech, kdy se telefon automaticky připojí k družicovým sítím, a obdrží informace o alternativních přístupech k tísňovým službám, ocitnou-li se v zahraničí, avšak stále na území EU.

Jednotná nabíječka

Díky novým pravidlům budou spotřebitelé v EU brzy moci veškerá svá elektronická zařízení nabíjet univerzálním řešením, a nebudou tak muset s každým novým zařízením kupovat samostatnou nabíječku. Do konce roku 2024 budou muset být veškeré mobilní telefony, tablety a fotoaparáty prodávané v EU vybaveny nabíjecím portem USB typu C. Od jara 2026 se tato povinnost bude vztahovat i na notebooky. Spotřebitelé tak dostanou šanci omezit množství elektronického odpadu.

Typy dotčených elektronických zařízení



Obrázky ©Adobe Stock

Digitalizace pro průmysl

Konektivita

Lepší konektivita zvyšuje kvalitu života a hospodářství; čím dál důležitější je i pro udržitelný život. Mezi městskými, venkovskými a odlehlými oblastmi však dosud zeje digitální propast.

Členské státy EU se zavázaly investovat 130 miliard EUR z Nástroje pro oživení a odolnost do opatření podporujících digitální transformaci, a to i v oblasti konektivity. Tento údaj odpovídá 26 % celkové částky finančních prostředků, o něž členské státy požádaly z tohoto nástroje do konce roku 2022, a značně přesahuje minimální požadavek na digitální výdaje ve výši 20 % (více informací o plánech na podporu oživení a odolnosti uvádí kapitola 6).

Celkem 27 národních plánů pro oživení a odolnost obsahuje opatření v oblasti konektivity v hodnotě přibližně 16,5 miliardy EUR. Cílem je zavést infrastrukturu digitálních sítí během příštích čtyřech let i ve venkovských a odlehlých regionech, aby i ony mohly prosperovat, a obecně podpořit inovace a udržitelnost. Investice do konektivity EU zmobilizuje rovněž prostřednictvím nového Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova, Programu InvestEU a úvěrů od Evropské investiční banky.

S cílem zlepšit infrastrukturu EU v oblasti konektivity zveřejnila Komise v roce 2022 rovněž první výzvy k předkládání návrhů v rámci programu Nástroje

pro propojení Evropy (Digitální technologie). Komise bude spolufinancovat iniciativy s cílem vybavit hlavní evropské dopravní trasy a místní komunity připojením 5G, zavést nebo modernizovat základní sítě podporující pokročilé technologie a položit základy pro zřízení operačních digitálních platform pro dopravní a energetickou infrastrukturu v celé EU.

Program Digitální Evropa

Program Digitální Evropa s rozpočtem 7,5 miliardy EUR na období 2021 až 2027 je prvním programem EU, který se zaměřuje na financování zavádění digitálních technologií v orgánech veřejné správy, podnicích a u občanů.

V roce 2022 bylo vyhlášeno několik výzev k předkládání návrhů. Patří mezi ně možnosti financování projektů týkajících se datových prostorů, blockchainových infrastruktur, kurzů odborné přípravy v oblasti pokročilých digitálních dovedností, umělé inteligence a činností zaměřených na zlepšení spolupráce mezi členskými státy a Komisí v oblasti kybernetické bezpečnosti.

Další vyhlášené výzvy se týkaly vnitrostátních středisek vysoce výkonné výpočetní techniky, zavádění pokročilých vnitrostátních systémů a sítí pro kvantovou komunikační infrastrukturu a evropských center pro digitální inovace.



Margrethe Vestagerová, výkonná místopředsedkyně Evropské komise odpovědná za Evropu připravenou na digitální věk a evropská komisařka pro hospodářskou soutěž, v Institut africain de cybersécurité, Dakar, Senegal, 11. února 2022.





↑
Pracovník manipulující s 300mm křemíkovým waferem ve sterilní místnosti, Grenoble, Francie, 4. února 2022.

Evropský akt o čipech: konkurenceschopnější Evropa

Čipy a polovodiče jsou základem veškeré elektroniky, od inteligentních zařízení až po vesmírné a obranné systémy. Hrají ústřední úlohu v dnešním hospodářství i každodenním životě. Nedávný celosvětový nedostatek čipů narušil dodavatelské řetězce, vedl k nedostatku výrobků od automobilů až po zdravotnické prostředky a v některých případech dokonce k uzavření továren.

Aby k takovým narušením v budoucnu nedocházelo, navrhla EU [evropský akt o čipech](#), který jí pomůže

vybudovat vlastní polovodičový ekosystém tím, že se zaměří na několik strategických cílů. Jedním z nich je posílit vedoucí postavení EU v oblasti výzkumu a technologií, což posílí její schopnost inovovat v oblasti navrhování, výroby a balení pokročilých čipů. Současně s tím má evropský akt o čipech za cíl řešit nedostatek dovedností ve vyspělé výrobě, aby EU zůstala atraktivním místem pro špičkové světové odborníky v této důležité oblasti.

Pokrok v oblasti evropské strategie pro data

Data – zejména průmyslová – pomáhají stimulovat digitální ekonomiku, ale jejich plný potenciál je dosud převážně nevyužit. [Akt o datech](#) předložený

v roce 2022 obsahuje nová pravidla ohledně toho, kdo smí mít přístup k datům generovaným všemi hospodářskými odvětvími EU a tato data používat.

Evropská strategie pro data v kostce



Cílem **evropské strategie pro data** z roku 2020 je, aby se EU stala lídrem ve společnosti založené na datech.



Akt o datech z roku 2022 objasňuje, kdo může vytvářet hodnotu dat.



Akt o správě dat z roku 2020 usnadňuje sdílení dat napříč odvětvími a mezi členskými státy.



Deset **společných evropských datových prostorů**: od průmyslu až po mobilitu, od Zelené dohody pro Evropu až po energetiku a zdraví.

Přínosy aktu o datech

Spotřebitelé a podniky vytvářejí data využíváním produktů a služeb. Díky aktu o datech budou mít tyto výhody:

- > **Nižší ceny** za poprodejní služby a opravy **souvisejících předmětů**.

→ *Tovární robot se porouchal.*



DNES

K datům má přístup pouze výrobce. V případě oprav proto není jiná možnost – zákazník se musí obrátit na výrobce.

ZÍTRA

Uživatel by mohl požádat, aby k datům získala přístup rovněž potenciálně levnější opravna.

- > **Nové příležitosti** k využívání služeb závislých na přístupu k těmto údajům.

→ *Zemědělec má vybavení od různých výrobců (traktor, automatický zavlažovací systém).*



Nemůže zadat analýzu dat svého zařízení externě, protože data jsou uzamčena u příslušných výrobců.

Může využít individualizovaného poradenství od společnosti, která data z jednotlivých zařízení shromažďuje.

- > **Lepší přístup** k datům shromažďovaným nebo vytvořeným zařízením.

→ *Majitel kavárny chce podávat lepší kávu a výrobce kávovarů chce zlepšit svůj výrobek.*



Společnost má přístup k datům produkovaným tímto kávovarem, aby mohla navrhnout další generaci kávovarů, ale majitel kavárny nemá přístup k žádným informacím.

Podle aktu o datech mají mít k datům z kávovaru přístup obě strany.

Iniciativa „GreenData4All“ („Zelená data pro všechny“) navíc přispěje k realizaci ekologické a digitální transformace Evropy tím, že zaktualizuje pravidla EU týkající se geoprostorových dat o životním prostředí

a přístupu veřejnosti k informacím o životním prostředí. Cílem je, aby data byla snáze dostupná k inovativním účelům a přijímání rozhodnutí na základě vědeckých poznatků.

Digitalizace zdravotní péče v EU

Údaje o zdravotním stavu představují cenné informace pro poskytovatele zdravotnických služeb a výzkumné pracovníky. Pandemie COVID-19 urychlila vývoj a přijímání digitálních zdravotnických produktů a služeb, přičemž zdravotní péče na dálku je stále běžnější. Pandemie navíc ukázala, že dohledatelná, přístupná, interoperabilní a opakovaně použitelná zdravotní data (označovaná zkratkou **FAIR**) jsou klíčem k poskytování účinné péče v dobách krize a k rozvoji účinné léčby.

Evropský prostor pro zdravotní data, navržený v květnu 2022, je prvním společným datovým prostorem v konkrétní oblasti, jenž vychází ze strategie EU pro data a je nedílnou součástí budování evropské zdravotní unie. Důraz klade na zájmy a práva jednotlivce.

Cílem je zajistit, aby měli lidé v EU větší kontrolu nad svými elektronickými zdravotními daty

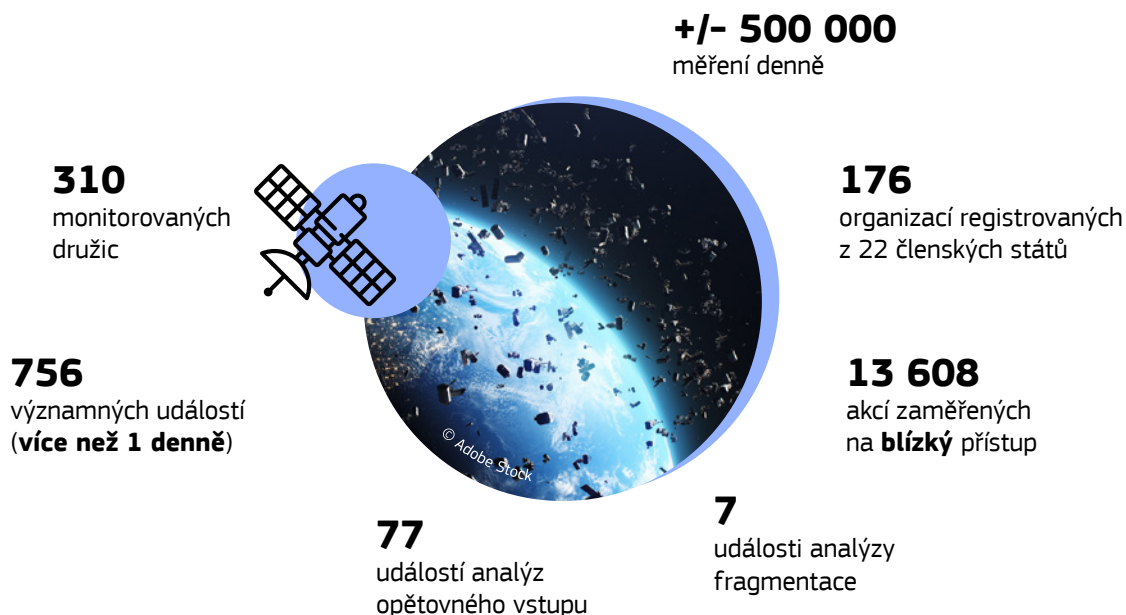
Vesmír

Kosmický program Unie poskytuje cenná data a služby, které přinášejí řešení pro boj se změnou klimatu, mají socioekonomické přínosy pro občany, umožňují digitální inovace a řeší vznikající potřeby v oblasti konektivity. V listopadu 2022 dosáhly EU a její členské státy politické dohody o zahájení programu pro bezpečnou konektivitu na období 2023–2027 s rozpočtem ve výši 2,4 miliardy EUR. Program s pomocí nového zabezpečeného systému připojení založeného na vesmírných technologiích poskytne EU vlastní konstelaci družic, nazvanou IRIS2 (družicová infrastruktura pro odolnost, propojení a bezpečnost. Tento nejmodernější systém zajistí spolehlivou, nákladově efektivní a velmi bezpečnou konektivitu vládním uživatelům, podnikům a občanům v celé Evropě i mimo ni. Doplní dosavadní systémy EU, jako jsou Copernicus, Galileo, program EU pro družicovou komunikaci v rámci státní správy a evropská kvantová komunikační infrastruktura.

a mohli své elektronické zdravotní záznamy sdílet s lékařem podle svého výběru, a to i v jiném členském státě. Evropský prostor rovněž zajistí právní rámec sestávající z důvěryhodných mechanismů EU a členských států v oblasti správy a řízení a bezpečného zpracovatelského prostředí. To výzkumným pracovníkům, inovátorům, tvůrcům politik a regulačním orgánům na úrovni EU a členských států umožní přístup k příslušným elektronickým zdravotním datům, aby bylo možné zlepšit diagnostiku, léčbu a situaci pacientů a umožnit vznik kvalitnějších a dobře podložených politik. Dalším cílem je přispět ke skutečně jednotnému trhu s digitálními zdravotnickými produkty a službami prostřednictvím harmonizace pravidel, a zvýšit tak účinnost systému zdravotní péče.

V rámci Evropského roku mládeže zahájila Evropská komise soutěž, která je otevřena mladým evropským a africkým studentům a jejímž cílem je vybrat název nového systému vesmírné konektivity EU. Autory vítězného názvu – IRIS² – jsou dva studenti.

Fakta a údaje v roce 2022



Takový systém rovněž vyžaduje robustní pozorování a sledování vesmíru, jež bude napomáhat ochraně vesmírné infrastruktury. Systém EU pro pozorování a sledování vesmíru je v činnosti od roku 2016, zabráňuje kolizím ve vesmíru a v současné době dohlíží na 310 unijních družic. Aby se EU vypořádala s exponenciálním nárůstem počtu družic a množství odpadu na oběžné dráze, přijala v roce 2022 společné sdělení o přístupu EU k bezpečnému řízení kosmického provozu.

Vesmír hraje důležitou úlohu rovněž v oblasti obrany. V souladu s akčním plánem pro synergie mezi civilním, obranným a kosmickým průmyslem informuje plán EU pro kritické technologie v oblasti bezpečnosti a obrany občany a zúčastněné strany o nejnovějších iniciativách v oblasti technologií a jejich souvislostmi s bezpečností a obranou. Jeho cílem je snížit strategickou závislost EU na kritických technologiích a hodnotových řetězcích v odvětví bezpečnosti a obrany.

Strategie pro drony 2.0

Jak bylo v listopadu oznámeno ve Strategii pro udržitelnou a inteligentní mobilitu, zahájila EU svou Strategii pro drony 2.0. Strategie stanoví 19 opatření, aby se do roku 2030 podařilo vytvořit bezpečný a udržitelný ekosystém pro drony. Patří mezi ně společná pravidla pro letovou způsobilost, požadavky na odbornou přípravu pilotů, podpora výzkumu a inovací a definování kritérií pro nepovinnou značku k označování bezpilotních letounů schválených z hlediska kybernetické bezpečnosti. Cílem je rovněž rozšířit využívání dronů k přepravě cestujících a nákladu, dohledu nad kritickou infrastrukturou, monitorování úniků ropy a k bezpečnostně-obranným účelům a zároveň se snažit o větší přijetí ze strany společnosti tím, že se budou řešit obavy ohledně hluku, bezpečnosti a soukromí.



→ Evropská komisařka pro dopravu Adina Văleanová (druhá zleva) si prohlíží prototyp aerotaxi, Brusel, Belgie, 29. listopadu 2022.

Digitální vzdělávání

Digitální vzdělávání a digitální dovednosti

Aby transformace přinášela užitek, musí se lidé umět v digitálním světě bez obtíží pohybovat. Index digitální ekonomiky a společnosti za rok 2022 ukázal, že pouze 54 % evropských občanů ve věku 16–74 let má základní digitální dovednosti, kdežto cíl digitální dekády do roku 2030 činí 80 %. Je proto naléhavě nutné přijmout další opatření, aby si Evropané osvojili potřebné digitální dovednosti. Právě to je cílem platformy pro digitální dovednosti a pracovní místa, jež začala fungovat v letošním roce.

EU rovněž spolupracovala s členskými státy, aby se podařilo určit hlavní problémy, které brání poskytování vysoce kvalitního digitálního vzdělávání a dovedností pro všechny. Výsledky těchto jednání budou podkladem pro akční plán digitálního vzdělávání. V roce 2022 EU nadále poskytovala učitelům a pedagogům pokyny k problematice dezinformací a etického využívání umělé inteligence a dat při výuce, přičemž oba tyto prvky jsou důležitou částí digitální gramotnosti. V návaznosti na rozvoj evropského centra digitálního vzdělávání byla v červnu 2022 vytvořena komunita, v jejímž rámci mohou pedagogové sdílet osvědčené postupy.



EU v rámci iniciativy Girls Go Circular umožnila 10 000 dívkám v celé Evropě získat digitální a podnikatelské dovednosti.



V březnu 2022 uspořádala EU první fórum zúčastněných stran v oblasti digitálního vzdělávání.



Desátý ročník Evropského týdne programování se uskutečnil ve dnech od 8. do 23. října 2022, přičemž v 77 zemích proběhlo 75 070 aktivit.

Superpočítače a umělá inteligence

Superpočítače

Ekosystém superpočítačů světové úrovně na území Evropy má zásadní význam pro podporu vědecké excelence a síly průmyslu. Síť superpočítačů by rovněž zajistila technologickou suverenitu EU, což znamená, že by Unie měla kontrolu nad svými důležitými digitálními technologiemi.

V rámci společného podniku pro evropskou vysoce výkonnou výpočetní techniku („společný podnik EuroHPC“), což je právní subjekt, díky němuž mohou zúčastněné země sdílet zdroje na pořízení superpočítačů, začal v červnu 2022 ve finském Kajaani fungovat superpočítač LUMI. V listopadu

2022 následovalo zahájení provozu superpočítače Leonardo v italské Boloni. LUMI a Leonardo jsou dva nejrychlejší superpočítače v Evropě, celosvětově jsou na třetím a čtvrtém místě.

Jejich výpočetní výkon doplňuje stávající superpočítače společného podniku EuroHPC: Discoverer v Bulharsku, Karolina v Česku, MeluXina v Lucembursku a Vega ve Slovinsku. Společný podnik EuroHPC v současné době připravuje další dva superpočítače: MareNostrum5 ve španělské Barceloně a Deucalion v Portugalsku.

→
Superpočítač LUMI.



V roce 2022 bylo oznámeno, že první evropský exa-kapacitní superpočítač, **Jupiter**, bude umístěn v Supercomputing Centru v německém Jülichu. Provoz na úrovni exa-kapacity je pro EU významným technologickým milníkem a významně podporuje evropskou vědeckou excelenci. Těžit z toho budou další navazující technologie, jako je kvantová výpočetní technika, digitální dvojčata a data velkého objemu.

V říjnu 2022 bylo vybráno šest lokalit na území EU, kde budou umístěny a provozovány první kvantové počítače: jedná se o Česko, Německo, Španělsko, Francii, Itálii a Polsko. Kvantové počítače dokážou provádět výpočty, které jsou pro standardní počítače příliš složité.

Umělá inteligence

Umělá inteligence je jednou z nejdůležitějších vznikajících technologií: je na ní založeno mnoho nástrojů, které již běžně používáme, jako jsou algoritmy sociálních médií, a stejně tak umožní rozvoj nových technologií, například autonomních vozidel.

V roce 2022 Evropský parlament a Rada Evropské unie pokračovaly v jednáních o navrhovaném aktu o umělé inteligenci, jehož cílem je zavést společný regulační rámec pro tento obor. Komise a španělská vláda představily pilotní projekt prvního regulačního pískoviště pro umělou inteligenci, díky němuž mohou podniky v kontrolovaném prostředí prozkoumat dopady, jaké by měl rámec pravidel na některé projekty v oboru umělé inteligence. Díky tomu bude možné zahájit provádění právních předpisů do dvou let. Testy začaly v říjnu 2022 a výsledky budou zveřejněny ve druhé polovině roku 2023.



↓
Barbara Mazzolaiová, výzkumná pracovnice Italského technologického institutu, pracuje na projektech „I-Wood“, „I-Seed“ a „GrowBot“ laboratoře pro bioinspirovanou robotiku Centra Convergent Technologies, Italský technologický institutu, Janov, Itálie, 14. června 2022.

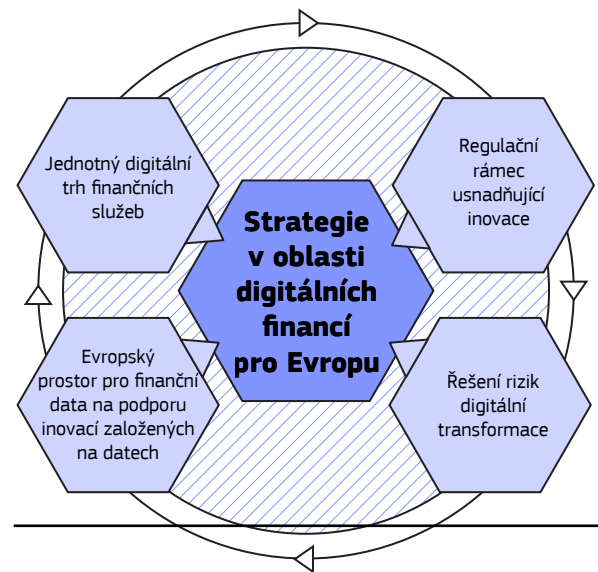


←
Bert-2, čtyřnohý robotický systém institutu robotiky a mechatroniky, který se nachází poblíž Mnichova v Německu, 8. června 2022. Institut se zaměřuje na vývoj široké škály robotů, kteří mohou lidem umožnit bezpečnější a účinnější interakci s okolním prostředím.

Digitální finance

Nařízení o digitální provozní odolnosti

Rok 2022 byl důležitým milníkem, pokud jde o balíček pro oblast digitálních financí: dne 14. prosince 2022 bylo zveřejněno nařízení o digitální provozní odolnosti, které vstoupilo v platnost 16. ledna 2023. Finanční sektor se stále více spoléhá na software a digitalizaci, a zvyšují se proto rizika informačních a komunikačních technologií. Nové právní předpisy zajistí, aby finanční podniky dokázaly odolat hrozbám souvisejícími s informačními a komunikačními technologiemi. Banky, burzy cenných papírů, clearingové instituce a další finanční společnosti budou muset dodržovat přísné normy, aby zabránily incidentům souvisejícím s těmito technologiemi a omezily jejich dopady. Nové předpisy rovněž zavádějí rámec pro dohled nad poskytovateli, kteří finančním institucím poskytují klíčové služby, jako je cloud computing.



Nařízení o kryptoaktivech

EU patří mezi první velké jurisdikce na světě, které připravily komplexní regulační rámec pro kryptoaktiva, konkrétně se jedná o navrhované nařízení o trzích s kryptoaktivy. Nová pravidla vymezí jasný právní rámec kryptoaktivům, která již nejsou upravena jinými právními předpisy EU v oblasti finančnictví, čímž ochrání spotřebitele, zajistí integritu trhu a finanční stabilitu.

Pro tzv. stablecoins, tj. kryptoměny, které nejsou tak volatilní jako klasické kryptoměny, stanoví dohoda přísné požadavky ohledně usazování, povolování a správy rezerv, včetně dohledu EU nad významnými stablecoins, které mají systémovou důležitost. Poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy budou rovněž muset disponovat povolením EU,

a budou tak moci poskytovat své služby na celém území EU.

Kromě toho se spolunormotvůrci dohodli na návrhu na změnu nařízení o převodech peněžních prostředků. Dohoda stanoví, že všichni poskytovatelé, kteří provádějí převody kryptoaktiv, musí shromažďovat údaje o původcích a příjemcích jimi provedených převodů kryptoaktiv, a zpřístupnit je příslušným orgánům odpovědným za boj proti praní peněz a financování terorismu. Tato nová pravidla výrazně zlepší sledování a dohledatelnost převodů kryptoaktiv a zajistí soulad s příslušnými opatřeními, jež byla požadována v doporučeních Finančního akčního výboru.



5. Ochrana osob a svobod

Úvod

Občané EU sice pocházejí z různých prostředí, sdílejí ale společný souhrn hodnot, na nichž byla založena EU ([článek 2 Smlouvy o Evropské unii](#)). Tyto hodnoty zahrnují: úctu k lidské důstojnosti a lidským právům, svobodě, demokracii, rovnosti a právnímu státu, jak jsou stanoveny ve Smlouvách EU a v Listině základních práv Evropské unie.

EU se v roce 2022 nadále potýkala s pokračující pandemií a podporovala očkovací kampaně v EU i mimo ni. Rovněž pokročila ve svém úsilí o to zajistit, že bude EU připravena na budoucí zdravotní hrozby, vystupovala na obranu svobody pohybu, svobody slova a práv dětí a pomáhala lidem prchajícím před ruskou útočnou válkou proti Ukrajině.

Lepší zdraví

COVID-19

Pandemie COVID-19 není za námi, stále se objevují nové varianty a zásadním pro zmírnění škodlivých účinků tohoto viru zůstává očkování.

Očkovací strategie EU se i v roce 2022 nadále ukazovala jako úspěšná. Od začátku pandemie bylo Evropanům podáno celkem 966 099 169 dávek. Vytvářející se varianty onemocnění COVID-19 však vyžadují upravené očkovací látky. V roce 2022 EU schválila upravené očkovací látky, které mají být použity v novém posilovacím programu, který má zabránit nárůstu případů. Zveřejnila rovněž [zprávu o katalyzátoru inovací v oblasti terapeutik proti COVID-19](#), která obsahuje pokyny pro vývoj nových způsobů léčby proti tomuto onemocnění.

Kromě probíhajících očkovacích kampaní se EU zabývá také dlouhodobými účinky infekce COVID-19, například tzv. dlouhým covidem. Evropská komise financuje rozsáhlé kohortové studie, které dlouhodobě sledují obyvatelstvo z celého světa. Výzkumné projekty financované v rámci programů [Horizont 2020](#) a [Horizont Evropa](#) se rovněž zabývají případy dlouhodobých onemocnění, která se objeví po infekci COVID-19.

EU společně se svými členskými státy buduje silnou [evropskou zdravotní unii](#) s cílem lépe chránit zdraví občanů EU, předcházet budoucím pandemiím a připravit se na ně a celkově zlepšit evropské systémy zdravotní péče. Abychom tohoto cíle dosáhli, bude zapotřebí lepší právní rámec. Nové [nařízení o vážných přeshraničních zdravotních hrozbách](#) přijaté v roce 2022 poskytne EU komplexní právní rámec pro řízení koordinovaných opatření v oblasti připravenosti, dozoru, posuzování rizik a opatření včasného varování a reakce.



↑
Zdravotník v očkovacím centru ve Vallettě na Maltě, 27. ledna 2022.

Další důležitou složkou silné zdravotní unie je nová služba Evropské komise, [Úřad pro připravenost a reakci na mimořádné situace v oblasti zdraví \(HERA\)](#). Úřad HERA přispívá k vývoji, výrobě, pořizování, vytváření zásob a distribuci lékařských protipatření v případě mimořádné situace v oblasti zdraví.

V roce 2022 EU [zvýšila pravomoc](#) své zdravotnické agentury. [Evropská agentura pro léčivé přípravky](#) nyní může sledovat oblast zdravotnictví a přijímat opatření k prevenci nedostatku léčivých přípravků a usnadnění rychlejšího schvalování léčivých přípravků s cílem ukončit krizi v oblasti veřejného zdraví. [Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí](#) rovněž získalo více pravomocí k podpoře EU a jejích členských států při prevenci a kontrole hrozeb přenosných nemocí.

[Digitální certifikát EU COVID](#), který představoval důležitý nástroj v době, kdy pandemie vrcholila, byl prodloužen o další rok a bude platit až do 30. června 2023. Toto prodloužení umožní lidem využívat certifikáty pro cestování po EU, pokud se epidemiologická situace zhorší a znovu dojde k zavedení cestovních omezení.

Na podporu přístupu k očkovacím látkám v zemích s nižšími příjmy přispěla EU spolu se svými členskými státy a finančními institucemi více než 5 miliardami EUR prostřednictvím [iniciativy „globální přístup k vakcíně proti COVID-19“](#) (více informací o darech na podporu očkování mimo EU viz kapitola 8).

Strategie v oblasti globálního zdraví

Ambiciózní globální strategie v oblasti zdraví má zásadní význam, neboť nemoci v dnešním světě neznají hranice. Strategie musí zohlednit skutečnost, že zdraví je celosvětovým společným statkem a hraje důležitou úlohu, pokud jde o kvalitu života, společenskou stabilitu a udržitelný rozvoj.

Globální strategie EU v oblasti zdraví, která byla přijata v listopadu, je proto založena na rovnosti, solidaritě a lidských právech a zaměřuje se na zlepšení partnerství s ostatními regiony s cílem zlepšit reakci na globální zdravotní hrozby. Zdravotní hrozby, jako je antimikrobiální rezistence a patogeny, které by mohly vyvolat pandemii, jsou stále komplexnější a další výzvu představuje proměňující se geopolitická situace. Změna klimatu, změny biologické rozmanitosti a znečištění budou mít dopad zejména na zdraví zranitelnějších osob a zemí. Strategie se proto řídí zásadami „jednoho zdraví“ a uznává, že zdraví lidí, zvířat a životního prostředí spolu úzce souvisejí.

Při výhledu do roku 2030 je zřejmé, že stojíme před nemalými výzvami. Mnoho zemí zaostává za cíli udržitelného rozvoje v oblasti zdraví do roku 2030. Strategie EU v oblasti zdraví proto zaujme komplexní přístup a zaměří se na tři základní priority: posílení systémů zdravotní péče, rozvoj všeobecné zdravotní péče a boj proti současným i budoucím zdravotním hrozbám.

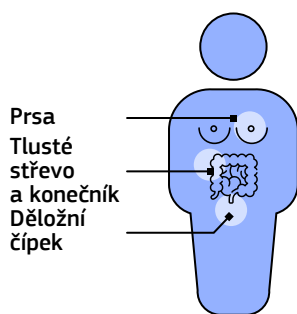
EU bude i nadále ve spolupráci se Světovou zdravotnickou organizací lídrem v oblasti celosvětového zdraví a bude budovat důvěryhodná mezinárodní partnerství prostřednictvím strategie Global Gateway (viz kapitola 8). Klíčovými předpoklady této strategie budou digitalizace a výzkum (více informací o digitalizaci zdravotní péče viz kapitola 4).

Evropský plán boje proti rakovině

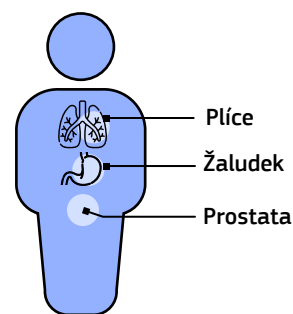
Evropský plán boje proti rakovině přijatý v roce 2021 znamená obnovený závazek EU v oblasti prevence rakoviny a zajištění rovného přístupu k její diagnostice a léčbě. Jde o další důležitý stavební kámen evropské zdravotní unie. Plán má za cíl nejen dosáhnout konkrétních zlepšení pro pacienty, ale také poskytnout dodatečnou podporu osobám přeživším rakovinu, a zdravotnickým pracovníkům v celé Evropě. Činnosti v rámci tohoto plánu mají podporu z rozpočtu ve výši 4 miliardy EUR – v rámci programů, jako je program EU pro zdraví a Mise proti rakovině v rámci programu Horizont Evropa – vyčleněného na výzkum a iniciativy zabývající se rakovinou. Mezi příklady patří vytvoření mezioborového vzdělávacího programu pro otázky rakoviny a sítě pro mladé osoby přeživší rakovinu.

Nový přístup k onkologickému screeningu

Rozšířená preventivní opatření



Postupné zavádění



Aktualizovaný návrh doporučení Rady v rámci Programu EU pro onkologický screening.

V prosinci 2022 přijala Rada Evropské unie návrh nového přístupu ke screeningu nádorových onemocnění s cílem zajistit, aby do roku 2025 mělo přístup ke screeningu rakoviny prsu, děložního čípku a tlustého střeva a konečníku celkem 90 % populace, která splňuje podmínky pro tento typ vyšetření. Rozsah screeningu byl rozšířen tak, aby zahrnoval tři nové oblasti: rakovinu prostaty, plic a žaludku.

Dalším významným vývojem, pokud jde o pravidla související s rakovinou, byla v roce 2022 navrhovaná změna směrnice o azbestu při práci. Azbest je vysoce nebezpečná karcinogenní látka, která se stále vyskytuje v mnoha evropských budovách a způsobuje

v EU mnoho úmrtí, jimž je možné předejít. Pracovníci mohou být této látce vystaveni během renovace nebo demolice budov. Těmito změnami EU sníží limit pro množství azbestu, kterému může být osoba vystavena na pracovišti, a zavede citlivější a přesnější metody měření azbestu.

V roce 2022 byl rovněž spuštěn Evropský registr nerovností v oblasti nádorových onemocnění, což je trvalý úkol pro Sít komplexních onkologických center v EU, a řada společných akcí, v jejichž rámci EU podporovala vnitrostátní orgány při provádění iniciativ, jako je program očkování dívek i chlapců proti lidskému papilomaviru.

→ Evropská komisařka pro zdraví a bezpečnost potravin Stella Kyriakidesová (druhá zleva) navštívila 12. července 2022 onkologické centrum pro mladé lidi v belgickém Gentu.





Margaritis Schinas (vlevo), místopředseda Evropské komise odpovědný za podporu evropského způsobu života, při otevření výzkumného a vývojového centra, Soluň, Řecko, 15. července 2022..



Farmaceutická strategie pro Evropu

Farmaceutická strategie pro Evropu, přijatá v roce 2020, je ambiciózním plánem, jehož cílem je posílit inovace ve farmaceutickém průmyslu, učinit léky přístupnější a cenově dostupnější a řešit neuspokojené potřeby zdravotní péče, jako je získávání léčivých přípravků pro děti a pacienty se vzácnými onemocněními.

Jako první krok k dosažení těchto cílů přijala EU nařízení o hodnocení zdravotnických technologií. Kromě toho byl v roce 2022 vyhodnocen farmaceutický rámec EU a na začátek roku 2023 se plánuje jeho revize. Změny, které má EU v úmyslu provést, urychlí přístup ke kvalitním, bezpečným a cenově dostupným lékům ve všech členských státech. Budou řešit problém nedostatku a pomáhat členským státům využívat výhod perspektivních medicínských technologií a zároveň zajistí, aby se EU stala světovým lídrem v oblasti inovací.

V červenci 2022 Komise rovněž přijala návrh nařízení o standardech jakosti a bezpečnosti látek lidského původu určených k použití u člověka. Nové nařízení aktualizuje stávající právní předpisy vyššími standardy bezpečnosti a kvality pro přeshraniční oběh těchto kritických zdravotnických výrobků. Dárci jsou spolu s příjemci lépe chráněni, zatímco přeshraniční normy umožňují větší solidaritu mezi členskými státy.

Na jaře 2022 vypracovala Komise společně s členskými státy a zúčastněnými stranami v oblasti veřejného zdraví opatření k řešení rostoucí zátěže v podobě nepřenositelných nemocí, včetně duševního zdraví. Iniciativa EU pro nepřenositelné nemoci „Společně za lepší zdraví“ přidělila na iniciativy v roce 2022 více než 156 milionů EUR.

Pět oblastí iniciativy Společně za lepší zdraví

1



Zdravotní determinanty pro podporu zdraví a prevenci nemocí

2



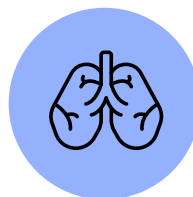
Diabetes (cukrovka)

3



Kardiovaskulární onemocnění

4



Chronická respirační onemocnění

5



Duševní zdraví a neurologické poruchy

→

Věra Jourová, místopředsedkyně Evropské komise odpovědná za hodnoty a transparentnost (druhá zleva), se účastní panelové diskuse o svobodě sdělovacích prostředků ve východní Evropě s Petrem Dvořákem, generálním ředitelem České televize (první zleva), Lutzem Kinkleem, výkonným ředitelem Evropského střediska pro svobodu tisku a sdělovacích prostředků (třetí zleva), a Piotrem Stasinskim, zástupcem šéfredaktora deníku Gazeta Wyborcza (čtvrtý zleva) v rámci konání



Posílení demokracie

Svoboda a pluralita médií

Svoboda a pluralita sdělovacích prostředků představují základní pilíře demokratických systémů založených na zásadách právního státu: nezávislost sdělovacích prostředků je třeba chránit na úrovni EU.

V zájmu ochrany svobody a plurality sdělovacích prostředků v EU byl v roce 2022 navržen Evropský akt o svobodě sdělovacích prostředků. V září 2022 zahájila Komise veřejnou konzultaci s cílem shromáždit názory na nejdůležitější otázky ovlivňující fungování mediálního trhu EU, včetně různých typů vměšování do činnosti sdělovacích prostředků a ekonomických trendů. Tato iniciativa vychází z Akcčního plánu pro evropskou demokracii, který navrhuje soubor opatření na podporu demokratické účasti v boji proti dezinformacím a na podporu svobodných a nezávislých sdělovacích prostředků.

Kromě toho Komise v dubnu 2022 navrhla směrnici a přijala doporučení ke zlepšení ochrany novinářů a obránců lidských práv před zjevně neopodstatněnými nebo zneužívajícími soudními řízeními. Strategické žaloby proti účasti veřejnosti jsou formou právní hrozby nebo zneužívání soudních sporů a představují vážné ohrožení demokracie a základních práv, jako je svoboda projevu a informací. V prosinci Komise rovněž přijala legislativní návrh zaměřený na posílení úlohy a nezávislosti orgánů pro rovné zacházení. Navrhované směrnice stanoví minimální závazné normy týkající se mandátu, nezávislosti, účinnosti, zdrojů a pravomocí orgánů pro rovné zacházení.

Evropský akt o svobodě sdělovacích prostředků



Zákaz zasahování do redakčních rozhodnutí sdělovacích prostředků



Zákaz používání špionážního softwaru proti novinářům



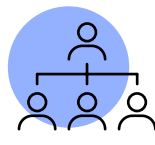
Nezávislé a přiměřeně financované veřejnoprávní sdělovací prostředky



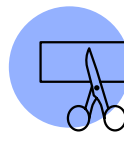
Transparentnost vlastnictví



Transparentní a spravedlivé systémy měření sledovanosti a přidělování státní reklamy



Zřízení nové Evropské rady pro mediální služby



Větší ochrana sdělovacích prostředků před neodůvodněným odstraňováním on-line obsahu



Posouzení tržní koncentrace a požadavky na vnitrostátní opatření ovlivňující sdělovací prostředky

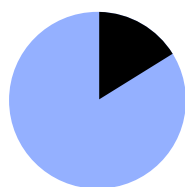


Doporučení Komise

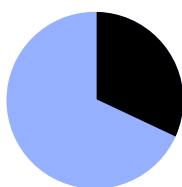
Soubor osvědčených postupů na podporu vnitřních záruk redakční nezávislosti a transparentnosti vlastnictví sdělovacích prostředků.

Ochrana dětí a posílení jejich postavení

Máme-li posílit naši demokracii, musíme rovněž posílit postavení jejich nejmladších členů: Děti (osoby mladší 18 let) představují pětinu populace EU a mají právo být vyslechnuty a začleněny do demokratického života evropské společnosti. EU chce postavení dětí jakožto aktivních občanů posílit, a proto zavedla v září 2022 platformu EU pro účast dětí. Smyslem této platformy bude ve spolupráci s dětmi a mladými lidmi propojit stávající mechanismy účasti dětí na místní, vnitrostátní a unijní úrovni a zapojit děti do rozhodovacích procesů na úrovni EU. Platforma vznikla v reakci na jeden z výsledků Konference o budoucnosti Evropy (viz kapitola 9), týkající se konkrétně posílení demokratické účasti v EU.



18,2 %
obyvatel EU
tvoří děti.



30,2 %
světové
populace
tvoří děti.

Zdroj: Eurostat.

EU rovněž vytvořila prostor pro aktivní zapojení dětí do společnosti, zejména tím, že vypracovala verze dokumentů EU vhodné pro děti a přijala novou strategii pro lepší internet pro děti. Tato strategie pomůže zajistit, aby děti byly v online prostoru chráněny, respektovány a bylo posíleno jejich postavení. Díky pravidlům navrženým v roce 2022 budou poskytovatelé internetových služeb rovněž odpovídat za odhalování, ohlašování a odstraňování materiálů pohlavního zneužívání dětí šířených prostřednictvím jejich platform.

Na zásadnější úrovni, za účelem monitorování toho, jak je prováděna Strategie EU pro práva dítěte, a projednávání dalších kroků s členskými státy a dotčenými skupinami zřídila Komise síť EU pro práva dítěte. V celosvětovém měřítku byl v říjnu 2022 přijat akční plán pro mládež (pro mladé lidi ve věku 15–29 let), který dává mladým lidem možnost komunikovat s vrstevníky po celém světě a zasazovat se o lepší budoucnost.

EU rovněž financuje iniciativy, jako je projekt Barnahus, které zvyšují vstřícnost justičních systémů vůči dětem. Tento projekt technické podpory byl navržen tak, aby členskými státy pomohl chránit dětské oběti a svědky násilí. „Barnahus“ (dům dětí) je místo, kde v případech podezření na zneužívání dětí spolupracují orgány činné v trestním řízení a soudní orgány, služby na ochranu dětí a odborníci na duševní a tělesné zdraví. Cílem projektu je také pomoci zlepšit dovednosti odborníků, kteří spolupracují v případech pohlavního zneužívání dětí, a zvýšit povědomí o této problematice. Model Barnahus se díky svému úspěchu zavádí v Irsku, Španělsku, Finsku a dalších členských státech EU.

Komise rovněž přijala návrh na posílení práv rodin v přeshraničních situacích. Členské státy mají různá pravidla týkající se rodičovství, což občas vede k tomu, že rodiny v přeshraničních situacích musí podávat správní stížnosti nebo se dokonce obracet na soud, aby bylo rodičovství jednomu z rodičů uznáno. Je to nákladné, časově náročné a výsledek takového řízení je nejistý. Návrh stanoví, že rodičovství určené v jednom členském státě je uznáváno všemi ostatními členskými státy, aniž by bylo nutné zvláštní řízení. To chrání základní práva dětí, vytváří právní jistotu a snižuje právní náklady a zátěž rodin.

Vzhledem k ruské útočné válce proti Ukrajině Rada upřednostnila ochranu práv dětí v mimořádných situacích.

→ Evropská komisařka pro vnitřní věci Ylva Johanssonová (druhá zleva) během návštěvy Kišiněva v Moldavsku, kde jednala o problémech spojených s podporou lidí prchajících před válkou na Ukrajině, 12. května 2022.



Migrace a azyl

Nevyprovokovaná útočná válka Ruska proti Ukrajině vyvolala největší nucené vysídlení lidí v Evropě od druhé světové války. Došlo k tomu v situaci zvýšené nelegální migrace trasami přes Středomoří a západní Balkán a využívání migrantů běloruským režimem pro politické účely.

EU rychle aktivovala směrnicí o dočasné ochraně za účelem přijetí vysídlených osob z Ukrajiny a vytvořila Platformu solidarity pro koordinaci ubytování v členských státech (viz kapitola 1). Síť mechanismu EU pro připravenost na migraci a pro řešení migračních krizí, která shromažďuje a šíří informace o nejnovějším vývoji, posílila společnou reakci EU.

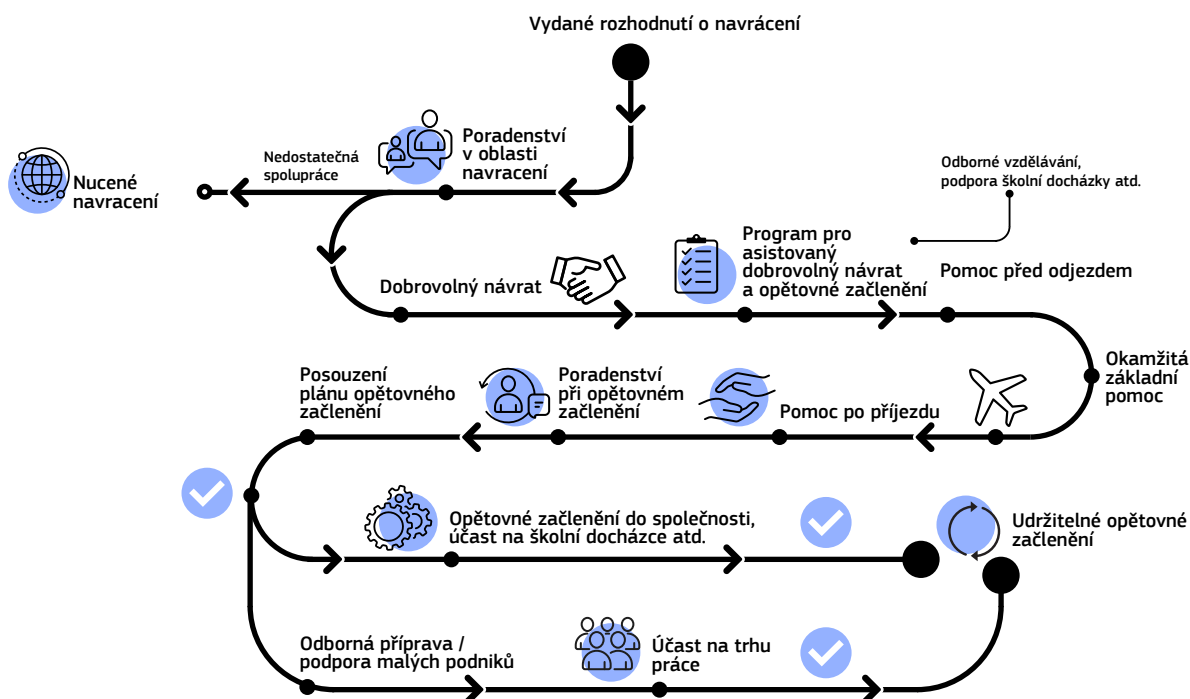
EU pokračovala ve zlepšování dlouhodobého řízení migrace prostřednictvím jednání o novém paktu o migraci a azylu a jeho provádění. Rada zejména uvedla, že je připravena zahájit jednání o návrzích, které mají členským státům pomoci účinněji sledovat cesty žadatelů o azyl v EU.

V červnu 2022 učinily členské státy prohlášení o solidaritě s cílem pomoci pěti středomořským zemím (Řecku, Španělsku, Itálii, Kypru a Maltě) řešit příliv migrantů. V prohlášení byl zahájen dobrovolný mechanismus solidarity, v jehož rámci se 13 zúčastněných států zavázalo přijmout více

než 8 000 žadatelů o azyl a osob požívajících mezinárodní ochrany, zatímco několik dalších zemí vyjádřilo zájem poskytnout finanční příspěvky na projekty navržené přijímajícími státy na základě potřeb v oblasti řízení migrace.

V listopadu a prosinci 2022 předložila Komise akční plány týkající se tras přes centrální Středomoří a západobalkánských tras. Tyto navrhované akční plány obsahovaly operativní opatření k řešení bezprostředních a přetrvávajících problémů na těchto migračních trasách.

V průběhu roku 2022 pokračovalo provádění obnoveného Akčního plánu EU proti převaděčství migrantů (2021–2025), včetně uzavření prvních operačních partnerství pro boj proti převaděčství s Marokem a Nigerem v červenci. Kromě toho byly v prosinci 2022 zahájeny dvě iniciativy týmu Evropa zaměřené na řešení převaděčství migrantů a nedovoleného přistěhovalectví trasami přes Atlantik / západní Středomoří a po migračních trasách přes centrální Středomoří.



Na základě první Strategie EU pro dobrovolný návrat a opětovné začlenění z dubna 2021 byly zavedeny struktury a nástroje, které mají zajistit, aby byly v rámci společného systému EU pro navrácení zefektivněny možnosti dobrovolného návratu a opětovného začlenění. Kromě toho byla v roce 2022 obsazena strategická pozice koordinátora pro navrácení. Koordinátor pro navrácení propojí různé oblasti návratové politiky EU a podpoří spolupráci mezi členskými státy s cílem zajistit hladký průběh procesu navrácení. Tuto činnost podpoří síť na vysoké úrovni pro navrácení, země přidružené k Schengenu a Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž.

Schengenský prostor

Zóna volného pohybu EU, schengenský prostor, má zásadní význam pro evropskou integraci a růst. Nedávná pandemie ukázala, že narušení pohybu osob a zboží je nákladné. V zájmu lepšího monitorování schengenského projektu zveřejnila Komise v roce 2022 první výroční zprávu o stavu Schengenu, v níž uvádí, co mohou EU a členské státy udělat pro to, aby tento projekt nadále dobře fungoval.

Nedávno revidovaný schengenský hodnotící a monitorovací mechanismus, který funguje od 1. října 2022, poskytuje další pokyny k posouzení toho, jak členské státy dodržují schengenská pravidla. Kromě toho Rada v roce 2022 dosáhla obecného přístupu ke změně Schengenského hraničního kodexu, přičemž pokročila v jednáních o tom, jak nejlépe řešit hraniční kontroly ve výjimečně složitých situacích, jako jsou zdravotní hrozby a účelové využívání migrace.

EU rovněž pracuje na provádění ambicióznější a udržitelnější politiky legální migrace s cílem přilákat do EU lidi s novými dovednostmi a talenty. Balíček opatření na přilákání kvalifikovaných a talentovaných pracovníků, který byl přijat v roce 2022, zjednoduší proces podávání žádostí pro státní příslušníky třetích zemí, kteří chtějí pracovat v EU, a usnadní zaměstnavatelům v EU hledání vhodných kvalifikovaných pracovníků. Prospěje to hospodářství EU, posílí spolupráci se třetími zeměmi a zlepší celkové řízení migrace. Nová politika má navíc usnadnit začlenění osob prchajících před ruskou útočnou válkou proti Ukrajině na trh práce EU v rámci pilotního rezervoáru talentů EU, který byl zahájen v říjnu 2022.

Schengenský informační systém – systém pro sdílení informací používaný jak pro bezpečnost, tak pro správu hranic v Evropě – byl v roce 2022 obnoven a nabízí nové druhy záznamů a posílenou výměnu informací pro pracovníky orgánů ochrany hranic a donucovacích orgánů.

Komise rovněž navrhla digitalizaci postupu podávání žádostí o schengenská víza, aby byla ochrana hranic prováděna sofistikovaněji a účinněji. Přibýly také dva nové informační systémy: Systém vstupu/výstupu, který podporuje odhalování podvodného zneužití totožnosti a podvodů s doklady, a Evropský systém pro cestovní informace a povolení pro předběžnou kontrolu cestujících ze třetích zemí, kteří nepotřebují vízum do schengenského prostoru. Obojí pomůže odstranit stávající bezpečnostní mezery a zabránit zdržení cestujících na vnějších hranicích.

Schengenský prostor

425,6 milionu lidí

26 zemí



1,5 milionu lidí

žije v jednom státě Schengenu a pracuje v jiném

3,5 milionu lidí

denně přejíždí mezi státy Schengenu

Zdroj: Eurostat.

V roce 2022 EU rozhodla, že Chorvatsko splnilo nezbytné podmínky pro vstup do schengenského prostoru od 1. ledna 2023. Ačkoli bylo Chorvatsko již nyní částečně vázáno schengenskými pravidly, bude nyní plně těžit z toho, že se stane součástí největší zóny volného pohybu na světě. Komise navíc

ve svém hodnocení dospěla k závěru, že Bulharsko a Rumunsko jsou rovněž připraveny vstoupit do schengenského prostoru. V neposlední řadě EU navrhla pozastavit osvobození od vízové povinnosti pro státní příslušníky Vanuatu z důvodu rizik spojených s jeho programem občanství.

Ochrana občanů

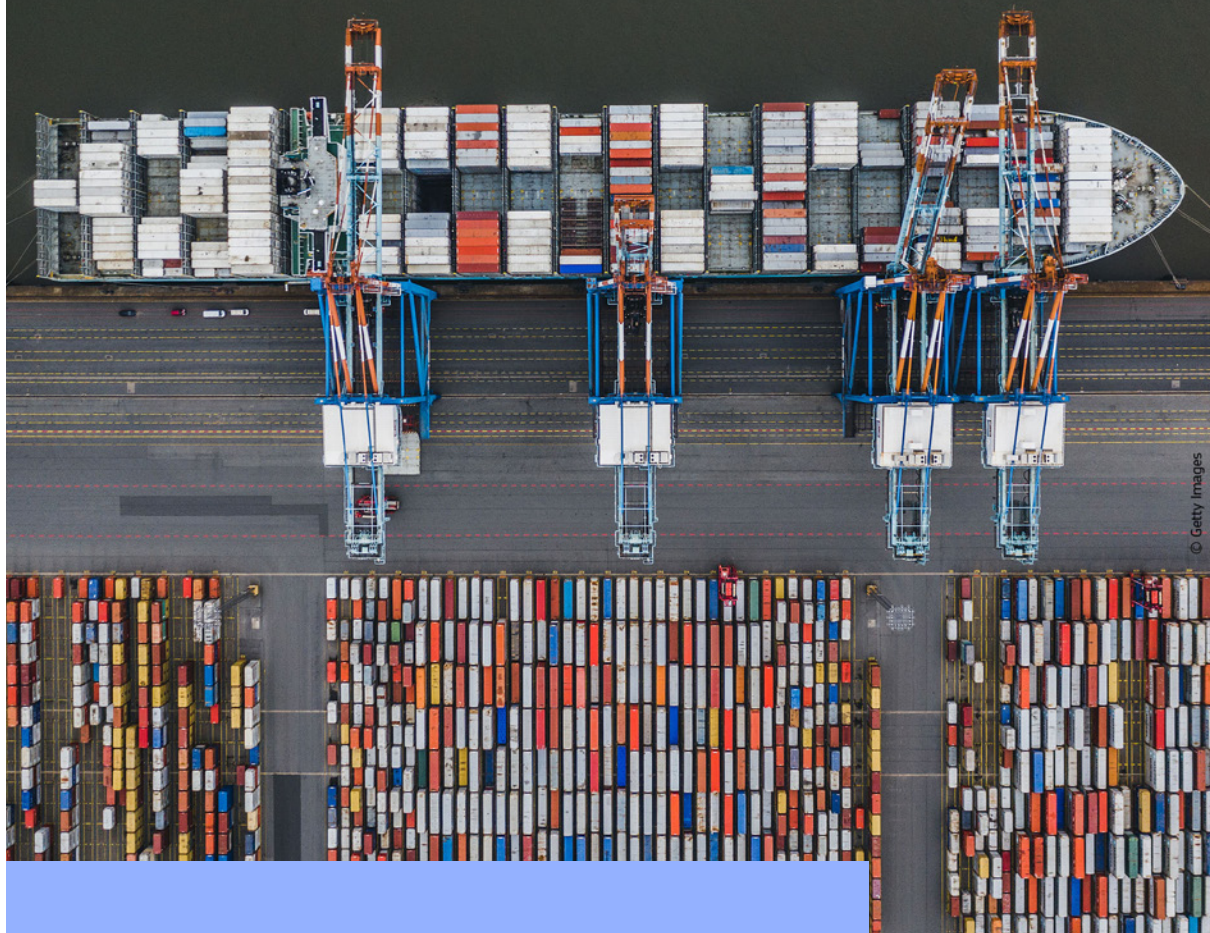
V roce 2022 přijala EU komplexní opatření na ochranu svých občanů a pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti. Mimo jiné bylo přijato doporučení ke zlepšení policejní spolupráce a výměny informací mezi policejními a donucovacími orgány členských států. EU rovněž pozměnila nařízení o Europolu, aby Agentura Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva mohla členským státům EU poskytovat rozsáhlejší podporu. Vstoupilo v platnost v roce 2022 a pomůže v boji proti organizované trestné činnosti a terorismu.

EU se rovněž přizpůsobuje novým formám hrozeb vyplývajících z trestné činnosti a reaguje na ně prostřednictvím několika opatření, jako jsou nová pravidla, která poskytovatelům online služeb ukládají povinnost odstranit teroristický obsah do jedné hodiny od obdržení příkazu k odstranění od

vnitrostátních orgánů. Revize směrnice o boji proti obchodování s lidmi sladí právní předpisy se strategií EU pro boj proti obchodování s lidmi (2021–2025). EU navíc přijala akční plán proti nedovolenému obchodování s kulturními statky.

Navrhované rozšíření mandátu Evropského monitorovacího centra pro drogy a drogovou závislost umožní tomuto centru lépe reagovat na výzvy týkající se nelegálních drog.

Aby se zločin – zejména organizovaný – nevyplácel, byl předložen návrh na rozšíření pravomocí vnitrostátních úřadů pro vyhledávání majetku, aby mohly lépe vyhledávat, zabavovat a konfiskovat majetek získaný trestnou činností. Cílem nového návrhu je rovněž rozšířit seznam trestných činů, u nichž lze majetek zkonfiskovat.



© Getty Images

6. Posílení hospodářství

Úvod

Plán EU na podporu oživení s názvem NextGenerationEU plnil i v roce 2022 nadále své cíle a financoval důležitá opatření k posílení odolnosti hospodářství a společnosti a k urychlení ekologické a digitální transformace.

První polovina minulého roku byla slibná, ale poté začal růst v EU zpomalovat a začala se zvyšovat inflace, což byl jeden z důsledků ruské agrese proti Ukrajině. Navzdory těmto problémům trh práce fungoval i nadále velmi výkonně.

Vzhledem k nejistému hospodářskému výhledu kvůli rizikům spojeným s budoucími dodávkami plynu urychlila EU svůj přechod na čistou energii, aby ukončila svou závislost na ruských fosilních palivech. EU zároveň pokračovala ve své práci na posilování odolnosti jednotného trhu a podporování průmyslu a podniků na cestě ke klimatické neutralitě.



Vykládání nákladu z lodi v rušném přístavu v Dolním Sasku, Německo.

Hospodářský růst Evropy

Trendy

Hospodářství EU se ve druhé polovině roku 2022 dostalo do náročné fáze. Otřesy vyvolané ruskou útočnou válkou proti Ukrajině přímo i nepřímo dopadají na hospodářství EU a vedou k nižšímu růstu a vyšší inflaci. Rychlý nárůst cen energetických a potravinářských komodit snížil kupní sílu domácností v celé EU.

Přestože ruská útočná válka proti Ukrajině měla vážný dopad na některá odvětví hospodářství EU, trh práce fungoval i nadále velmi výkonně a využíval režimů zkrácené pracovní doby podporovaných iniciativou SURE (která spočívá v podpoře na zmírnění rizik nezaměstnanosti v mimořádné situaci). Nezaměstnanost dosáhla v roce 2022 rekordně nízké úrovně 6,2 %.

Obecně by se hospodářství EU mělo i nadále rozvíjet, ale výrazně pomalejším tempem, než se původně očekávalo. Prognózy hospodářské aktivity a inflace jsou i nadále silně závislé na vývoji války a jejich dopadech na dodávky plynu do Evropy.

V této souvislosti zůstává prioritou rychlé využití 723,8 miliardy EUR z Nástroje pro oživení a odolnost, který je ústředním prvkem plánu na podporu oživení NextGenerationEU, jelikož poskytuje Evropě přesně to, co dnes potřebuje.

Nová kapitola o národních plánech pro oživení a odolnost

Nástroj pro oživení a odolnost jakožto hlavní prvek iniciativy NextGenerationEU je navržen tak, aby zmínil hospodářský a sociální dopad koronavirové pandemie. Má učinit evropské ekonomiky a společnosti udržitelnějšími, odolnějšími a lépe připravenými na problémy i příležitosti vyplývající z ekologické a digitální transformace.

Spočívá v podpoře provádění klíčových investičních a reformních opatření nastíněných v plánech členských států pro oživení a odolnost. Sem patří celá řada opatření, od snížení uhlíkové stopy veřejné dopravy v Portugalsku a modernizace zdravotnických služeb na Slovensku až po digitalizaci veřejných služeb v Estonsku. Evropská komise odhaduje, že celková stimulace z nástroje NextGenerationEU by mohla do roku 2027 podpořit hospodářský růst EU až o 1,5 % a přispět k vytvoření až 1,5 milionu nových pracovních míst.

NÁSTROJ PRO OŽIVENÍ A ODOLNOST

723,8 miliardy EUR

338,0 miliardy EUR
ve formě grantů

385,8 miliardy EUR
ve formě úvěrů



NABRAT NA SÍLE

Čisté technologie a obnovitelné zdroje energie



RENOVOVAT

Energetická účinnost budov



DOBÍJENÍ A DOPLŇOVÁNÍ PALIVA

Udržitelná doprava a dobíjecí stanice



PŘIPOJIT SE

Zavádění rychlých širokopásmových služeb



MODERNIZOVAT

Digitalizace veřejné správy



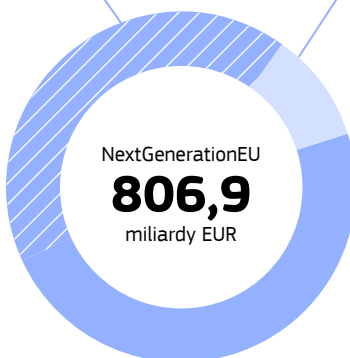
EXPANDOVAT

Datový cloud a udržitelné procesory



REKVALIFIKOVAT A PROHLUBOVAT DOVEDNOSTI

Vzdělávání a odborná příprava na podporu digitálních dovedností



PŘÍSPĚVEK NEXTGENERATIONEU NA JINÉ PROGRAMY

83,1 miliardy EUR

REACT-EU

50,6 miliardy EUR

FOND PRO SPRÁVEDLIVOU TRANSFORMACI

10,9 miliardy EUR

ROZVOJ VENKOVA

8,1 miliardy EUR

INVESTEU

6,1 miliardy EUR

PROGRAM HORIZONT EVROPA

5,4 miliardy EUR

RESCEU

2,0 miliardy EUR

Jak Nástroj pro oživení a odolnost funguje?

Na financování nástroje NextGenerationEU si Komise jménem EU půjčuje na kapitálových trzích.

Za účelem využití podpory předkládají členské státy Komisi své plány na podporu oživení. Každý plán stanoví reformy a investice, které mají být provedeny do konce roku 2026, díky čemuž mohou členské státy obdržet finanční prostředky až do předem dohodnuté výše. Aby mohly členské státy obdržet pravidelné platby, musí splnit dohodnuté milníky a cíle k dosažení nezbytných reforem a investic.

Splácení výpůjček EU přidělených na nástroj NextGenerationEU bude zahájeno v roce 2028 a mělo by být dokončeno do roku 2058. Půjčky splatí členské státy, které si je vzaly, zatímco granty budou splaceny z rozpočtu EU.

Do konce roku 2022 bylo členskými státy z Nástroje pro oživení a odolnost vyplaceno 138,8 miliardy EUR (74,35 miliardy EUR z této částky bylo vyplaceno v roce 2022), a to jak ve formě předběžného financování, tak po dosažení určitých milníků a cílů jednotlivých členských států EU.

Kromě toho bylo členskými státy přiděleno, rozděleno nebo vyplaceno několik miliard EUR v rámci řady dalších rozpočtových programů EU, které využívají financování z nástroje NextGenerationEU. Navazuje se tím na úspěšné operace na kapitálovém trhu, v jejichž rámci Komise získala finanční prostředky vydáním dlouhodobých dluhopisů EU. Do konce roku 2022 Komise získala pro svůj program NextGenerationEU z kapitálových trhů téměř 170 miliard EUR. Komise bude v roce 2023 pokračovat ve svých výpůjčních operacích prostřednictvím jednotného přístupu k financování, který slučuje všechny její emise pod jednotnou značkou EU pro dluhopisy.

Zpráva zveřejněná v červenci potvrzuje, že při využívání Nástroje pro oživení a odolnost bylo dosaženo významného pokroku a že ambiciózní reformní a investiční agenda členských států je na dobré cestě. Do prosince bylo schváleno všech 27 plánů pro oživení a odolnost a členské státy vyčlenily více než 200 miliard EUR na výdaje v oblasti klimatu a 130 miliard EUR na výdaje v oblasti digitalizace. Tyto částky představují více než 40 %, resp. 26 % z celkového objemu finančních prostředků požadovaných členskými státy v rámci Nástroje pro oživení a odolnost do konce roku 2022, což značně překračuje cíle ve výši 37 %, resp. 20 % stanovené nařízením.

Tento nástroj je rovněž ústředním prvkem plánu REPowerEU, který vznikl jako reakce EU na socioekonomické problémy a narušení celosvětového trhu s energií způsobené útočnou válkou Ruska proti Ukrajině. Podporuje koordinované plánování a financování příslušné infrastruktury, energetických projektů a reforem, které mají pro EU zajistit spolehlivější, cenově dostupnější a udržitelnější dodávky energie zlepšením energetického mixu a odklonem od ruských fosilních paliv (viz kapitola 2). V prosinci bylo dosaženo politické dohody o tom, že do stávajících plánů členských států pro oživení a odolnost budou začleněny zvláštní kapitoly na podporu priorit plánu REPowerEU.

Jelikož se jedná o nástroj založený na výkonnosti, jsou platby v jeho rámci závislé na tom, zda členské státy splní milníky a cíle pro investice a reformy obsažené v jejich příslušných plánech pro oživení a odolnost. Ukázalo se, že toto uspořádání pomáhá urychlit reformy v některých členských státech a zajistit účinné plnění cílů. Monitorovací a kontrolní systémy členských států, které jsou předpokladem pro schválení plánů pro oživení a odolnost, rovněž vyvolaly v jednotlivých státech pocit odpovědnosti, který má zásadní význam pro úspěch obtížných reforem.

Internetové stránky obsahující [srovnávací přehled oživení a odolnosti](#) nabízejí transparentní přehled

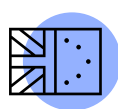
o pokroku při provádění Nástroje pro oživení a odolnost a národních plánů.

Komise pomáhá členským státům s prováděním jejich plánů pro oživení a odolnost prostřednictvím [Nástroje pro technickou podporu](#), což je program EU, který poskytuje konkrétně uzpůsobené technické odborné znalosti pro koncipování a provádění reforem. Komise jej vytvořila v reakci na žádosti 19 členských států o podporu. Kromě toho se 17 členským státům poskytuje technická podpora při provádění plánu REPowerEU.

Zdroje financování plánu REPowerEU



Zbývající úvěry (v současnosti 225 miliard EUR) z Nástroje pro oživení a odolnost a nové granty ve výši 20 miliard EUR financované v rámci tohoto nástroje prostřednictvím kombinace zdrojů: konkrétně Inovační fond (60 %) a předsunutý prodej povolenek v rámci systému obchodování s emisemi (40 %)



5,4 miliardy EUR z rezervy na vyrovnání se s důsledky brexitu, které budou členské státy moci dobrovolně převést do nástroje na financování opatření nástroje REPowerEU



Fondy politiky soudržnosti



Nástroj pro propojení Evropy



Inovační fond



Financování z vnitrostátních zdrojů a prostředků EU na podporu cílů plánu REPowerEU



Vnitrostátní fiskální opatření



Soukromé investice



Evropská investiční banka

Rámec pro správu ekonomických záležitostí přizpůsobený budoucím výzvám

V návaznosti na otevřenou a podnětnou veřejnou diskusi zveřejnila Komise směry pro jednodušší a účinnější rámec pro správu ekonomických záležitostí. Cílem návrhů Komise je posílit odpovědnost členských států, zlepšit prosazování fiskálních a hospodářských politik a zároveň umožnit reformy a investice a realistickým, postupným a trvalým způsobem snížit vysokou míru veřejného dluhu. Reformovaný rámec by tak měl pomoci vybudovat zelenou, digitální a odolnou ekonomiku budoucnosti a zároveň zajistit udržitelnost veřejných financí ve všech členských státech.

↓

Zleva doprava: chorvatský premiér Andrej Plenković, předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová, prezidentka Evropské centrální banky Christine Lagardeová a předseda Euroskupiny Paschal Donohoe během zasedání Evropské rady 23. a 24. června 2022 v Bruselu, Belgie.

Chorvatsko se připravuje na zavedení eura

V červenci přijala EU konečné právní akty nezbytné k tomu, aby Chorvatsko mohlo ke dni 1. ledna 2023 zavést euro. Následovalo období intenzivní přípravy a značného úsilí Chorvatska o splnění všech nezbytných požadavků. Přípravy na přechod na euro doplnila komplexní komunikační kampaň vedená chorvatskými orgány. K tomuto úsilí přispěly Komise a Evropská centrální banka.

Společně s Chorvatskem používá jednotnou měnu 20 zemí a 347 milionů občanů EU. Euro přinese chorvatským občanům a podnikům praktické výhody. Usnadní cestování a život v zahraničí, zvýší transparentnost a konkurenceschopnost trhů a usnadní obchod. Eurobankovky a euromince se rovněž stanou pro všechny Chorvaty hmatatelným symbolem svobody, pohodlí a příležitostí, které EU nabízí.



Posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti v Evropě

Regionální politika EU, také nazývaná politika soudržnosti, má vyrovnávat nerovnosti mezi jednotlivými regiony. Naplňuje politické priority EU, zejména hospodářskou, sociální a územní soudržnost, a cíle ekologické a digitální transformace.

V roce 2022 uzavřela Komise se všemi členskými státy dohody o partnerství na období 2021–2027 týkající se fondů EU. Jedná se o klíčové nástroje v každém finančním období, neboť stanoví strategie každé země, pokud jde o investice do financování regionů EU na období 2021–2027. Po uzavření těchto dohod následovalo přijetí 380 celostátních, regionálních a tematických programů politiky soudržnosti, včetně územních plánů spravedlivé transformace a 80 přeshraničních programů, které převádějí jednotlivé strategie do konkrétních iniciativ v praxi.



Elisa Ferreiraová, evropská komisařka pro soudržnost a reformy, během své návštěvy Chorvatska za účelem uzavření dohody o partnerství na období 2021–2027, Záhřeb, Chorvatsko, 29. září 2022.



Spolu

pro největší přeshraniční program na období 2021–2027

Interreg
Španělsko–Portugalsko

ROZPOČET EU

320
MILIONŮ EUR

na spolupráci v severozápadní Evropě, oblasti Atlantského oceánu a arktické oblasti

Interreg

ROZPOČET EU

467
MILIONŮ EUR

pro spravedlivou transformaci: cílené investice v Karlovarském, Ústeckém a Moravskoslezském kraji v Česku

ROZPOČET EU

1,64
MILIARDY EUR

Zajištění spravedlivé transformace

Mechanismus pro spravedlivou transformaci, což je hlavní nástroj k zajištění toho, aby přechod na klimaticky neutrální ekonomiku probíhal spravedlivým způsobem a nikoho neopomíjel, již začal plnit svůj cíl mobilizovat do roku 2029 investice ve výši až 55 miliard EUR. Ve 26 členských státech již bylo přijato přibližně 67 z očekávaných 70 územních plánů spravedlivé transformace.

Prvním projektem pro financování z Fondu pro spravedlivou transformaci byla nová továrna na zpracování vzácných zemin a magnetických materiálů v estonském kraji Ida-Virumaa. První investice v rámci fondu si již vybírají i další regiony náročné na uhlí a uhlíková paliva.

Podpora regionů pro spravedlivou transformaci se zvýšila prostřednictvím platformy pro spravedlivou transformaci, která na svém portálu a na konferencích konaných dvakrát ročně nabízí individualizovanou podporu a výměnu informací a osvědčených postupů.

V únoru zveřejnila Komise osmou zprávu o soudržnosti, která hodnotí stav regionů EU v různých oblastech politiky, včetně hospodářství, energetiky, dopravy, inovací, demografie a společnosti. Zpráva dospěla k závěru, že díky investicím v rámci politiky soudržnosti dohání většina méně rozvinutých regionů svůj deficit a že rozdíly mezi nimi a bohatšími

oblastmi EU se zmenšují. Zároveň je třeba věnovat pozornost některým problémům, jako je hospodářská stagnace v některých oblastech, prohlubující se rozdíly v oblasti inovací a stárnutí obyvatelstva.

Lidé na prvním místě – obnovená strategie pro nejvzdálenější regiony

Aby se posílila soudržnost v rámci EU, přijala Komise v roce 2022 modernizovanou a přepracovanou strategii angažovanosti a podpory nejvzdálenějších regionů EU. Na devíti zámořských územích – Kanárské ostrovy (Španělsko), Francouzská Guyana, Guadeloupe, Martinik, Mayotte, Réunion a Svatý Martin (Francie) a Azory a Madeira (Portugalsko) – jsou strukturální podmínky v řadě oblastí odlišné, představují jak určité výhody, tak i nevýhody a vyžadují individuálně uzpůsobená řešení. Nová strategie staví lidi na první místo, jelikož navrhuje konkrétní opatření ke zlepšení životních podmínek pěti milionů obyvatel těchto území. Za tímto účelem bude podporovat ekologickou a digitální transformaci a využije při tom jedinečných výhod těchto území, jako je jejich mladá populace, rozsáhlé námořní zóny, unikátní biologická rozmanitost a potenciál pro výzkum. Poskytne konkrétní pomoc a zajistí, aby nejvzdálenější regiony mohly plně těžit z politik EU a využívat jejich potenciál.

Tato strategie byla spuštěna prostřednictvím dvou specializovaných nástrojů pomoci, které byly zřízeny v roce 2022: režim malých grantů pro mladé lidi s rozpočtem jeden milion EUR na rozvíjení místních projektů v oblastech, které si zvolí, a projekt s rozpočtem jeden milion EUR na podporu udržitelného modrého cestovního ruchu. Kromě toho strategie oznámila vytvoření nového poradenského nástroje koncipovaného konkrétně pro nejvzdálenější regiony, což je nástroj na vyžádání, který má pomoci koncipovat, zdokonalovat a provádět strategie regionálního rozvoje pro nejvzdálenější regiony.

Nové nástroje pro hledání informací o projektech financovaných EU

V roce 2022 Komise spustila novou veřejnou databázi Kohesio, která zahrnuje více než 1,5 milionu projektů financovaných z politiky soudržnosti v období 2014–2020. Platforma, která bude často aktualizována, umožňuje každému uživateli transparentní a jednoduchý přístup k informacím o projektech, které EU financuje, a o příjemcích. Občané mohou na stránkách Kohesio zjistit, jaké jsou investice EU v jejich regionu.

Byla rovněž spuštěna nová databáze týkající se programového období 2021–2027, kde lze nalézt všechny informace o investicích v rámci politiky soudržnosti.

Zajištění odolnosti jednotného trhu vůči krizím

Již téměř 30 let je jednotný trh nejvýznamnější předností EU. Podnikům, které na něm působí, nabízí jistotu a široký záběr a v celosvětovém měřítku jim slouží jako odrazový můstek a spotřebitelům zajišťuje širokou dostupnost kvalitního zboží a služeb.

Nedávné krize však narušily jeho běžné fungování, zejména v prvních dnech pandemie COVID-19, kdy se podniky a občané museli potýkat s omezeními vstupu, narušením dodavatelských řetězců a nedostatečnou předvídatelností pravidel. Dopad ruské útočné války proti Ukrajině nedávno ukázal, jak rychle se některé dodavatelské řetězce mohou rozpadnout, a tím vzniká riziko nedostatku určitého zboží a služeb v Evropě a podniky jsou nuceny hledat nové trhy.

V důsledku toho Komise navrhla nový rámec na ochranu fungování jednotného trhu v dobách krize. Nástroj pro mimořádné situace na jednotném trhu pomůže zajistit, aby se zboží, služby a lidé mohli na jednotném trhu i nadále volně pohybovat, bude chránit hladké fungování dodavatelských řetězců a zaručí dostupnost kritického zboží a služeb a přístup k nim.

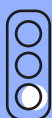
Cestovní ruch byl jedním z odvětví nejvíce zasažených pandemií a jako první měl prospěch z nové iniciativy pro urychlení ekologické a digitální transformace v celém průmyslu EU. V souladu s aktualizací průmyslové strategie EU z roku 2021 zveřejnila Komise v únoru 2022 Cestu transformace pro cestovní ruch – plán vytvořený společně s průmyslem a občanskou společností, který podrobně popisuje hlavní iniciativy, cíle a podmínky pro dosažení souběžné transformace a dlouhodobé odolnosti tohoto odvětví.

V návaznosti na výzvu, aby odvětví cestovního ruchu v EU sdělilo svá konkrétní opatření a cíle, bylo v průběhu roku 2022 zveřejněno více než 250 závazků. Mezi ně patří iniciativy veřejných orgánů a organizací destinačního managementu, jejichž cílem je vytvořit a naplňovat strategie pro environmentálně, hospodářsky a sociálně udržitelný cestovní ruch, umožnit poskytovatelům služeb cestovního ruchu pracovat s online rezervačními nástroji a sdílet informace o svých nabídkách digitálně. Aktivně se angažuje i soukromý sektor, přičemž několik velkých společností přijímá konkrétní závazky týkající se snížení jejich uhlíkové stopy, využívání vody a vzniku odpadů. Kromě toho si malé i velké soukromé zúčastněné strany stanovily cíle pro poskytování udržitelných možností cestovního ruchu.

Iniciativa pro mimořádné situace na jednotném trhu – rámec řízení krizí

Poradní skupina

koordinuje a poskytuje Komisi poradenství.



Pohotovostní plánování

Tento rámec se použije v případě, že nedojde ke krizi a jednotný trh funguje normálně.



Ostražitost na jednotném trhu

Aktivována rozhodnutím Komise, pokud určitá událost vyžaduje opatření v oblasti ostražitosti.



Režim pro mimořádné situace na jednotném trhu

Aktivován rozhodnutím Rady, pokud krize vážně postihuje jednotný trh.

Kromě toho, že EU v rámci svých hranic usiluje o posílení odolnosti evropského hospodářství, zabývá se také oblastmi, v nichž čelí závislosti na zemích mimo EU. V únoru 2022 vydala Komise druhou hloubkovou analýzu zaměřenou na pět strategických oblastí: vzácné zeminy a hořčík, chemické látky, solární panely, kybernetická bezpečnost a software informačních technologií.

Na základě těchto zjištění Komise navázala na několik iniciativ a zahájila mimo jiné činnost Evropské aliance pro solární fotovoltaický průmysl. Cílem je zvýšit schopnost Evropy vyrábět solární a fotovoltaické technologie do roku 2025 na 30 gigawattů ročně v každém segmentu fotovoltaického hodnotového řetězce. Dosažení tohoto cíle by v Evropě přineslo navýšení HDP o 60 miliard EUR ročně a vytvořilo by více než 400 000 nových pracovních míst.

Normy jsou tichým základem jednotného trhu a celosvětové konkurenceschopnosti. Od frekvence Wi-Fi po hračky připojené k internetu nebo lyžařská vázání představují neviditelnou, ale zásadní součást každodenního života lidí. V rámci nové strategie

pro normalizaci předložila Komise nová pravidla, která stanoví strategičtější přístup k normám a zakotvují demokratické hodnoty v technologických aplikacích. Tato nová strategie pomůže podnikům a spotřebitelům, jelikož zajistí interoperabilitu výrobků a služeb, sníží náklady, zlepší bezpečnost a podnítí inovace.

V roce 2022 Komise rovněž předložila revidovaná pravidla, jež mají zajistit, aby právní předpisy týkající se designu zohledňovaly nové digitální aspekty výrobků a aby byla ochrana průmyslových vzorů v celé EU jednodušší, levnější a předvídatelnější.

Ačkoli má EU zavedenu zvláštní ochranu zeměpisných označení vín, lihovin a jiných zemědělských produktů a potravin, v současné době není taková ochrana k dispozici pro řemeslné a průmyslové výrobky. Nová pravidla navržená Komisí umožní výrobcům chránit i takové výrobky, jako je muránské sklo, donegalský tvíd, limožský porcelán, solingenské přístroje a bolesławiecká keramika, a bojovat proti padělkům v Evropě i mimo ni. Spotřebitelům rovněž usnadní rozpoznávat kvalitu těchto výrobků.

Nová strategie pro normalizaci podpoří průmysl EU na cestě k ekologické a digitální transformaci.



Nové normy by měly definovat kvalitu **vodíku** a technickou interoperabilitu, aby se průmysl mohl s využitím vodíku dekarbonizovat.



Suroviny používané v **bateriích** – pohon elektrických automobilů a řady dalších elektronických zařízení – by se měly těžit v souladu s přísnými environmentálními a pracovními normami.



Čipy potřebné v inteligentních hodinkách a dalších **připojených zařízeních** vyžadují silnou ochranu před kybernetickými hrozbami.

Spravedlivá hospodářská soutěž

V minulém roce, který byl pro Evropany obtížný, jsme více než kdy jindy potřebovali kvalitní výrobky za spravedlivé ceny. K nejsilnějším nástrojům, které může Evropská komise použít k ochraně spotřebitelů a udržení ekonomiky, patří její antimonopolní rozhodnutí a rozhodnutí o fúzích a o státní podpoře, která zajišťují dynamickou a spravedlivou hospodářskou soutěž na jednotném trhu.

Jedním z příkladů, jak může systém EU pro regulaci hospodářské soutěže hájit zájmy lidí, byl zářijový

rozsudek Soudního dvora Evropské unie, který do značné míry potvrdil rozhodnutí, jež Komise přijala vůči společnosti Google, a stanovil pokutu na více než 4 miliardy EUR. Dalším rozhodnutím, které ukazuje, jak může politika hospodářské soutěže podpořit inovace, je zákaz akvizice podniku GRAIL společností Illumina, což byla dohoda, která by omezila výběr testů pro včasné odhalení rakoviny. Komise tuto dohodu zakázala, když společnost Illumina nenabídla nápravná opatření, která by rozptýlila obavy.

Udržitelná výroba a spotřeba

Náš současný konzumní ekonomický model vyčerpává naše zdroje, znečišťuje životní prostředí, poškozujeme biologickou rozmanitost a zhoršuje změnu klimatu. Evropa je navíc stále závislá na zdrojích odjinud. S ohledem na tuto skutečnost a v rámci akčního plánu pro oběhové hospodářství představila Komise v březnu 2022 balíček návrhů zajišťující, aby se udržitelné výrobky staly v EU normou.

Tyto návrhy vycházejí ze stávajících úspěšných předpisů EU o ekodesignu, díky nimž značně klesla spotřeba energie v EU a spotřebitelé výrazně ušetřili. Jen v posledním roce ušetřily stávající požadavky na ekodesign spotřebitelům 120 miliard EUR.

Návrh nařízení o ekodesignu udržitelných produktů se věnuje navrhování produktů, neboť právě tato fáze až z 80 % určuje, jaký dopad bude mít výrobek na životní prostředí. Rozšiřuje stávající rámec pro ekodesign a stanoví požadavky na zlepšení oběhovosti, energetické náročnosti a dalších aspektů environmentální udržitelnosti produktů.

Balíček rovněž obsahoval novou strategii, která má zajistit, aby textilní výrobky byly trvanlivější, opravitelné, opětovně použitelné a recyklovatelné. Má vyřešit problém rychlé módy, textilního odpadu a ničení neprodaných textilních výrobků a zajistit, aby při jejich výrobě byla plně respektována sociální práva.

Klíčová opatření pro oběhové a udržitelné výrobky



Zasadit se o ekologičtější, oběhové a energeticky účinnější výrobky prostřednictvím požadavků na ekodesign.



Zajistit lepší informování spotřebitelů a účastníků dodavatelského řetězce o výrobcích a environmentální udržitelnosti zavedením digitálních pasů výrobků.



Zabránit likvidaci neprodaných spotřebních výrobků.



Podporovat udržitelné obchodní modely.



Stanovit povinné požadavky na zelené veřejné zakázky.

Nová pravidla navržená Komisí zajistí, aby spotřebitelé mohli při nákupu výrobků činit informovaná rozhodnutí šetrná k životnímu prostředí. Ať už se jedná o mobilní telefon nebo kuchyňský spotřebič, spotřebitelé budou lépe informováni o tom, jak dlouhá je životnost výrobku a zda jej lze opravit. Nová pravidla rovněž zakážou tzv. lakování nazeleno a praktiky, které spotřebitele uvádějí v omyl ohledně životnosti výrobku.

Při přípravě návrhu Komise provedla konzultaci s více než 12 000 spotřebiteli, jakož i s podniky, odborníky v oblasti spotřebitelského práva a vnitrostátními orgány. Ověřování spolehlivosti environmentálních tvrzení bylo považováno za největší překážku pro zapojení do ekologické transformace.

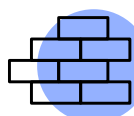
Navrhovaná revize nařízení o stavebních výrobcích posílí a zmodernizuje pravidla, která jsou v platnosti od roku 2011. Vznikne harmonizovaný rámec pro posuzování a zveřejňování environmentálního a klimatického profilu stavebních výrobků.

Ve druhém balíčku opatření týkajících se oběhového hospodářství, který byl předložen v listopadu, navrhla Komise nová celounijní pravidla pro řešení problému obalů, rostoucího množství odpadů a frustrace spotřebitelů. Nová pravidla zajistí, že spotřebitelé budou mít k dispozici opakovaně použitelné obaly, že se přestanou používat zbytečné obaly, omezí se nadměrné používání obalů a zavede se jasné označování, které usnadní správnou recyklaci. Balíček rovněž obsahoval iniciativu, která spotřebitelům a průmyslu objasnila problematiku biologických, kompostovatelných a biologicky rozložitelných plastů a stanovila, u kterých použití jsou tyto plasty skutečně přínosné pro životní prostředí a jak by měly být navrženy, likvidovány a recyklovány.

Podniky hrají při budování udržitelného hospodářství a společnosti hlavní úlohu. V únoru předložila Komise návrh směrnice o náležitě péči podniků v oblasti udržitelnosti. Cílem návrhu je propagovat udržitelné a odpovědné chování podniků v rámci celých globálních hodnotových řetězců. Společnosti budou muset začlenit hlediska lidských práv a životního prostředí do svých obchodních činností a do správy a řízení.

Přibližně polovina spotřebitelů oslovených v rámci jedné studie EU uvedla, že by byla ochotna zaplatit více za výrobek, který vydrží déle bez nutnosti oprav.

Zdroj: Přípravná studie s cílem získat podklady o způsobech, jak posílit postavení spotřebitelů, aby se aktivně podíleli na ekologické transformaci.



Stavební výrobky

představují 30 % roční produkce odpadů v EU.



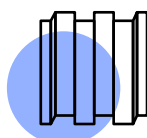
Budovy

představují 40 % spotřeby energie v EU.



Stavby a stavební práce

představují 9,4 % celkové domácí uhlíkové stopy.



Cement, ocel, hliník a plasty

představují 15 % emisí uhlíku v EU.

Urychlení udržitelných investic

Aby EU dosáhla svého cíle klimatické neutrality do roku 2050, je zapotřebí velkého množství soukromých investic. Udržitelné financování znamená přeorientovat investice na hospodářské činnosti šetrné k životnímu prostředí a je ústředním prvkem ekologické a digitální transformace. EU je již světovým lídrem při stanovování environmentálních, sociálních a správních norem na finančních trzích

a vytvořila první klasifikační systém svého druhu pro udržitelné činnosti v EU (známý jako taxonomie EU).

V roce 2022 Komise aktualizovala pravidla a zahrnula do nich konkrétní přechodné činnosti související s plynárenskými a jadernými technologiemi v souladu s cíli EU v oblasti klimatu a životního prostředí. Tato pravidla se začnou uplatňovat od roku 2023.



Které činnosti související se zemním plynem jsou zahrnuty?

- ✓ Výroba elektřiny z plyných fosilních paliv
- ✓ Vysoce účinná kombinovaná výroba tepla/chladu a energie z fosilních plyných paliv
- ✓ Výroba tepla/chladu z fosilních plyných paliv v systému účinného dálkového vytápění a chlazení



Které činnosti související s jadernou energií jsou zahrnuty?

- ✓ Výzkum, vývoj a zavádění pokročilých technologií („generace IV“), které minimalizují odpad a zlepšují bezpečnostní normy
- ✓ Nové projekty jaderných elektráren se stávajícími technologiemi pro výrobu elektřiny nebo tepla („generace III+“) (do roku 2045)
- ✓ Modernizace a úpravy stávajících jaderných elektráren pro účely prodloužení životnosti (do roku 2040)

Spravedlivé, jednoduché a moderní daně a cla

Dlouhodobá daňová agenda EU pro spravedlivé a udržitelné podnikatelské prostředí stanoví cílená opatření na podporu investic a podnikání.

V prosinci předložila Evropská komise komplexní balíček týkající se daně z přidané hodnoty (DPH) v digitálním věku, aby tato daň lépe fungovala pro podniky v moderní ekonomice. Balíček rovněž zvýší odolnost systému DPH Evropské unie vůči podvodům tím, že využije potenciál digitalizace.

Mezi hlavní navrhovaná opatření patří zavedení jednotné registrace k DPH v celé EU, přechod k hlášení v digitální podobě a v reálném čase pro přeshraniční podniky a aktualizovaná pravidla DPH pro platformy zprostředkující přepravu cestujících a ubytování. Díky těmto opatřením bude unijní systém DPH lépe přizpůsoben dnešnímu globalizovanému a digitalizovanému podnikatelskému prostředí a bude moci lépe bojovat proti podvodům.

Komise rovněž navrhla nová opatření v oblasti daňové transparentnosti pro všechny poskytovatele služeb, která usnadňují transakce s kryptoaktivy pro zákazníky z EU (viz také kapitola 3). V současné době dosahují uživatelé kryptoaktiv značných zisků, které zůstávají mimo zorné pole daňových správ jednotlivých států. To vede k významným ztrátám příjmů pro veřejné rozpočty. Komise navrhla, aby všichni poskytovatelé služeb souvisejících s kryptoaktivy bez ohledu na svou velikost nebo umístění oznamovali transakce zákazníků s bydlištěm v EU. Návrh rovněž rozšiřuje stávající požadavky

na hlášení a výměnu informací tak, aby zahrnovaly elektronické peníze a rozhodnutí vydaná jednotlivcům s vysokým čistým jměním.

V prosinci členské státy rovněž dosáhly jednomyslné dohody o připravované směrnici o zajištění globální minimální úrovně zdanění nadnárodních skupin v Evropské unii. Díky této historické dohodě bude EU průkopníkem při uplatňování celosvětové dohody o daňové reformě, kterou v roce 2021 vypracovala Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj. Zmíněná směrnice obsahuje společný soubor pravidel pro výpočet 15% efektivní minimální daňové sazby, aby byla tato sazba řádně a jednotně uplatňována v celé EU. Na minimální daňové sazbě ve výši 15 % se na celosvětové úrovni dohodlo 137 zemí. Jakmile bude tato směrnice provedena, vnese do mezinárodního rámce daně z příjmů právnických osob spravedlnost, transparentnost a stabilitu. Členské státy musí tato nová pravidla provést do 31. prosince 2023.

V roce 2022 Komise rovněž zahájila proces reflexe o budoucnosti zdanění s přihlédnutím k současným výzvám a budoucím megatrendům. Tento proces vyvrcholil na listopadovém sympoziu na vysoké úrovni o daních, na němž ministři, vedoucí představitelé mezinárodních organizací, zúčastněné strany a akademičtí pracovníci diskutovali o zásadních otázkách týkajících se budoucí skladby daní.



←
Evropský komisař pro
hospodářství Paolo Gentiloni
na sympoziu o daních 2022
v Bruselu, Belgie, 28. listopadu
2022.

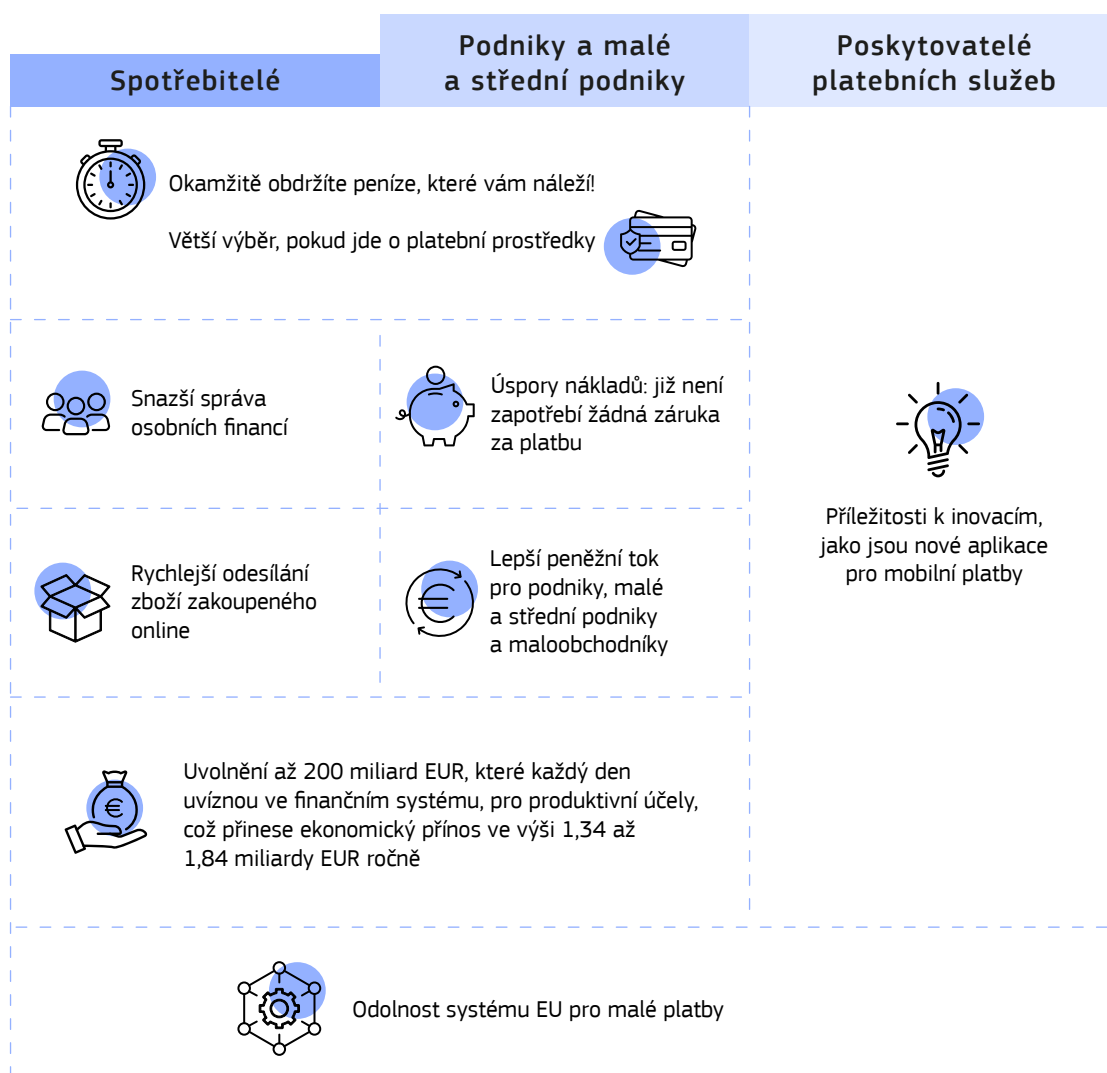
Silnější finanční trhy

Spotřebitelské finanční služby: rychlejší zavádění okamžitých plateb

Okamžité platby umožňují lidem převést peníze kdykoli během dne do deseti sekund, čímž se výrazně zvyšuje rychlost transakcí a pohodlí, například při placení účtů nebo přijímání urgentních převodů (např. v případě naléhavé lékařské pomoci). Přispívají rovněž ke zlepšení peněžního toku a vytvářejí

úspory nákladů pro podniky, zejména pro malé a střední podniky, včetně maloobchodníků. V říjnu Komise předložila legislativní návrh na zpřístupnění okamžitých plateb v eurech všem podnikům a občanům, kteří mají bankovní účet v EU a v zemích Evropského hospodářského prostoru.

Výhody okamžitých plateb





Valdis Dombrovskis, výkonný místopředseda Evropské komise odpovědný za hospodářství ve prospěch lidí a komisař odpovědný za obchod, a Mairead McGuinnessová, evropská komisařka pro finanční služby, finanční stabilitu a unii kapitálových trhů, na tiskové konferenci o návrhu nařízení Komise o okamžitých platbách, Brusel, Belgie, 26. října 2022.



Směrem k účinnější a odolnější unii kapitálových trhů

Unie kapitálových trhů je dlouhodobý plán EU na prohloubení jednotného kapitálového trhu. Cílem je zajistit snadný tok peněz – investic a úspor – po celé EU, aby z nich měli prospěch spotřebitelé, investoři a společnosti bez ohledu na to, kde se nacházejí.

Pro dosažení pokroku při provádění tohoto plánu předložila Komise v roce 2022 dva balíčky návrhů. V březnu Komise navrhla změny nařízení o centrálních depozitářích cenných papírů s cílem zajistit bezpečnější a účinnější vypořádání na finančních trzích EU. Vypořádáváním se rozumí dodání cenných papírů kupujícímu výměnou za dodání hotovosti prodávajícímu. Tato transakce může trvat až dva pracovní dny. V tomto mezidobí

tak může vzniknout úvěrové i právní riziko. Pro finanční systém EU je proto nezbytné zajistit, aby tyto transakce probíhaly bezpečně a účinně. Na základě tohoto návrhu budou zavedena přiměřenější a účinnější pravidla, díky nimž se sníží náklady centrálních depozitářů cenných papírů na dodržování předpisů a omezí se jejich regulační zátěž. Budou tak schopni nabízet širší škálu přeshraničních služeb a zlepší se i jejich přeshraniční dohled.

Druhý balíček návrhů se zaměřuje na tři klíčové oblasti: posílení clearingového systému EU, harmonizace insolvenčních pravidel ve všech členských státech a snížení zátěže pro společnosti, pokud jde o kótování na burzách cenných papírů.

Bezpečný, spolehlivý a konkurenceschopný clearingový systém

Centrální clearing umožňuje hladší obchodování na kapitálových trzích a je klíčem pro finanční stabilitu EU. Při centrálním clearingovém obchodu poskytovatel clearingových služeb, známý jako ústřední protistrana, jedná jako zprostředkovatel a zaručuje plnění smluv mezi kupujícími a prodávajícími. To zvyšuje transparentnost a snižuje rizika na finančních trzích.

EU musí svůj clearingový systém modernizovat, aby mohla rychleji reagovat na měnící se tržní a hospodářské okolnosti. Musí rovněž posílit svou kapacitu domácího clearingového systému, aby snížila rizika vyplývající z jejího nadměrného spoléhání se na ústřední protistrany mimo EU.

Navrhovaná opatření umožní ústředním protistranám z EU snadněji rozšířit jejich služby v zájmu uspokojení poptávky. To zvýší konkurenci, rozšíří výběr clearingových služeb pro uživatele a zatraktivní trh EU.

V zájmu zajištění finanční stability a schopnosti EU jednat nezávisle budou nová pravidla vyžadovat, aby někteří účastníci trhu prováděli zúčtování alespoň části svých smluv u ústředních protistran v EU.

Harmonizovaná pravidla týkající se platební neschopnosti podniků

Rozdíly v insolvenčních režimech v jednotlivých členských státech jsou jednou z největších překážek mezi vnitrostátními trhy, přičemž investoři často musí při posuzování investičních příležitostí zohledňovat různé soubory pravidel v každém členském státě.

Cílem navrhovaných opatření je harmonizovat některá insolvenční pravidla, podpořit tak přeshraniční investice na celém jednotném trhu, snížit kapitálové náklady společností a v konečném důsledku přispět k dosažení unie kapitálových trhů. Celkově se očekává, že přínosy návrhu překročí 10 miliard EUR ročně.

Nový akt o kótování

Společnosti dnes při kótování na veřejných trzích musí splnit mnoho požadavků. Cílem nového návrhu je zmírnit administrativní zátěž pro společnosti všech velikostí, ale zejména pro menší společnosti, aby mohly snadněji získat přístup k financování prostřednictvím kótování na burzách cenných papírů.

Opatření dále přispějí k prohloubení unie kapitálových trhů tím, že sníží zbytečnou byrokracii a náklady pro společnosti a zároveň zajistí vysokou úroveň ochrany investorů a integritu trhu. To povzbudí společnosti k tomu, aby se kótovaly a zůstaly kótovány na kapitálových trzích EU. Snazší přístup na veřejné trhy umožní podnikům lépe diverzifikovat a doplnit dostupné zdroje financování a poskytnout investorům z EU širší investiční příležitosti.



7. Budování spravedlivé a sociální Evropy

Úvod

V roce 2022 se EU nadále zasazovala o klimaticky neutrální, zelenou, spravedlivou a sociální Evropu a pokračovala v několika iniciativách, které již dříve zahájila Evropská komise. Navzdory vnějším výzvám, kterým EU čelí, zůstává prioritou závazek zlepšit vzdělávání, sociální práva a pracovní podmínky pro všechny, kdo žijí v Evropě. To také znamená zajistit odpovídající minimální mzdy a zlepšit kvalitu a dostupnost dlouhodobé péče.

Na druhém Evropském summitu proti rasismu se sešli vedoucí představitelé EU a zástupci občanských organizací, aby upevnili činnosti v oblasti rovnosti a nediskriminace. Zvýšený důraz na otázky rovnosti vyvrcholil vyhlášením vítězů prvního ročníku soutěže „Evropská hlavní města začleňování a rozmanitosti“. Uskutečnilo se zahajovací Evropské fórum pro zaměstnanost a sociální práva, které se zaměřilo na možnosti dosažení spravedlivé a inkluzivní ekologické transformace.

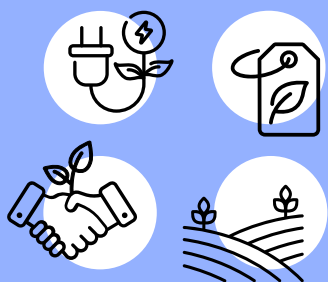
↑
Dítě si čte knihu se svými rodiči
v německém Berlíně, 8. srpna 2021..

Spravedlivá ekonomika pro ekologickou a digitální transformaci

Má-li být přechod na klimaticky neutrální ekonomiku a kontinent spravedlivý pro všechny, musí sociální politika EU korespondovat s jejími ekologickými a digitálními prioritami. Mezi tyto politiky patří aktivní podpora pracovních příležitostí, rovný přístup ke kvalitnímu a inkluzivnímu vzdělávání, odborné přípravě a celoživotnímu učení, jakož i investice do sociální ochrany nejzranitelnějších osob a snižování chudoby.

V roce 2022 předložily členské státy své vnitrostátní sociální cíle pro rok 2030 v zájmu splnění Akčního plánu pro evropský pilíř sociálních práv. Jejich závazky společně dláždí Unii cestu k dosažení, či dokonce překročení hlavních cílů EU v oblasti zaměstnanosti, dovedností a snižování chudoby.

Ústředním návrhem zahrnutým do legislativního balíčku „Fit for 55“ o klimatické neutralitě (viz kapitola 2) bylo vytvoření Sociálního fondu pro klimatická opatření na podporu ekonomicky znevýhodněných domácností, malých podniků a mikropodniků a uživatelů dopravy prostřednictvím řešení dopadu stanovení ceny uhlíku na občany.



Rok poté, co EU přijala dlouhodobou vizi pro venkovské oblasti, se více než tisíc organizací na evropské, národní, regionální a místní úrovni spojilo v Paktu pro venkov 2022, aby posílily spolupráci mezi aktéry veřejného sektoru ve všech oblastech politiky a zvýšily udržitelnost a socioekonomickou životaschopnost venkovských oblastí.

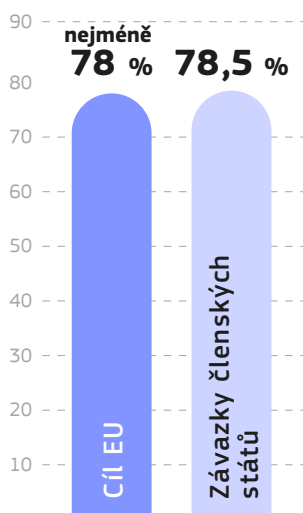
Jak Evropská komise bojuje proti diskriminaci a podporuje rozmanitost?

- právními předpisy, strategiemi a akčními plány, jako jsou:
 - akční plán EU proti rasismu na období 2020–2025,
 - strategie pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020–2025,
 - strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025,
 - strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů na období 2021–2030,
 - strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030,
 - cena „Evropská hlavní města začleňování a rozmanitosti“,
 - Evropský měsíc rozmanitosti,
 - Akční plán pro evropský pilíř sociálních práv,
- prostřednictvím spolupráce s členskými státy EU,
- poskytováním finančních prostředků prostřednictvím programu Občané, rovnost, práva a hodnoty, Evropského sociálního fondu a Evropského sociálního fondu plus,
- podporou dobrovolných iniciativ, jako jsou evropské charty diverzity.

Tři sociální cíle EU do roku 2030: účastní se všechny členské státy



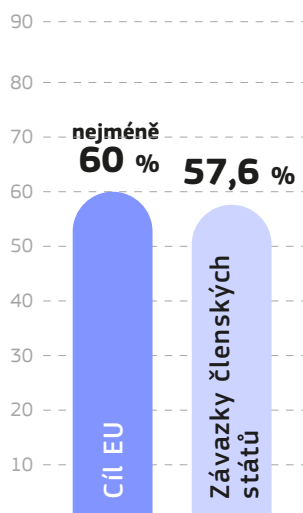
Zaměstnanost



v populaci ve věku 20–64 let by do roku 2030 mělo být zaměstnáno



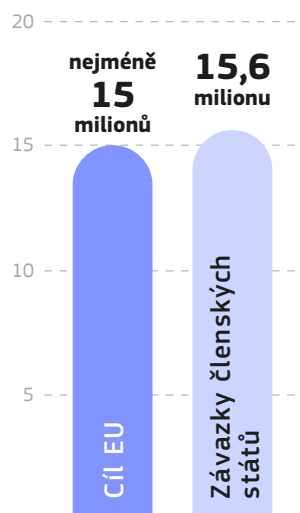
Dovednosti



ze všech dospělých by se mělo do roku 2030 každoročně účastnit odborné přípravy



Snižování chudoby



do roku 2030 méně osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením

Podpora pracovníků

Evropský parlament a členské státy EU dosáhly politické dohody ohledně směrnice o přiměřených minimálních mzdách, která stanoví rámec pro zajištění toho, aby národní minimální mzdy plnily svůj účel a zajišťovaly důstojnou kvalitu života pracovníků. Nová pravidla podpoří kolektivní vyjednávání o stanovování mezd a zlepší účinný přístup pracovníků k ochraně formou minimální mzdy v EU.

Kromě toho nabyla účinku směrnice o transparentních a předvídatelných pracovních podmínkách v Evropské unii, která pracovníkům v celé Evropě zaručuje větší stabilitu a umožňuje získat včasné a úplnější informace o základních aspektech jejich práce, jako je místo výkonu práce a odměna.

Pomoc mladým lidem při hledání práce

V rámci Evropského roku mládeže 2022 byla zahájena iniciativa ALMA (*Aim, Learn, Master, Achieve* – stanovit si cíl, učit se, osvojit si dovednost, dosáhnout cíle) s cílem pomoci mladým a znevýhodněným osobám (ve věku 18–30 let) získat přístup na trh práce napříč hranicemi EU.

Iniciativa ALMA nabízí účastníkům stáž pod odborným dohledem po dobu 2 až 6 měsíců v jiném členském státě EU, po níž následuje intenzivní odborná příprava a pomoc při hledání zaměstnání. Do všech fází je zapojeno koučování a poradenství. Iniciativa je financovaná z Evropského sociálního fondu plus a doplní existující programy, jako je Erasmus+ nebo Evropský sbor solidarity, neboť je určena skupině mladých lidí, na které se uvedené programy nevztahují.

Největší problémy pro mladé Evropany představují **sociální nerovnosti** a **nezaměstnanost**.

Zdroj: Budoucnost Evropy, zvláštní průzkum Eurobarometr č. 517, 2022.

88 % Evropanů se domnívá, že **sociální Evropa je pro ně osobně důležitá**.

Zdroj: Sociální otázky, zvláštní průzkum Eurobarometr č. 509, 2021.



Evropský komisař pro zaměstnanost a sociální práva Nicolas Schmit (čtvrtý zleva) během návštěvy sociálního podniku financovaného z Evropského sociálního fondu, který zaměstnává osoby se zdravotním postižením, Plovdiv, Bulharsko, červen 2022.

Podpora pro osoby v nouzi

Přiměřený minimální příjem (peněžní dávky, které fungují jako záchranná sociální síť, jiné než minimální mzda) pomáhá zajistit, aby každý mohl platit své účty a žít důstojný život. Je to důležité zejména v době zhoršení hospodářské situace, neboť takový příjem pomáhá zmírnit pokles příjmů domácností

u těch nejpotřebnějších, čímž přispívá k udržitelnému růstu podporujícímu začlenění. Přestože systémy minimálního příjmu existují ve všech členských státech, jejich přiměřenost, dosah a účinnost při podpoře lidí se značně liší.

Cílem doporučení je:

V roce 2021 bylo v EU chudobou nebo sociálním vyloučením ohroženo více než **95 milionů** lidí.

Přibližně **20 %** nezaměstnaných osob ohrožených chudobou nemá nárok na žádnou podporu příjmu.

Odhaduje se, že **30 až 50 %** způsobilých obyvatel se systémů minimálního příjmu neúčastnilo.



chránit nejzranitelnější osoby snížením rizika chudoby a sociálního vyloučení,



poskytovat pobídky a podporu pro opětovné začlenění osob, které mohou pracovat, na trh práce,



přispět k dosažení cílů EU v oblasti zaměstnanosti a snižování chudoby do roku 2030,



zachovat udržitelnost veřejných financí.

V roce 2022 předložila Komise návrh doporučení Rady Evropské unie o přiměřeném minimálním příjmu, aby členské státy podpořila při modernizaci a zefektivnění jejich systémů minimálního příjmu tak, aby vyvedly lidi z chudoby a zároveň podporovaly začlenění osob, které mohou pracovat, na trhu práce.

Evropský rok mládeže

Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová oficiálně vyhlásila rok 2022 **Evropským rokem mládeže**, aby ukázala mladým lidem, jaké příležitosti pro ně skýtá ekologická a digitální transformace, a vnesla do politik EU perspektivu mládeže.



VIDEO Video o Evropském roku mládeže

Prostřednictvím imerzní platformy „Prezentuj svou vizi“ mohli mladí lidé zaznamenat svá sdělení týkající se politických oblastí Evropského roku mládeže, jako je změna klimatu a životního prostředí, zaměstnanost nebo duševní zdraví, a vyjádřit svůj názor.



Dialog o politice mládeže o financování budoucích priorit EU s evropským komisařem pro rozpočet a správu Johannesem Hahnem (šestý zprava) v rámci Evropského roku mládeže, Brusel, Belgie, 21. září 2022.

Díky řadě dialogů věnovaných politice v oblasti mládeže se mladí lidé mohli více zapojit a angažovat: mohli diskutovat s komisaři nebo sdílet nové nápady prostřednictvím série diskusí mládeže Youth Talks a povzbuzovat ostatní mladé lidi, aby se aktivně podíleli na změnách.

Všechny příležitosti spojené s Evropským rokem mládeže zobrazoval [Evropský portál pro mládež](#). Jeho součástí byl oddíl s příběhy mladých novinářů a oddíl o politice v oblasti mládeže, který se zabýval iniciativami, z nichž mají přímý prospěch mladí lidé. [Mapa činností Evropského portálu pro mládež](#) nabídla více než 8 500 aktivit, které se konají v celé Evropě i mimo ni.



↑
VIDEO Dialog o politice mládeže o financování budoucích priorit EU s evropským komisařem pro rozpočet a správu Johannesem Hahnem v rámci Evropského roku mládeže, září 2022.

Vzdělávání, dovednosti a celoživotní učení

V roce 2022 členské státy posílily svou spolupráci v novém strategickém rámci Evropského prostoru vzdělávání a pro odvětví vzdělávání a odborné přípravy uvolnily značné finanční prostředky EU. Iniciativa Evropského prostoru vzdělávání, která byla vytvořena v roce 2017, pomáhá členským státům spolupracovat na budování odolnějších a inkluzivnějších systémů vzdělávání a odborné přípravy. Provádění iniciativ Evropského prostoru vzdělávání, politické reformy a pokrok při plnění cílů na úrovni EU hodnotí zpráva o pokroku při vytváření Evropského prostoru vzdělávání do roku 2025 z roku 2022.

V oblasti rovnosti, spravedlnosti, začleňování a rovnosti žen a mužů přijala Rada doporučení o mobilitě mladých dobrovolníků v rámci EU s cílem zpřístupnit dobrovolnictví osobám s omezenými příležitostmi. Rada přijala další doporučení k iniciativě Cesty ke školnímu úspěchu, aby se snížila míra předčasného ukončování školní docházky.

EU také chtěla umožnit univerzitám, aby poskytovaly lepší a inkluzivnější vzdělávání a výzkum, a to prostřednictvím dvou důležitých milníků v roce 2022: sdělení o Evropské strategii pro univerzity a doporučení Rady o zefektivnění spolupráce

v zájmu evropského vysokoškolského vzdělávání. Cílem bylo poskytnout odvětví vysokoškolského vzdělávání skutečně evropský rozměr, který bude založen na sdílených hodnotách. Charakteristickými znaky evropského vysokoškolského vzdělávání jsou excelence a inkluze. V návaznosti na výzvu vedoucích představitelů EU adresovanou Radě, Komisi a členským státům, aby posílily partnerství mezi univerzitami, bylo již v rámci iniciativy „Evropské univerzity“ uzavřeno 44 aliancí zahrnujících 340 vysokoškolských institucí ve 31 zemích.

Doporučení Rady z roku 2022 o evropském přístupu k mikrocertifikátům pro celoživotní učení a zaměstnatelnost přispěje ve spolupráci s členskými státy a zúčastněnými stranami ke snížení nedostatku dovedností tím, že zajistí, aby občané EU mohli po celý svůj život využívat možnosti utvářet si vlastní personalizované vzdělávací a profesní dráhy.

V roce 2022 bylo zahájeno prvních 11 pedagogických akademií Erasmus+ sestávajících ze 182 organizací z 23 zemí, které obdrží celkem 15 milionů EUR během tří let na to, aby učitelům zajistily příležitosti ke vzdělávání a umožnily mobilitu. Pro dokončení Evropského prostoru vzdělávání je rovněž klíčové zelené a digitální vzdělávání.



←
Marija Gabrielová, evropská komisařka pro inovace, výzkum, kulturu, vzdělávání a mládež, u příležitosti 35. výročí programu Erasmus+, Brusel, Belgie, 14. prosince 2022.

EU se rovněž zúčastnila summitu OSN o transformaci vzdělávání, čímž vyslala silný politický signál, že je třeba zvýšit úsilí o dosažení cíle udržitelného rozvoje OSN č. 4 týkajícího se kvalitního vzdělávání. Předsedkyně von der Leyenová byla oznámena jako jeden z pěti světových lídrů a EU se postavila do čela výzev ke zvýšení celosvětového financování vzdělávání.

V roce 2022 EU a členské státy zajistily, aby žáci a studenti všech věkových kategorií měli přístup ke znalostem a dovednostem, aby mohli žít udržitelnějším způsobem a dokázali obstát na proměňujícím se trhu práce v digitální éře. Doporučení Rady o učení v zájmu ekologické transformace a udržitelného rozvoje a Evropský rámec kompetencí v oblasti udržitelnosti se společně s probíhajícím strukturovaným dialogem o digitálním vzdělávání a dovednostech zabývají rostoucími potřebami EU v oblasti dovedností pro ekologickou a digitální transformaci.

K přechodu na moderní a konkurenceschopné hospodářství účinně využívající zdroje je proto nezbytné zajistit, aby byla evropská pracovní síla vybavena odpovídajícími dovednostmi. V červnu přijala Rada doporučení na podporu odborné přípravy dospělých v produktivním věku. V doporučení se navrhuje, aby členské státy zavedly „individuální vzdělávací účty“, které zlepší přístup k odborné přípravě a udrží pracovníky v zaměstnání. Cílem je každoročně zvýšit počet osob zapojených do odborné přípravy.

Rada rovněž přijala doporučení ohledně zajištění spravedlivé transformace na klimatickou neutralitu,

v němž vyzvala členské státy, aby přijaly opatření, která se budou zabývat aspekty zaměstnanosti a sociálními aspekty politik v oblasti klimatu, energetiky a životního prostředí. Tato opatření zahrnují komplexní balíček politik na podporu kvalitního, cenově dostupného a inkluzivního vzdělávání, odborné přípravy a celoživotního učení a rovných příležitostí.

Pakt pro dovednosti v rámci Evropské agendy dovedností má za cíl spojit veřejné a soukromé organizace tím, že usnadní budování rozsáhlých partnerství v oblasti dovedností a podpoří tyto organizace v přijetí konkrétních závazků k prohlubování dovedností a rekvalifikace dospělých. V roce 2022 dosáhl pakt 1 000 členů, kteří se zavázali poskytovat konkrétní nabídky školení 6 milionům lidí v celé Evropě. Kromě toho program Erasmus+ a další programy EU poskytují značné finanční prostředky na iniciativy na úrovni EU a na reformy vzdělávání a odborné přípravy na vnitrostátní a místní úrovni.

V říjnu přijala Komise návrh, kterým se rok 2023 vyhláší Evropským rokem dovedností. Návrh, který byl přijat po konzultaci s Evropským parlamentem, členskými státy a veřejnými i soukromými subjekty, podpoří celoživotní učení v EU, pomůže lidem získat správné dovednosti pro kvalitní pracovní místa a umožní podnikům řešit nedostatek kvalifikovaných pracovníků. Aby bylo možné i nadále plně využívat potenciál evropské pracovní síly, bude věnována větší pozornost ženám, mladým lidem a osobám, které nejsou zaměstnané, ani se neúčastní vzdělávání nebo odborné přípravy.

Posílení opatření k vytvoření Unie rovnosti

V roce 2022 Evropská komise pokračovala v provádění široké škály strategií v oblasti rovnosti, které se týkaly genderové rovnosti (včetně stejné odměny za stejnou nebo rovnocennou práci), boje proti rasismu, antisemitismu, diskriminace Romů, komunity LGBTIQ a práv osob se zdravotním postižením.

Genderová rovnost

Zpráva Komise o rovnosti žen a mužů v EU z roku 2022 shrnuje hlavní iniciativy na podporu rovnosti žen a mužů za posledních 12 měsíců v klíčových oblastech strategie pro rovnost žen a mužů na období 2020–2025.

V červnu 2022 byla uzavřena historická dohoda o vyváženém zastoupení žen a mužů ve společnostech EU prostřednictvím směrnice o zastoupení žen v řídicích a dozorčích orgánech, která následně získala plnou podporu Evropského parlamentu. Společnosti z EU kótované na burzách v EU jsou povinny dosáhnout 40% podílu nedostatečně zastoupeného pohlaví mezi členy dozorčí rady / nevýkonnými členy správní rady a 33% zastoupení ve všech orgánech společnosti. Směrnice rovněž stanoví jasné a transparentní postupy jmenování.

V návaznosti na návrh Komise z roku 2021 dosáhly Parlament a Rada v prosinci politické dohody o opatřeních v oblasti transparentnosti odměňování. Nová pravidla zajistí větší transparentnost a účinné prosazování zásady stejné odměny žen a mužů a lepší přístup ke spravedlnosti pro oběti diskriminace v odměňování.



**26%
zvýšení**

26% zvýšení globálního růstu, pokud odstraníme rozdíly mezi ženami a muži.

Zdroj: The power of parity: How advancing women's equality can add \$12 trillion to global growth.



1 z 5

Nejméně každý pátý mileniál se cítí trvale nebo pravidelně diskriminován kvůli svému původu. Nejčastěji uváděnými faktory byly rasa a etnická příslušnost.

Zdroj: Studie Deloitte Global 2021 Millennial and Gen Z Survey.



NextGenerationEU

Investice do žen a dívek v EU a na celém světě

- Rovnost žen a mužů je nyní klíčovým prvkem nového rozpočtu EU, nástroje NextGenerationEU a financování vnější činnosti EU.
- V plánech členských států na podporu oživení a odolnosti se objevuje více než **100 různých iniciativ v oblasti rovnosti žen a mužů.**
- **V období 2021–2027 bylo přiděleno 1,55 miliardy EUR** v rámci programu EU Občané, rovnost, práva a hodnoty.
- **500 milionů EUR** přidělených v rámci globální iniciativy EU-OSN Spotlight.
- **85 % iniciativ** v rámci Nástroje pro sousedství a rozvojovou a mezinárodní spolupráci bude podporovat rovnost žen a mužů.

Boj proti genderově podmíněnému násilí

U příležitosti Mezinárodního dne žen v březnu 2022 navrhla Komise celounijní pravidla pro potírání násilí na ženách a domácího násilí. Navrhovaná směrnice by kriminalizovala znásilnění založené na absenci souhlasu, mrzačení ženských pohlavních orgánů a kybernetické násilí, což zahrnuje sdílení intimních snímků bez souhlasu, kybernetické pronásledování, kybernetické obtěžování a kybernetické podněcování k násilí nebo nenávisti.

Navrhovaná pravidla rovněž posilují přístup obětí ke spravedlnosti a vybízejí členské státy, aby zavedly

mechanismus jednotného kontaktního místa, což by znamenalo, že by se všechny podpůrné a ochranné služby nacházely na jednom místě.

Pravidla rovněž stanoví, že oběti by měly mít možnost požadovat odškodnění v průběhu trestního řízení. Návrh vyzývá k odpovídající a specializované ochraně a podpoře, jako jsou bezplatné linky pomoci a krizová centra pro oběti znásilnění, a poskytuje cílenou podporu skupinám, které mají specifické potřeby nebo jsou ohroženy, včetně žen prchajících před ozbrojeným konfliktem.

EU, která se stará o své občany

Každý má právo na cenově dostupné pečovatelské služby: od předškolní péče o děti a vzdělávání po dlouhodobou domácí péči a komunitní služby. Účast na předškolním vzdělávání má pozitivní dopad na rozvoj dítěte a pomáhá snižovat riziko sociálního vyloučení a chudoby v průběhu celého života. Díky dlouhodobé péči si staří, nemocní nebo zdravotně postižení lidé, kteří při každodenních činnostech potřebují pomoc druhých, mohou v životě zachovat samostatnost a důstojnost. Pro mnoho lidí však tyto služby stále nejsou cenově dostupné, dosažitelné nebo přístupné.

V roce 2022 přijala Evropská komise Evropskou strategii v oblasti péče. Strategie přispívá ke kvalitnímu životu příjemců péče, rovnosti žen a mužů a sociální spravedlnosti. Cílem tohoto ambiciózního plánu je posílit přístup k cenově dostupné, vysoce kvalitní a dlouhodobé péči a revidovat cíle v oblasti předškolního vzdělávání a péče stanovené Radou ve španělské Barceloně, jak je stanoveno v Akčním plánu pro evropský pilíř sociálních práv.

Investovat do péče je důležité, aby toto odvětví, které se často vyznačuje obtížnými pracovními podmínkami a nízkými mzdami, mohlo přilákat a udržet talenty, vypořádat se s nedostatkem pracovních sil a využilo svůj hospodářský potenciál a potenciál vytvářet pracovní místa. Tato investice rovněž zlepší účast žen na trhu práce. Vzhledem k tomu, že hlavní břemeno pečovatelských povinností stále nesou ženy, v situaci, kdy 90 % pracovníků v oblasti formální péče tvoří ženy a 7,7 milionu žen nepracuje z důvodu pečovatelských povinností, by efektivně fungující odvětví pečovatelských služeb mohlo kompenzovat přetrvávající nerovnosti mezi muži a ženami, jako jsou rozdíly v odměňování mužů a žen a rozdíly v důchodech.

Tyto otázky hodlá Komise řešit prostřednictvím konkrétních opatření, jimiž podpoří členské státy, aby zlepšily přístup k vysoce kvalitním a cenově dostupným pečovatelským službám a také pracovní podmínky pečovatelských a rovnováhu mezi jejich pracovním a soukromým životem.

Všechny členské státy měly od srpna 2022 povinnost začít uplatňovat nová pravidla EU týkající se rovnováhy mezi pracovním a soukromým životem.



Téměř 90 % pracovníků v oblasti formální péče tvoří ženy.

7,7 milionu

žen nepracuje kvůli neplaceným pečovatelským povinnostem.

Investicemi do péče lze do roku 2030 v EU vytvořit dalších 13,6 milionu pracovních míst.



V roce 2019 bylo do předškolního vzdělávání a péče zapsáno pouze 27 % dětí ohrožených chudobou a sociálním vyloučením, zatímco u obecné populace dětí to bylo 35 %.

Přibližně **třetina** domácností s potřebou dlouhodobé péče nevyužívá služby domácí péče, protože si je nemohou dovolit.

Provádění strategie pro rovnost LGBTIQ osob na období 2020–2025

EU vydala nové *pokyny pro strategie a akční plány na posílení rovnosti LGBTIQ osob*, které pomáhají členským státům provádět opatření k zajištění rovnosti jejich LGBTIQ komunit. Pokyny zahrnují

stanovení jasných cílů na podporu rovnosti a zároveň se zaměřují na nejzranitelnější členy komunity LGBTIQ a účinnými právními prostředky zajišťují jejich ochranu.

Komise rovněž přijala návrh na harmonizaci uznávání rodičovství mezi členskými státy, ochranu základních práv dětí a zajištění právní jistoty pro rodiny (viz kapitola 5).

→ Helena Dalliová, evropská komisařka pro rovnost, se účastní 30. ročníku EuroPride, Bělehrad, Srbsko, 16. září 2022.



Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030

Lidé se zdravotním postižením mají právo na plnou účast ve všech oblastech života stejně jako všichni ostatní. Navzdory pokroku v některých oblastech přetrvává mnoho překážek. Pouze polovina osob se zdravotním postižením je zaměstnaná ve srovnání s osobami bez zdravotního postižení (kterých jsou zaměstnány tři čtvrtiny). V roce 2021 bylo 29,7 % obyvatel EU ve věku 16 let či starších se zdravotním postižením (omezením činnosti) ohroženo chudobou nebo sociálním vyloučením, zatímco podíl osob bez zdravotního postižení činil pouze 18,8 %.

V roce 2022 zveřejnila Komise monitorovací rámec, v němž lze sledovat pokrok dosažený u každého z 64 opatření Strategie práv osob se zdravotním postižením na období 2021–2030. Dvě stěžejní iniciativy strategie se již realizovaly: zřízení Platformy pro zdravotní postižení, kde členské státy EU, občanská společnost a instituce EU spolupracují na uskutečňování cílů strategie, a obnovení strategie v oblasti lidských zdrojů v Evropské komisi, které přineslo opatření na podporu rozmanitosti a začlenění osob se zdravotním postižením.

V září byl zahájen balíček týkající se zaměstnanosti osob se zdravotním postižením, jehož cílem je zlepšit uplatnění těchto osob na trhu práce. Balíček pomůže vytvořit vnitrostátní politiky, které zapojí osoby se zdravotním postižením do ekologické a digitální transformace.

U příležitosti konference s názvem Evropský den osob se zdravotním postižením, kterou uspořádala Evropská komise a Evropské fórum zdravotně postižených, předaly místopředsedkyně Komise pro hodnoty a transparentnost Věra Jourová a komisařka pro rovnost Helena Dalliiová ceny Access City Awards 2023 jako uznání městům, která se zasloužila o zlepšení přístupnosti a účasti osob se zdravotním postižením. Zvítězilo švédské město Skellefteå díky svému inovativnímu přístupu a dlouhodobému úsilí o zlepšení přístupnosti veřejných prostranství a dopravní infrastruktury.

Platforma EU pro zdravotní postižení nabízí možnost sdílet zkušenosti a osvědčené postupy, učit se od sebe navzájem a spolupracovat.



© Adobe Stock

Skutečně protirasistická Evropská unie

V rámci opatření akčního plánu EU proti rasismu uspořádala Komise společně s orgány EU, členskými státy, občanskou společností, orgány pro rovné zacházení a občanskými organizacemi v březnu 2022 druhý evropský summit proti rasismu. Od zahájení akčního plánu byly členské státy vyzvány, aby vypracovaly národní plány boje proti rasismu. Summit poskytl příležitost k diskusi o pokroku při provádění těchto plánů, zejména o společných hlavních zásadách na podporu rozvoje a provádění národních akčních plánů boje proti rasismu.

Komise rovněž spolupracovala s členskými státy na hodnotící zprávě jejich vnitrostátních strategických rámců pro Romy v návaznosti na nový strategický rámec EU pro rovnost, začlenění a účast Romů, analyzovala závazky členských států a poskytla pokyny pro případná zlepšení.

EU pokračovala ve své činnosti v oblasti boje proti rasistickým a xenofobním trestným činům z nenávisti

a nenávisným verbálním projevům a dbala na řádné provedení a uplatňování rámcového rozhodnutí o boji proti trestným činům z nenávisti a nenávisným verbálním projevům, a to prostřednictvím trestního práva, jakož i prostřednictvím řízení o nesplnění povinnosti.

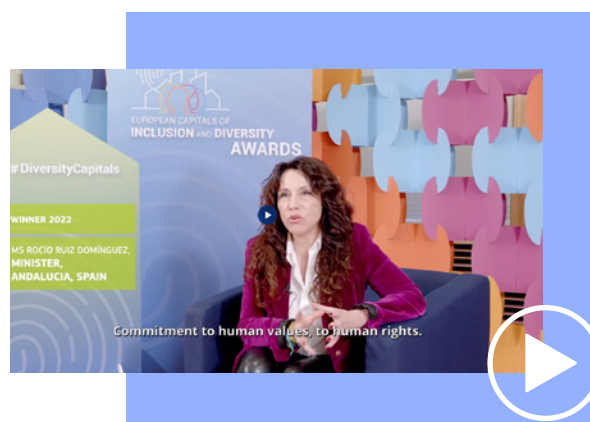
Boj proti antisemitismu

Komise zahájila provádění vůbec první Strategie EU pro boj proti antisemitismu a podporu židovského života na období 2021–2030. Rada přijala závěry o boji proti rasismu a antisemitismu v březnu 2022 a vyzvala členské státy, aby do konce roku 2022 vypracovaly národní strategie boje proti antisemitismu. Členské státy byly rovněž vyzvány, aby používaly právně nezávazné pracovní definice antisemitismu a popírání a zkreslování holocaustu, které přijala Mezinárodní aliance pro připomínku holocaustu.

První ceny EU za rozmanitost

Evropská komise v dubnu 2022 vyhlásila vítěze prvního ročníku ceny „Evropská hlavní města začleňování a rozmanitosti“, jejímž cílem je vyzdvihnout města, obce a regiony v celé EU, které jdou příkladem v inkluzivních politikách. Vítězové z pěti členských států byli oceněni za to, jak pomáhají budovat spravedlivější společnost podporou rozmanitosti a začleňování bez ohledu na pohlaví, rasový a etnický původ, náboženské vyznání a přesvědčení, zdravotní postižení a věk a se zaměřením na práva LGBTIQ osob a integraci Romů.

Každoroční udělování cen „Evropská hlavní města začleňování a rozmanitosti“, které byly vyhlášeny v rámci akčního plánu EU proti rasismu na období 2020–2025, je součástí úsilí Komise o dosažení skutečné Unie rovnosti. Vítězové byli v roce 2022 vyhlášeni během Evropského měsíce rozmanitosti. Tématem bylo „budování mostů“. Zástupci podniků, akademické obce, nevládních organizací a Evropské komise diskutovali o tom, jak vytvářet inkluzivní pracoviště a rozvíjet účinné meziodvětvové politiky začleňování a rozmanitosti, které se budou současně zabývat různými oblastmi diskriminace.



VIDEO Vítězové první ceny „Evropská hlavní města začleňování a rozmanitosti“ vysvětlují místní dopad ocenění, svou motivaci a celkový přínos snahy o rovnější a inkluzivnější Evropu.



8. Prosazování evropských zájmů a hodnot ve světě

Úvod

V roce rostoucí nejistoty byla EU i nadále hybnou silou multilateralismu a stála v čele reakce na globální výzvy, prosazovala ambiciózní politiku sousedství, prokazovala solidaritu a rozvíjela komplexní partnerství v zájmu zajištění a podpory celosvětového míru, stability, demokracie a lidských práv.

EU a její členské státy v reakci na ruskou agresivní válku proti Ukrajině a následnou potravinovou

a energetickou krizi společně poskytly Ukrajině humanitární pomoc, naléhavou pomoc a finanční, operativní a vojenskou podporu (viz kapitola 1).

Členské státy EU rovněž znovu potvrdily svůj závazek převzít v úzké spolupráci s mezinárodními partnery více odpovědnosti za evropskou bezpečnost a obranu, a chránit tak společné zájmy a hodnoty.

↑
Zaměstnanci Střediska pro koordinaci odezvy na mimořádné události, které koordinuje poskytování pomoci zemím postiženým katastrofami, v Bruselu, Belgie, 4. května 2022.



© Judith Litvine / francouzské ministerstvo pro Evropu a zahraniční věci



Nefornální zasedání hlav států a předsedů vlád, Versailles, Francie, 11. března 2022.

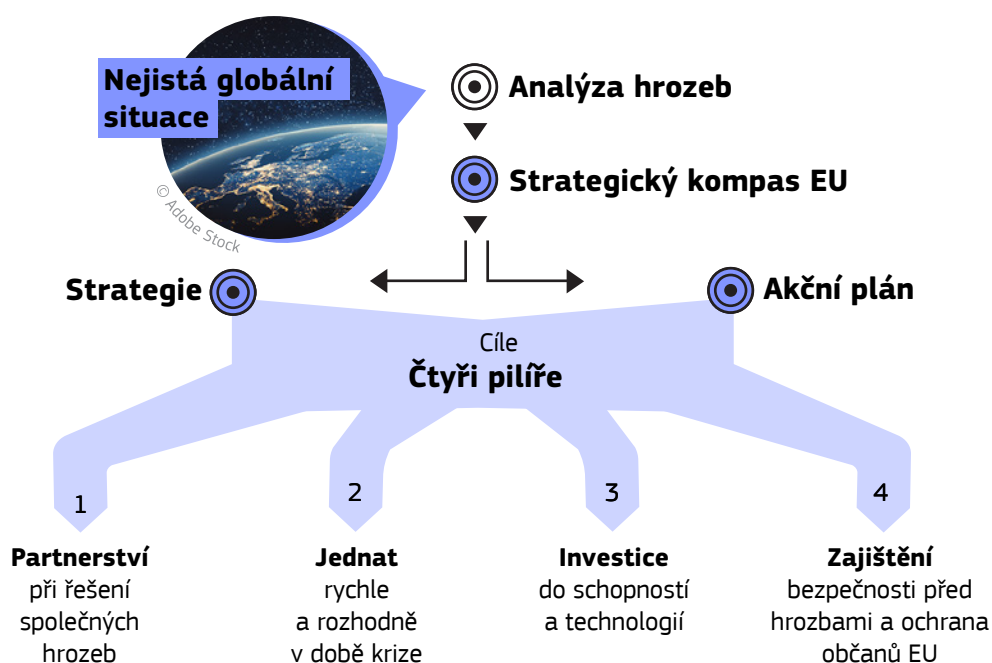
Bezpečnost a obrana

Aby EU zlepšila schopnost chránit své občany, hodnoty a zájmy a přispívala k mezinárodnímu míru a bezpečnosti, přijala Rada Strategický kompas, jež vedoucí představitelé EU schválili v březnu 2022. V souladu se směrem, který vytyčilo Versailleské prohlášení, si klade za cíl zvýšit investice, využít inovativní a kritické technologie a vybudovat integrovanější a konkurenceschopnější evropský obranný trh. Na základě plánu se má zvýšit rozpočet EU na obranu a zlepšit koordinace mezi členskými státy, pokud jde o standardizaci kapacit a vybavení.

Nedílnou součástí evropské stability a bezpečnosti je i nadále spolupráce mezi EU a NATO. V roce 2022 požádaly o členství v NATO další dva členské státy EU, Finsko a Švédsko, čímž ukončily svou dlouhodobou vojenskou neutralitu.

Ve zmíněném roce se Dánsko rovněž připojilo k ostatním 26 členským státům v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky, což dále posílilo schopnost EU zaujmout vedoucí úlohu v mírových operacích, v předcházení konfliktům a v posilování mezinárodní bezpečnosti.

Pravděpodobné dlouhodobé dopady ruské agrese proti Ukrajině (viz kapitola 1) na evropský a celosvětový bezpečnostní řád si vyžádaly ještě užší spolupráci s partnery, jako jsou OSN, NATO, Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, Africká unie a Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN).



→

Josep Borrell, vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a místopředseda Evropské komise odpovědný za „silnější Evropu ve světě“ (uprostřed), na 29. zasedání Rady ministrů Organizace pro bezpečnost a spolupráci v Evropě, Łódź, Polsko, 1. prosince 2022.



Evropský mírový nástroj poskytl ukrajinským ozbrojeným silám vojenské vybavení a bezpečnostní infrastrukturu, a byl tak rozhodujícím faktorem v podpoře obrany Ukrajiny. Bylo to poprvé v historii, kdy EU poskytla nějaké zemi smrtící vybavení na obranu proti agresí. Na základě Evropského mírového nástroje EU rovněž podporovala partnerské země prostřednictvím opatření pomoci, například v Mosambiku, Nigeru, Somálsku, Moldavsku a zemích západního Balkánu, a podporu poskytovala Africké unii.

EU rovněž zahájila vojenskou pomoc EU na podporu Ukrajiny, aby posílila schopnost ukrajinských ozbrojených sil bránit územní celistvost Ukrajiny v rámci jejích mezinárodně uznaných hranic a odrazovala od případných budoucích vojenských ofenzív ze strany Ruska a dalších potenciálních agresorů a reagovala na ně.

EU a její členské státy urychleně mobilizovaly evropskou multidisciplinární platformu pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti, aby zajistily ostrážitost vůči zločincům, kteří využívají probíhající vojenské agrese na Ukrajině. V Moldavsku bylo zřízeno podpůrné centrum EU pro vnitřní bezpečnost a správu hranic.

EU poskytla zemím v přední linii plnou operativní a finanční podporu (viz kapitola 1). Evropská agentura pro pohraniční a pobřežní stráž (Frontex) nabízí podporu na hranicích EU s Ukrajinou a Ruskem s cílem pomoci místním orgánům při řešení přílivu velkého počtu uprchlíků. Agentura Evropské unie pro spolupráci v oblasti prosazování práva (Europol) je rovněž přítomna na místě a úzce spolupracuje se všemi členskými státy na předcházení trestným činům, jako jsou obchodování s lidmi, nedovolené obchodování s palnými zbraněmi, praní peněz a pracovní vykořisťování, a na boji proti nim.

1 miliarda EUR

Částka mobilizována prostřednictvím Evropského obranného fondu 2022 s cílem posílit obranné schopnosti EU a poskytnout nové nástroje pro obranné inovace.

1,2 miliardy EUR

Tato částka je určena na 61 projektů obranného výzkumu a vývoje (s podporou přibližně 700 společností) vybraných v rámci Evropského obranného fondu 2021.

2 miliardy EUR

Oznámené investice ve prospěch programu EU pro obranné inovace (*).

(*) Sestává z rozpočtu Evropského obranného fondu (1,46 miliardy EUR) v kombinaci se spolufinancováním ze strany členských států (90 milionů EUR) a očekávaným pákovým efektem ve výši 400 milionů EUR až 500 milionů EUR z jiných veřejných a soukromých zdrojů.

500 milionů EUR

Navrhovaný nový krátkodobý nástroj podle nařízení k posílení evropského obranného průmyslu prostřednictvím aktu o společném zadávání veřejných zakázek, který má stimulovat společné zadávání naléhavých a kritických zakázek na obranné produkty z průmyslu EU členskými státy.

3,1 miliardy EUR

Vybavení a zásoby poskytované prostřednictvím Evropského mírového nástroje.

POZN.: Tato infografika kombinuje stávající i budoucí programy.

Politika sousedství a jednání o rozšíření

Západní Balkán a Turecko

EU je i nadále odhodlána prosazovat evropskou perspektivu tohoto regionu a v červenci zahájila jednání se Severní Makedonií a Albánií. V prosinci udělila status kandidátské země rovněž Bosně a Hercegovině.

Balíček z roku 2022 týkající se rozšíření obsahoval podrobný přehled provádění hospodářského a investičního plánu pro západní Balkán čítajícího 30 miliard EUR jako součásti strategie Global Gateway (viz níže). Cílem je snížit zřejmé sociálně-ekonomické rozdíly mezi EU a tímto regionem a zlepšit jeho energetickou bezpečnost.

Evropská komise potvrdila své doporučení zrušit vízový režim pro Kosovo (tímto označením nejsou dotčeny postoje k otázce statusu a je v souladu s rezolucí Rady bezpečnosti OSN 1244/1999 a se stanoviskem Mezinárodního soudního dvora k vyhlášení nezávislosti Kosova).

V rámci přístupových jednání s Černou Horou a Srbskem EU nadále vedla pravidelný dialog s oběma zeměmi na politické i technické úrovni.

Dne 6. prosince se v albánské Tiraně uskutečnil první summit EU-západní Balkán, který vůči partnerům ze západního Balkánu představoval významnou příležitost k opětovnému potvrzení perspektivy přistoupení. Komise oznámila balíček opatření na podporu energetiky, který sestává z 1 miliardy EUR v podobě grantů, jež mají západnímu Balkánu pomoci čelit energetické krizi a podpořit jeho přechod na čistou energii. Summit rovněž přivítal společné prohlášení telekomunikačních operátorů EU a západního Balkánu o budoucím snížení nákladů na roaming mezi EU a zeměmi západního Balkánu a závazek ohledně sladění s vízovou politikou EU.



↑
Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová (první zprava) přijímá (zleva doprava) českého premiéra Petra Fialu, předsedu vlády Severní Makedonie Dimitara Kovačevského a albánského premiéra Ediho Ramu, Brusel, Belgie, 19. července 2022.

EU pokračovala v dialogu na vysoké úrovni s Tureckem ve vybraných oblastech společného zájmu, zejména v oblasti změny klimatu a migrace. Neutuchá ani intenzivní spolupráce v oblasti obchodu.

Finanční pomoc zemím západního Balkánu a Turecku

500 milionů EUR

Naléhavá rozpočtová podpora pro západní Balkán na řešení dopadů energetické krize.

1,8 miliardy EUR

Částka přijatá formou grantů v **rámci investičního rámce pro západní Balkán** pro 40 velkých investičních projektů (doprava, energetika, životní prostředí, digitální technologie, soukromý sektor a lidský kapitál). Z toho **500 milionů EUR** je použito jako součást balíčku na podporu energetiky.

Mobilizace celkových investic ve výši **5,7 miliardy EUR**.

990 milionů EUR

Programy rozvoje venkova v rámci **nástroje předvstupní pomoci** pro Černou Horu, Severní Makedonii, Albánii, Srbsko a Turecko.

Očekává se, že investice ve venkovských oblastech západního Balkánu a Turecka budou činit více než **2 miliardy EUR**.

Východní partnerství

V návaznosti na rozhodnutí Evropské rady z června 2022 udělila EU Moldavsku a Ukrajině status kandidátské země a Gruzii poskytla evropskou perspektivu.

EU nadále v celém regionu Východního partnerství prováděla svůj ambiciózní hospodářský a investiční plán v rámci strategie Global Gateway (viz níže) a jeho prostřednictvím podporovala malé a střední podniky a ekologickou a digitální transformaci.



Ursula von der Leyenová, předsedkyně Evropské komise (vlevo), a Volodymyr Zelenský, ukrajinský prezident, Kyjev, Ukrajina, 8. dubna 2022.



EU investuje 2,3 miliardy EUR ve prospěch východních partnerů s cílem vynaložit investice ve výši až 17 miliard EUR do všech odvětví, a to včetně projektů digitálního připojení, jako je zavádění optického kabelu pod Černým mořem a rozvoj vysokorychlostní širokopásmové infrastruktury. Prioritou jsou rovněž dopravní trasy pro osoby a zboží mezi kavkazskou oblastí a EU.

Podepsání memoranda o porozumění s Ázerbájdžánem v oblasti energetiky posílilo energetickou bezpečnost EU a ekologickou transformaci Ázerbájdžánu.

Po podvodných prezidentských volbách v Bělorusku v roce 2020 a zapojení režimu do agresivní války Ruska proti Ukrajině zpřísnila EU sankce namířené proti běloruskému režimu. EU však nadále nabízí podporu a solidaritu běloruskému lidu, a to jak v zemi, tak v exilu.

↑
Maia Sanduová, prezidentka Moldavska, a Olivér Várhelyi, evropský komisař pro sousedství a rozšíření, Brusel, Belgie, 18. května 2022.

Jižní sousedství

Provádění hospodářského a investičního plánu pro jižní sousedství v rámci strategie Global Gateway (viz níže) řádně probíhá a důležité projekty získávají podobu v prioritních oblastech ekologické transformace a odolnosti vůči změně klimatu. V roce 2022 bylo na investice v jižním sousedství vyčleněno 30 miliard EUR, z velké části do infrastruktury pro obnovitelné zdroje energie.

V listopadu EU a Egypt zintenzivnily spolupráci v oblasti přechodu na čistou energii podpisem memoranda o porozumění týkajícího se strategického partnerství v oblasti vodíku z obnovitelných zdrojů.

Ruská agresivní válka proti Ukrajině měla v zemích jižního sousedství mnoho nepříznivých dopadů, zejména v zemích strukturálně závislých na dovozu potravin a trpících zhoršenými socioekonomickými podmínkami způsobenými již pandemií COVID-19.

Komise podporovala odolnost partnerských zemí prostřednictvím programů zaměřených např. na hospodářské oživení, sociální ochranu, tvorbu pracovních míst a zemědělství. Podpora EU ve výši 225 milionů EUR byla poskytnuta jižnímu sousedství prostřednictvím Nástroje pro zajišťování potravin a odolnosti s cílem zmírnit dopady potenciálně vznikajících potravinových krizí způsobených vysokou závislostí na dovozu potravin, jež narušila válka Ruska proti Ukrajině (viz „Potravinové zabezpečení“ níže).

Mezinárodní partnerství a humanitární pomoc

Global Gateway

V roce 2022 pracovala EU na realizaci své pozitivní a udržitelné nabídky financování investic – strategie Global Gateway. Byla zahájena koncem roku 2021 za účelem podpory velkých investic do projektů „tvrdé“ a „měkké“ infrastruktury. Jejím cílem je posílit inteligentní, čisté a bezpečné vazby v digitálním, energetickém a dopravním odvětví a posílit systémy zdravotnictví, vzdělávání a výzkumu.

V souladu s přístupem „tým Evropa“ se EU, její členské státy, rozvojové banky a finanční instituce dohodly, že do roku 2027 přispějí k uvolnění 300 miliard EUR na investice v partnerských zemích. Na únorovém summitu EU-Africká unie byl představen první velký investiční balíček Global Gateway Afrika-Evropa ve výši 150 miliard EUR.

V prvním roce provádění byly učiněny klíčové investice do posílení digitální konektivity prostřednictvím podmorských datových kabelů a pozemních spojení mezi EU a jejími partnery, do zvýšení výroby energie z obnovitelných zdrojů prostřednictvím investic do solárních a větrných elektráren a do zlepšení dostupnosti vakcín, léčiv a zdravotnických technologií a do zvýšení kapacity jejich výroby.

V rámci přístupu „tým Evropa“ zůstávají EU a její členské státy předními poskytovateli oficiální rozvojové pomoci na celém světě, přičemž v roce 2021 činila zmíněná pomoc 71,6 miliardy EUR (poslední dostupné údaje), což představuje 41 % celosvětové pomoci. Společný příspěvek rovněž představuje více než polovinu celkové celosvětové pomoci a podporuje sektor vzdělávání ve více než 100 zemích světa. EU stojí nadále v čele úsilí o realizaci Agendy OSN pro udržitelný rozvoj 2030 a dosažení jejích cílů udržitelného rozvoje.

V roce 2022 jsme si rovněž připomněli 45 let vztahů EU-ASEAN. Na jubilejním summitu EU-ASEAN EU a její členské státy v rámci přístupu „tým Evropa“ oznámily uvolnění 10 miliard EUR v rámci strategie Global Gateway, jež mají urychlit investice do infrastruktury v zemích ASEAN. V indicko-tichomořském regionu byla určena řada stěžejních projektů, jako je iniciativa týmu Evropa v oblasti udržitelné konektivity.



Zleva doprava: předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová, prezident Spojených států amerických Joe Biden a indonéský prezident Joko Widodo na summitu skupiny G20 na Bali, Indonésie, 16. listopadu 2022. V rámci summitu se konala akce na vysoké úrovni věnovaná partnerství pro globální investice do infrastruktury, na níž byl zhodnocen stav po prvním roce provádění. Partnerství je společným úsilím skupiny G7 o financování infrastrukturálních projektů v rozvojových zemích.





Tedros Adhanom Ghebreyesus, generální ředitel Světové zdravotnické organizace (vlevo), a Jutta Urpilainenová, evropská komisařka pro mezinárodní partnerství, podepisují program partnerství mezi EU a Světovou zdravotnickou organizací, Brusel, Belgie, 30. listopadu 2022.



Vakcíny přicházející do Sierry Leone, únor 2022.



Na podporu úsilí partnerských zemí při řešení pandemie a jejích následků již bylo uvolněno 53,7 miliardy EUR a do konce roku 2021 bylo v rámci přístupu „tým Evropa“ vyplaceno 47,7 miliardy EUR. V roce 2022 EU a její členské státy nadále stály v čele mezinárodní solidarity v souvislosti s onemocněním COVID-19, přičemž s partnerskými zeměmi se podělily o 502,2 milionu dávek očkovacích látek. Z nich bylo 422 milionů dávek rozděleno prostřednictvím nástroje COVAX (1,1 milionu dávek prostřednictvím mechanismu civilní ochrany Unie) a 80,2 milionu dávek na bilaterálním základě (38 milionů prostřednictvím mechanismu civilní ochrany Unie).

EU vyčlenila dalších 300 milionů EUR na urychlené zavádění a využívání vakcín v několika zemích, většinou v Africe, a dalších 100 milionů EUR na posílení zdravotnických systémů a zlepšení přístupu k diagnostice a léčbě. V zájmu posílení celosvětových kapacit v oblasti zdraví pomohla EU vytvořit nový mezinárodní fond pro předcházení pandemiím, připravenost a reakci na ně a přispěje do něj částkou 427 milionů EUR.

V roce 2022 pokračilo provádění iniciativy týmu Evropa týkající se výroby očkovacích látek, léků a zdravotnických technologií v Africe a přístupu k nim a byla oznámena iniciativa na podporu podobného úsilí v Latinské Americe a Karibiku. Budou tak doplněny a dále posíleny sociální, hospodářské a vědecké vazby mezi EU a Latinskou Amerikou a Karibikem.

EU rovněž předložila strategii pro posílení partnerství mezi svými členskými státy a Radou pro spolupráci v Zálivu v klíčových oblastech politiky, jako je energetika, ekologická transformace a změna klimatu, obchodní a hospodářská diverzifikace, regionální stabilita a globální bezpečnost, humanitární a rozvojové výzvy a užší mezilidské kontakty. EU pokračuje v posílené spolupráci s arabskými dárci, pokud jde o společné priority.



Porodní asistentka, která kontroluje podvýživu u dětí v uprchlickém táboře Kousseri, Baga Sola, Čad, květen 2022. Tábor byl vybudován díky humanitární pomoci EU poté, co lidé z Nigérie uprchli před násilím Boko Haram.



Uprchlíky tábor Kousseri, Baga Sola, Čad, květen 2022.

Humanitární pomoc a civilní ochrana

Za posledních 30 let pomohla EU zmírnit utrpení milionů nejzranitelnějších osob ve více než 110 zemích. V roce 2022 Komise uvolnila 2,2 miliardy EUR na humanitární pomoc, aby pomohla řešit nejnaléhavější potřeby zasažených obyvatel po celém světě. Každé sedmé euro z rozpočtu EU na humanitární pomoc je vyčleněno na „zapomenuté mimořádné události“, např. hladomor v oblasti Sahelu.

Komise rovněž nepřestala financovat humanitární pomoc na podporu čtyř milionů uprchlíků v Turecku, z nichž většina utekla před válkou v Sýrii. Dalších 50 milionů EUR přibylo k humanitární pomoci ve výši 325 milionů EUR, která již byla oznámena na konci roku 2021 na program nouzové záchranné sociální sítě v Turecku, čímž se celkové finanční prostředky EU na humanitární pomoc Turecku od roku 2012 blíží 3,4 miliardy EUR.



EU předsedala šesté bruselské konferenci na téma „Podpora budoucnosti Sýrie a okolního regionu“, která se konala ve dnech 9. a 10. května 2022 a zúčastnilo se jí 55 zemí a 22 mezinárodních organizací. Konference, která je hlavní dárcovskou akcí pro Sýrii a okolní region, uvolnila prostředky na pomoc Sýřanům v zemi i sousedních zemích prostřednictvím příslibů v celkové výši více než 6,4 miliardy EUR.

V roce 2022 byl zřízen nový nástroj, kapacita pro evropskou humanitární reakci, který má vyplnit mezery, zejména v oblasti logistiky, v humanitární reakci na náhlá přírodní nebezpečí a katastrofy způsobené člověkem.



This bakery in Syria got destroyed by the war



VIDEO Pomoc při obnově pekárny po válce, Aleppo (Sýrie) březen 2022.



Operace humanitární pomoci financované EU se týkají celé řady odvětví, včetně potravinového zabezpečení, zdravotní péče, ubytování a vzdělávání v mimořádných situacích, ale také ochranných služeb, včetně služeb týkajících se genderově podmíněného násilí. Pomoc se poskytuje na základě čtyř základních humanitárních zásad: lidskosti, neutrality, nestrannosti a nezávislosti.

EU je i nadále pevně odhodlána prosazovat dodržování mezinárodního humanitárního práva, aby byla schopna plnit své cíle v oblasti humanitární pomoci a zlepšit bezpečnost svých humanitárních partnerů, avšak porušování mezinárodního humanitárního práva je stále problémem po celém světě.



© UNICEF, říjen 2022

Evropská unie: významný humanitární dárce v Jemenu

Po sedmi letech války zůstává Jemen jednou z nejhorších humanitárních krizí na světě. Miliony Jemenců jsou vysídleny, bez prostředků a podvyživeny. Kromě toho více než polovina obyvatelstva trpí nedostatkem potravin. Humanitární pomoc EU pomáhá Jemencům s potravinovou pomocí, zdravotní péčí, vzděláváním, vodou a přístřeším. Pomáhá také zlepšovat hygienické služby v oblastech s vysokou mírou potravinové nejistoty a podvýživy, v oblastech postižených konflikty a pro vysídlené obyvatelstvo.



Jemen, říjen 2022.
Zranitelné jemenské děti někdy opouštějí školu kvůli souvisejícím nákladům, které jsou pro jejich rodiče často příliš vysoké. Díky financování EU poskytuje UNICEF dětem v nouzi školní potřeby, aby mohly pokračovat ve vzdělávání.

Příklady humanitární pomoci přidělené v roce 2022



Oblast Afrického rohu

→ 633 milionů EUR (tým Evropa)

na boj proti extrémnímu nedostatku potravin v důsledku bezprecedentního sucha, pandemie COVID-19 a ruské agrese vůči Ukrajině.



Afghánistán a okolní region

→ přes 115 milionů EUR

na podporu humanitárních organizací. (Plus dodatečné finanční prostředky v reakci na ničivé zemětřesení o síle 5,9, které zasáhlo východní Afghánistán v červnu 2022.)



Oblast Sahelu a Čadského jezera

→ 954 milionů EUR (EU a její členské státy)

na boj proti akutnímu a zhoršujícímu se nedostatku potravin v celé Africe.



Jemen

→ 170 milionů EUR

pro osoby postižené konfliktem.

Od začátku války v roce 2015 přispěla EU na reakci na krizi více než 1,2 miliardy EUR, včetně 862 milionů EUR na humanitární pomoc a 407 milionů EUR na rozvojovou pomoc.



Sýrie a okolní region

→ 6,4 miliardy EUR

celkový závazek učiněný na syrské konferenci v roce 2022.

EU a její členské státy přislíbily 4,8 miliardy EUR. Jsou největšími dárci humanitární pomoci a pomoci v oblasti odolnosti v tomto regionu, přičemž od roku 2011 bylo přiděleno 27,4 miliardy EUR.



Myanmar/Barma

→ 27 milionů EUR

na řešení bezprostředních potřeb nejzranitelnějších komunit, včetně vysídlených a konfliktem zasažených komunit.



© Dánská rada pro uprchlíky, 2022



Humanitární pomoc EU v odlehlých oblastech, Afghánistán, říjen 2022.

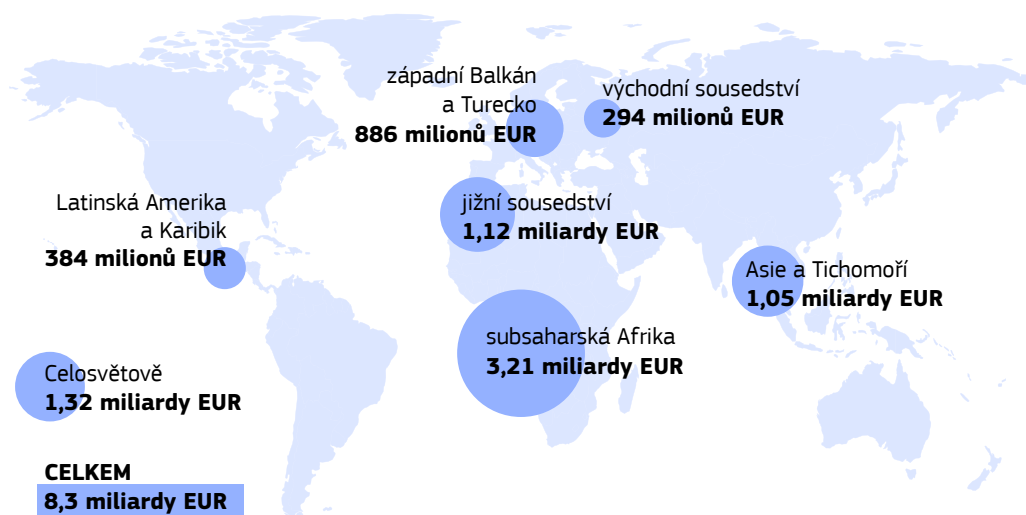
Potravinové zabezpečení

Blokáda ukrajinského vývozu a ničení polí pro rostlinnou výrobu s sebou nesly významná rizika pro dostupnost i cenovou dosažitelnost potravin v sousedství EU, v severní Africe a na Blízkém východě, ale také v Asii, subsaharské Africe a Latinské Americe. Tato situace se týkala zejména základní potraviny, tj. pšenice.

Na základě přístupu „tým Evropa“ sdílela EU se svými členskými státy a finančními institucemi zdroje a odborné znalosti s cílem řešit celosvětovou potravinovou krizi, přičemž plně uznává potřebu mnohostranné spolupráce s mezinárodními partnery.

V rámci týmu Evropa v reakci na celosvětové nedostatečné potravinové zabezpečení uvolnila EU dalších 600 milionů EUR na podporu postižených afrických, karibských a tichomořských zemí a 225 milionů EUR pro severní Afriku a Blízký východ. Odhadovaná celková podpora EU na celosvětové potravinové zabezpečení a potravinové systémy tak dosáhla do roku 2024 více než 8,3 miliardy EUR.

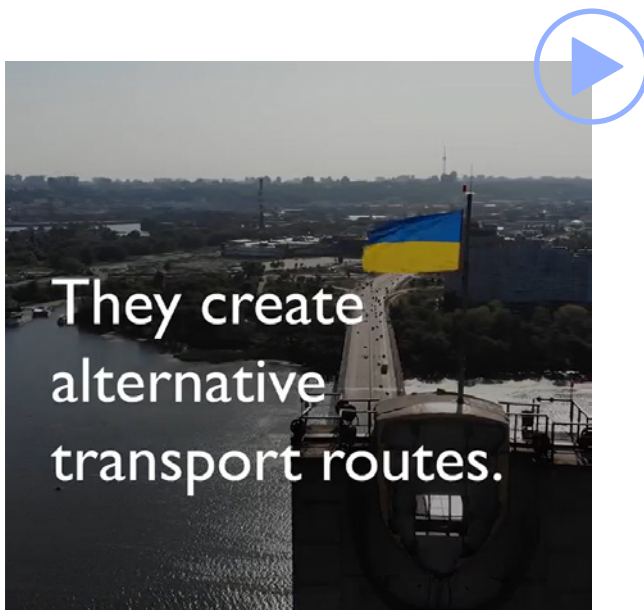
Příspěvek EU ke globální bezpečnosti na celém světě



EU se snažila zvýšit produkci potravin, usnadnit obchod s potravinami a krmivy z Ukrajiny a posílit místní produkci potravin. Na žádost ukrajinských zemědělských orgánů byl zachován a flexibilně usnadněn přístup na trhy EU, a to jak v oblasti dovozu na ukrajinské trhy, tak v případě vývozu z těchto trhů. Trasy solidarity mezi EU a Ukrajinou usnadnily nové logistické cesty pro spojení Ukrajiny s globálními obchodními partnery (viz kapitola 1).

EU rovněž podpořila úsilí OSN v rámci Černomořské obilné iniciativy, aby usnadnila bezpečný tranzit obilí a souvisejících potravin a hnojiv z ukrajinských černomořských přístavů do dalších distribučních přístavů.

Díky těmto iniciativám bylo v období od května do prosince 2022 z Ukrajiny vyvezeno přibližně 29 milionů tun zemědělských produktů, jak vyplývá z informací získaných od ukrajinského ministerstva zemědělství. V prosinci byla uvolněna další miliarda EUR na udržení a rozšíření tras solidarity mezi EU a Ukrajinou.



↑
[VIDEO](#) Trasy solidarity mezi EU a Ukrajinou

Obchod a technologie

Nové nástroje

K řešení problému týkajícího se dalších světových mocností, které využívají obchod jako zbraň, zavedla EU několik nových nástrojů. V roce 2022 vstoupil v platnost nástroj pro mezinárodní zadávání veřejných zakázek, který EU poskytuje větší vliv k získání přístupu společností v EU na trhy s veřejnými zakázkami mimo EU.

V Evropském parlamentu a Radě Evropské unie bylo dosaženo pokroku při schvalování protinátlačového nástroje, který pomůže EU bojovat

proti hospodářskému nátlaku, při němž se třetí země snaží vyvíjet tlak na EU nebo její členské státy, aby přijímaly politická rozhodnutí. Nástroj umožní EU ukládat protiopatření v podobě obchodu, investic nebo jiných omezení.

Cílem nového sdělení o síle obchodních partnerství je navíc zvýšit přínos obchodních dohod EU k podpoře udržitelného rozvoje a ochraně klimatu, životního prostředí a pracovních práv na celém světě. V novém přístupu má své místo využívání obchodních sankcí za porušení základních ustanovení v oblasti klimatu a práce.

Dohody

V červnu uzavřely EU a Nový Zéland jednání o obchodní dohodě, která obsahuje nejambicióznější závazky v oblasti udržitelnosti ze všech dosavadních obchodních dohod EU. Evropským zemědělcům, podnikům i pracovníkům otevře nové příležitosti.

V roce 2022 rovněž pokračovala jednání o obchodních dohodách s Austrálií a Indií. Z technického a právního hlediska se též pracovalo na obchodní dohodě mezi EU a Mercosurem. Bylo dosaženo politické dohody o uzavření jednání týkajících se obchodní dohody s Chile.

V roce 2022 podepsala EU s deseti zeměmi ASEAN první komplexní dohodu o letecké dopravě mezi dvěma bloky, jež se týká více než 1,1 miliardy obyvatel EU a ASEAN. Dohoda otevře trhy, zlepší přímou spojitost a přinese hospodářské výhody a nové příležitosti díky vytvoření jednotného souboru pravidel pro všechny letecké služby působící mezi EU a ASEAN. Bude ku prospěchu jak spotřebitelům, tak leteckým společnostem a letištím. Dohoda vychází ze společných vysokých standardů v oblastech, jako jsou životní prostředí, pracovní záležitosti a spravedlivá hospodářská soutěž, spolu s bezpečností letectví a jeho ochranou před protiprávními činy.



↑
VIDEO EU a Nový Zéland podepisují dohodu o volném obchodu, červen 2022.

Komplexní dohoda EU-ASEAN o letecké dopravě



Dohoda nahrazuje více než 140 dvoustranných dohod o leteckých službách se Sdružením národů jihovýchodní Asie.

Oceány a rybolov

Nová dohoda Světové obchodní organizace o ukončení škodlivých dotací v oblasti rybolovu je zásadním krokem k zajištění toho, aby hlavním cílem dotací v oblasti rybolovu na celém světě byla udržitelnost, a aby tak přispívaly k ochraně oceánů. Dohoda zakazuje dotace, které přispívají k nezákonnému, nehlášenému a neregulovanému rybolovu, jakož i rybolovu na neregulovaném volném moři. Zakázány jsou rovněž dotace na nadměrně lovené populace, v jejichž případě nejsou zavedena opatření pro řízení rybolovu, která by vedla k obnově populace na zdravou úroveň.

Ve společném sdělení o agendě EU pro mezinárodní správu oceánů byla navíc navržena opatření pro bezpečné, chráněné, čisté, zdravé a udržitelně spravované oceány. V souladu s agendou přijala EU 52 dobrovolných závazků v hodnotě až sedmi miliard EUR, což je konkrétní příklad úlohy EU jako globálního lídra při ochraně světových oceánů. Agenda bude hrát důležitou úlohu při plnění modrého aspektu Zelené dohody pro Evropu. Zohledňuje klíčové trendy, jako jsou horší dopad změny klimatu, nebezpečný úbytek biologické rozmanitosti a změněné geopolitické podmínky.



© World Trade Organization



↑
VIDEO Výsledky 12. ministerské konference Světové obchodní organizace: Dohoda o dotacích na rybolov, červen 2022.



EU se zavázala posilovat rámec mezinárodní správy oceánů na celosvětové i regionální úrovni a zajistit, aby se do roku 2030 stala udržitelnost oceánů skutečností, a to koordinovaným a doplňkovým přístupem ke společným výzvám a kumulativním účinkům.

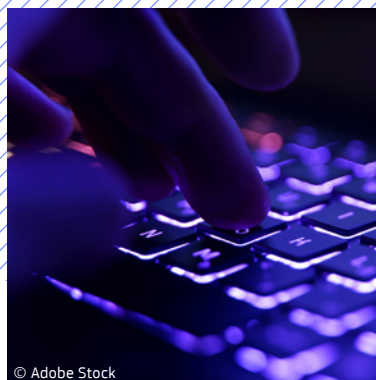
EU bude rovněž nadále usilovat o to, aby oceány byly bezpečným a chráněným prostorem, a to v reakci na rostoucí konkurenci v mezinárodních vodách a výzvy k mnohostranné spolupráci.

Aktualizací své politiky EU potvrdila aktivní závazek urychlit provádění programu Agendy OSN 2030 a cíle č. 14 udržitelného rozvoje.

Digitální partnerství

Na ministerském zasedání Rady pro obchod a technologie v roce 2022 EU a Spojené státy znovu potvrdily svou podporu otevřenému, globálnímu, interoperabilnímu, spolehlivému a bezpečnému internetu, jak je zakotveno v prohlášení o budoucnosti internetu a v prohlášení o digitálních právech a zásadách. Obě strany rovněž jednaly o provádění společných zásad umělé inteligence a dohodly se na vypracování společného plánu nástrojů pro hodnocení a měření důvěryhodné umělé inteligence a řízení rizik.

V roce 2022 EU rovněž zahájila činnost Rady pro obchod a technologie s Indií a digitální partnerství s Japonskem, Singapurem a Jižní Koreou.



© Adobe Stock

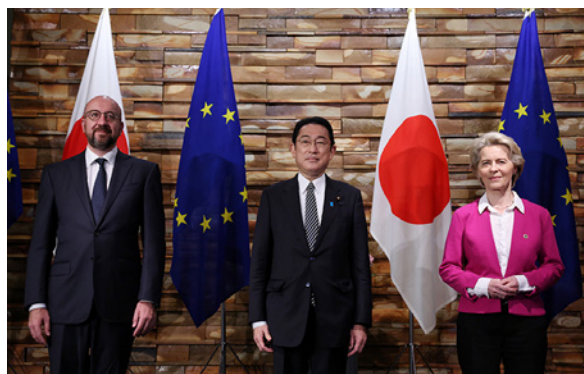


←

Margrethe Vestagerová, výkonná místopředsdkyně Evropské komise odpovědná za Evropu připravenou na digitální věk a evropská komisařka pro hospodářskou soutěž (druhá zleva), a Valdis Dombrovskis, výkonný místopředseda Evropské komise odpovědný za hospodářství ve prospěch lidí a evropský komisař pro obchod (druhý zprava), na zasedání Rady EU-USA pro obchod a technologie, Paříž, Francie, 15. května 2022.

→

Zleva doprava: předseda Evropské rady Charles Michel, japonský premiér Fumio Kishida a předsdkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová na 28. summitu EU-Japonsko v japonském Tokiu, květen 2022.





9. Institucionální vývoj

Úvod

Rok 2022 proběhl ve znamení úzké spolupráce Evropského parlamentu, Rady Evropské unie a Evropské komise. Cílem této spolupráce bylo nejen reagovat na mimořádné události, ale také zlepšit tvorbu právních předpisů EU a dosáhnout ještě lepší výsledky pro evropské občany. Vzhledem k příležitostem a výzvám, které před námi stojí na

cestě k udržitelnému oživení, je i nadále klíčové, abychom jednali co neefektivněji a neztráceli přítom ze zřetele budoucnost EU. Společným cílem a úkolem všech orgánů EU a členských států je přinášet evropským občanům lepší výsledky průběžným zkvalitňováním pravidel EU.

↑

Zleva doprava: předsdkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová, předsdkyně Evropského parlamentu Roberta Metsolová, předseda Evropské rady Charles Michel a vysoký představitel Evropské unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku a místopředseda Evropské komise odpovědný za „silnější Evropu ve světě“ Josep Borrell před debatou v Evropském parlamentu ve Štrasburku, Francie, 16. února 2022.

Hlavní iniciativy v roce 2022

V průběhu roku dosáhly orgány pokroku v řadě významných iniciativ. Rada Evropské unie přijala Strategický kompas, ambiciózní akční plán pro posílení bezpečnostní a obranné politiky EU do roku 2030 a usnadnění dohody mezi vedoucími představiteli EU o posílení evropské obranné průmyslové základny (viz kapitola 8).

Pokud jde o zelenou agendu a udržitelný růst podporující začlenění, Evropský parlament a Rada dosáhly dohody o revizi systému EU pro obchodování s emisemi, vytvoření Sociálního fondu pro klimatická opatření a provádění nového mechanismu uhlíkového vyrovnání na hranicích. Dosáhly rovněž předběžné dohody o snížení rizika odlesňování a politické dohody o podávání zpráv podniků o udržitelnosti (viz kapitola 3).

Pokud jde o klíčové digitální dokumenty, politická dohoda mezi Parlamentem a Radou umožnila finalizovat nařízení o digitálních službách a nařízení o digitálních trzích spolu s novými právními předpisy o univerzálních nabíječkách (viz kapitola 4).

Parlament a Rada dokázaly rovněž dosáhnout politické dohody, pokud jde o směrnici o zastoupení žen v řídicích a dozorcích orgánech, opatření v oblasti transparentnosti odměňování a směrnici o přiměřených minimálních mzdách (viz kapitola 7).

Rada řídila jednání o vnějších vztazích EU (viz kapitola 8) a uspořádala summity EU–Africká

unie a EU–západní Balkán. Kromě toho zahájila přístupová jednání se Severní Makedonií a Albánií (viz kapitola 8). Parlament a Rada se rovněž dohodly na klíčových právních předpisech týkajících se zahraničních subvencí s rušivým účinkem a nástroje pro mezinárodní zadávání veřejných zakázek.

Ve výkonu předsednictví v Radě Evropské unie se členské státy EU střídají vždy po 6 měsících. V roce 2022 Parlament, rotující francouzské a české předsednictví Rady a předsednictví nastupující v roce 2023, tedy Švédsko a Španělsko, spojily své síly, aby pokročily v interinstitucionálních jednáních o společném evropském azylovém systému a o paktu o migraci a azylu, a podepsaly společný plán (viz kapitola 5).

Evropský hospodářský a sociální výbor a Evropský výbor regionů poskytly Parlamentu, Radě a Evropské komisi důležité a relevantní příspěvky, mimo jiné k pracovnímu programu Komise na rok 2023, a aktivně přispěly k závěrečným doporučením Konference o budoucnosti Evropy.

Evropský hospodářský a sociální výbor zdůraznil hospodářský, sociální a environmentální dopad vojenské agrese na Ukrajině a Evropský výbor regionů přijal Marseilleský manifest, v němž vyzval vedoucí představitelé Evropy, aby vyslechli názory milionů regionálně a místně zvolených politiků v celé EU, kteří jsou odhodláni přiblížit Evropu jejím občanům.



←
Předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová a předseda Evropské rady Charles Michel přicházejí na zasedání Evropské rady o energetice a hospodářství, Brusel, Belgie, 20. října 2022. Hlavními projednávanými iniciativami byly společný nákup plynu ze strany EU a omezení nadměrných cen plynu a elektřiny.

→ David Sassoli, předseda Evropského parlamentu od 3. července 2019 do 11. ledna 2022.



Nová předsedkyně Parlamentu

Smutnou událostí začátku roku 2022 bylo úmrtí tehdejšího předsedy Evropského parlamentu Davida-Marii Sassoliho. Na předsedu Sassoliho budeme vzpomínat jako na velkého evropského lídra a zastávce demokracie. Během svého více než desetiletého působení v Parlamentu neúnavně hájil EU a její hodnoty, ale také vyjadřoval přesvědčení, že Evropa musí usilovat o víc: být jednotnější, blíže občanům a věrnější svým hodnotám.

V polovině volebního období byla 18. ledna 2022 novou předsedkyní zvolena Roberta Metsolová, a to absolutní většinou 458 z 690 odevzdaných hlasů.

Parlament zřídil tři nové parlamentní výbory: výbor pro otázky zahraničního vměšování včetně dezinformací, výbor pro poučení se z pandemie COVID-19 a vyšetřovací výbor pro prošetření používání špiónážního softwaru Pegasus.

Předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová se pravidelně účastnila diskusí, zejména o přípravě zasedání Evropské rady nebo navazujících činnostech a o rozpravách týkajících se Ukrajiny. Dne 14. září 2022 přednesla výroční projev o stavu Unie, v němž naznačila politické priority pro rok 2023 a pro druhou polovinu mandátu Komise.



← Volba předsedy Evropského parlamentu: projev Roberty Metsolové, nově zvolené předsedkyně, Štrasburk, Francie, 18. ledna 2022.

Důraz na občany

Konference o budoucnosti Evropy

Celoroční konference o budoucnosti Evropy poskytla Evropanům příležitost vyjádřit se k tomu, co od EU očekávají. Činnost završila v roce 2022. Jednalo se o největší a nejrozsáhlejší konzultaci svého druhu. Na vícejazyčnou digitální platformu zavítalo 5 milionů individuálních návštěvníků a více než 6 600 živých akcí (včetně vnitrostátních panelových diskusí občanů a evropských panelových diskusí občanů) se zúčastnilo přes 720 000 návštěvníků.

Byly uspořádány čtyři evropské panelové diskuse občanů, každá s 200 občany, kteří byli náhodně vybráni ze všech 27 členských států, přičemž se pečlivě dbalo na to, aby byly zahrnuty jednotlivci odrážející rozmanitost EU z hlediska zeměpisného původu, pohlaví, věku, socioekonomického zázemí a úrovně vzdělání. Zvláštní pozornost byla věnována

tomu, aby třetinu každého panelu tvořili mladí lidé (ve věku od 16 do 25 let). Účastníci diskutovali o svých doporučeních na plenárních zasedáních konference, kde se sešli členové občanské společnosti, volení zástupci ze všech úrovní veřejné správy a další zúčastněné strany, aby konsensuálně schválili 49 návrhů konference, které byly následně předloženy orgánům EU.

Dne 9. května 2022 byla závěrečná zpráva obsahující všechny návrhy a 326 opatření předána předsedům Parlamentu, Rady a Komise při slavnostním zakončení konference na Den Evropy. Výsledky jsou strukturovány podle devíti témat konference, od změny klimatu a zdraví až po evropskou demokracii a digitální transformaci..

→ Mladá matka hovoří o budoucnosti Evropy a drží své dítě, které se v polovině konference narodilo, Štrasburg, Francie, 30. dubna 2022.



→ Občané hlasující během Konference o budoucnosti Evropy – panel 3 „Změna klimatu, životní prostředí / zdraví“, Natolin, Varšava, Polsko, 9. ledna 2022.





↑

Slavnostní ceremoniál Konference o budoucnosti Evropy, které se účastní předsedkyně Evropské komise Ursula von der Leyenová (šestá zleva), předsedkyně Evropského parlamentu Roberta Metsolová (sedmá zprava), francouzský prezident Emmanuel Macron (pátý zprava) a Dubravka Šuicová, místopředsedkyně Evropské komise odpovědná za demokracii a demografii (druhá zleva), drží závěrečnou zprávu s návrhy na reformu EU, Štrasburk, Francie, 9. května 2022.

Dne 17. června předložila Komise Sdělení o konferenci o budoucnosti Evropy, v němž posoudila návrhy a nastínila další postup. Předsedkyně von der Leyenová ve svém projevu o stavu Unie potvrdila, že se občanské panelové diskuse stanou stabilní součástí tvorby politik Komise, a nastínila nové návrhy vycházející ze závěrů konference. Na návrhy konference přímo či nepřímo navazuje více než 80 % nových iniciativ obsažených v pracovním programu Komise na rok 2023. Dne 2. prosince 2022 uspořádaly Parlament, Rada a Komise akci zaměřenou na zpětnou vazbu, jejímž cílem bylo vysvětlit občanům, jak orgány reagují na návrhy konference.

V prosinci Komise uspořádala první evropskou panelovou diskusi občanů na téma snižování množství potravinového odpadu. Snižování množství odpadu, a zejména omezení plýtvání potravinami, je předmětem legislativního návrhu, který je součástí pracovního programu Komise na rok 2023 v souladu s návrhy Konference o budoucnosti Evropy.

Na základě této konference vznikl nový interaktivní online nástroj Komise, portál „Podělte se o svůj názor“, který bude shromažďovat veškeré informace

o mechanismech Komise pro zapojení občanů. Tato nová online platforma bude integrovat hlavní prvky vícejazyčné digitální platformy konference a vytvoří základ nového systému demokratické účasti a inovací.

Do konference byly plně zapojeny také poradní výbory. Evropský hospodářský a sociální výbor přijal dne 27. dubna 2021 usnesení o konferenci „Nový příběh pro Evropu“ a uspořádal 75 akcí po celé Evropě, přičemž jen 45 z nich se zúčastnilo přes 7 600 účastníků. Dokument „Vize organizované občanské společnosti pro budoucnost Evropy“ představuje výsledky těchto konzultací a podrobně popisuje doporučení a nápady, které byly podkladem pro 326 konečných návrhů, které byly na konferenci přijaty.

Výbor regionů uspořádal více než 120 místních a přeshraničních občanských dialogů. Občanské nápady a doporučení byly nahrány na platformu. Jeho skupina na vysoké úrovni pro evropskou demokracii přijala závěrečnou zprávu o demokracii v EU jako součást příspěvku místních a regionálních orgánů k této konferenci.

Evropská občanská iniciativa

V roce 2022 jsme si rovněž připomněli 10. výročí evropské občanské iniciativy. Komise tento důležitý milník oslavila v průběhu roku společně s partnerskými institucemi, organizátory iniciativ a osobami významnými pro utváření veřejného mínění. Hlavním tématem roku bylo přiblížení informací o evropské občanské iniciativě lidem, a to prostřednictvím propagačních akcí v rámci Dne Evropy nebo každoročního Dne evropské občanské iniciativy, který se konal 2. června na půdě Evropského hospodářského a sociálního výboru.

V roce 2022 byla Komisi předložena k přezkoumání sedmá úspěšná iniciativa „Zachraňte včely a zemědělce! Začněme se zemědělstvím, které

je šetrné ke včelám a nenarušuje zdravé životní prostředí“. Více než 1 milion podpisů byl sesbírán i v rámci každé ze dvou dalších iniciativ: „Stop Finning – Stop the trade“ (Zastavme odstraňování žraločích ploutví – zastavme obchodování s nimi) a „Zachraňte kosmetiku bez krutosti – zachovejte Evropu bez testování na zvířatech“. Komise na tyto tři iniciativy odpoví v roce 2023.

V roce 2022 Komise rovněž zaregistrovala deset nových iniciativ, které vyzývají k činnosti EU v různých oblastech, jako je sport, vzdělávání, oděvní průmysl, zelená energie, ochrana zvířat, politika venkova a beztabákové prostředí.



Práce v dobách krize

V roce 2022 orgány EU opět prokázaly velkou odolnost při řešení nepředvídaných mimořádných událostí. Zatímco probíhala obnova po pandemii COVID-19, Rusko zahájilo nevyprovokovanou a neoprávněnou agresi proti Ukrajině. Orgány EU neúnavně pracovaly, aby podpořily ukrajinský lid v jeho boji za svobodu a pomohly občanům a podnikům členských států vyrovnat se s následky války.

Dne 1. března 2022 uspořádal Parlament mimořádné plenární zasedání, během něhož k poslancům naživo z ukrajinského Kyjeva pronesl řeč Volodymyr Zelenský. Zdůraznil, že Ukrajinci „bojují za svá práva, svobody a životy, jakož i za to, aby mohli být rovnocennými členy Evropy“. Diskuse se zúčastnili rovněž předseda Evropské rady Charles Michel,

předsedkyně Komise Ursula von der Leyenová a vysoký představitel Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku Josep Borrell. Parlament vyjádřil Ukrajině neochvějnou podporu a vyzval k sankcím vůči Rusku a k novému úsilí o to udělit Ukrajině status kandidátské země EU.

Parlament následně pořádal pravidelné diskuse na plenárních zasedáních zaměřené na Ukrajinu a přijal 16 usnesení. Plenárního zasedání v červnu 2022 se osobně zúčastnil předseda Nejvyšší rady Ukrajiny (parlamentu) Ruslan Stefančuk. Ukrajínští ministři a vysoce postavení úředníci se mezitím často účastnili různých schůzí parlamentních výborů a diskutovali s poslanci parlamentu o nejnovějším vývoji na místě.



Pocta ukrajinskému lidu

Sacharovovu cenu za rok 2022 udělil parlament na slavnostním ceremoniálu 14. prosince statečným občanům Ukrajiny.

Sacharovova cena za svobodu myšlení, kterou tvoří certifikát a odměna ve výši 50 000 EUR, je každoroční ocenění osobností a organizací, které hájí lidská práva a základní svobody.



Zleva doprava: vedoucí ukrajinské mise při EU Vsevolod Čencov, zástupce ukrajinské Státní služby pro mimořádné situace Stanislav Kulykivskiy, starosta Melitopolu Ivan Fedorov, zakladatelka evakuačního lékařského týmu „Tajřini andělé“ Julia Paevska, nositelka Nobelovy ceny míru a vedoucí Střediska občanských svobod Oleksandra Matvijčuková, Jaroslav Božko, mluvčí hnutí občanského odporu Žluté stužky, a Oleksandr Čekryhin, ředitel odboru prevence státních mimořádných událostí ukrajinské Státní služby pro mimořádné události, pózuje pro fotografii s Robertou Metsolovou, předsedkyní Evropského parlamentu (třetí zprava), po převzetí Sacharovovy ceny 2022, Štrasburk, Francie, 14. prosince 2022.

Rotující předsednictví Rady Evropské unie zastávaly Francie a Česko. Rada se snažila důrazně a jednotně reagovat na útočnou válku Ruska proti Ukrajině a z ní plynoucí potravinovou a energetickou krizi. Pod vedením Evropské rady dohlížela na zavádění bezprecedentních opatření a poskytování velkých částek na pomoc Ukrajině.

V reakci na invazi přijala Komise v průběhu roku rozsáhlá opatření na podporu Ukrajiny ve všech oblastech a v roce 2022 přijala více než 200 opatření. Mnohá z těchto rozhodnutí mají zajistit, aby EU Ukrajině poskytla nezbytnou humanitární pomoc a finanční podporu a pomohla členským státům přijmout Ukrajince prchající před válkou a vypořádat se s hospodářskými důsledky ruské agrese vůči Ukrajině (viz kapitola 1). Předložila rovněž řadu návrhů na revizi své energetické politiky, aby snížila závislost EU na ruských fosilních palivech (viz kapitola 2).

Nevyprovokovaná a neoprávněná agrese Ruska vůči Ukrajině a jejímu lidu znamená přímé ohrožení hodnot EU a světového řádu založeného na pravidlech. Výroční zpráva o právním státu za rok 2022 položila zvláštní důraz na význam prosazování demokratických hodnot, lidských práv a právního státu. Zpráva poprvé obsahovala konkrétní doporučení určená každému členskému státu s cílem pomoci určit, kde je třeba dosáhnout zlepšení a podpořit nezbytné reformy.

Komise nadále vykonávala svou úlohu strážkyně Smluv a přijala 1 410 rozhodnutí o řízeních o nesplnění povinnosti za účelem prosazování práva EU. Dodržování zásad právního státu je klíčem i pro řádné finanční řízení rozpočtu EU a pro účinné využívání jeho finančních prostředků. V prosinci 2022 přijala Rada Evropské unie opatření na ochranu rozpočtu podle nařízení o podmíněnosti proti porušování zásady právního státu v Maďarsku.

Komise a Evropský účetní dvůr pokračovaly v konstruktivní spolupráci jakožto instituce s výkonnou, resp. kontrolní pravomocí EU. Na svém červencovém výročním zasedání členové diskutovali o tom, jak rozpočet EU přispívá k dosažení politických priorit Unie, přináší občanům konkrétní výsledky a vnáší přidanou hodnotu do opatření přijatých členskými státy.

Při řešení krizí Komise rovněž pokračovala ve své práci na zajištění transparentního a účinného rozhodování prostřednictvím provádění programu zlepšování právní úpravy. To znamená, že její návrhy jsou založeny na spolehlivých důkazech, vycházejí z rozsáhlých konzultací prostřednictvím portálu „Podělte se o svůj názor“ a jsou přezkoumány nezávislým orgánem dohledu – Výborem pro kontrolu regulace. Rámec Komise pro zlepšování právní úpravy zaujímá přední místo v hodnocení, které vydala Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj ve své zprávě o EU týkající se měření výkonnosti právních předpisů.

V roce 2022 začala Komise plně provádět přístup „jeden přijmout – jeden zrušit“, který zajišťuje, že jakákoli nově zavedená zátěž je kompenzována odstraněním ekvivalentní zátěže v téže oblasti politiky. Tento přístup se zaměřuje na dopad návrhů Komise na náklady občanů a podniků a doplňuje Program pro účelnost a účinnost právních předpisů Komise (REFIT). V rámci programu REFIT Komise systematicky usiluje o to, aby při každé revizi a hodnocení právních předpisů EU byla odhalována a odstraňována byrokracie a zbytečné náklady a zároveň aby bylo dosaženo politických cílů. Skupina odborníků na vysoké úrovni – platforma Fit pro budoucnost – tuto práci podpořila přijetím deseti stanovisek s doporučeními, jak zjednodušit právní předpisy EU a zvýšit jejich účinnost. Komise se rovněž snažila zajistit, aby zlepšování právní úpravy řešilo a podporovalo cíle udržitelnosti a digitální transformaci.

Strategický výhled

EU chce, aby její politiky obstály v budoucnu, a proto do jejich tvorby stále více začleňuje prognózy. Strategický výhled předjímá trendy, rizika a nově vznikající problémy a jejich možné důsledky a příležitosti, a poskytuje tak užitečné poznatky pro strategické plánování, tvorbu politik a připravenost. Je rovněž podkladem pro navrhování nových iniciativ EU a přezkum stávajících politik v souladu se souborem nástrojů pro zlepšování právní úpravy. Strategický výhled v konečném důsledku pomůže EU lépe řešit bezprecedentní a vysoce složité situace v kontextu rostoucí nejistoty.

V roce 2022 se interinstitucionální spolupráce v oblasti prognóz pod záštitou Evropského systému pro strategickou a politickou analýzu zaměřila na geopolitiku. Byl zahájen pilotní projekt evropské strategie a analýzy politik týkající se sledování obzoru s cílem určit signály změn, které by v budoucnu mohly mít významný dopad na EU.

Zpráva o strategickém výhledu z roku 2022, kterou Komise vypracovala, se zaměřila na vzájemné působení zelené a digitální transformace v novém rychle se vyvíjejícím geopolitickém kontextu. Komise rovněž pokračovala v analýze klíčových megatrendů, které ovlivňují budoucnost, jako je migrace, změna klimatu, digitalizace a nerovnosti. Dále se rozvíjela spolupráce s členskými státy prostřednictvím celounijní prognostické sítě, která zahrnuje ministry pro budoucnost.



Pouze úspěšná ekologická a digitální transformace otevře cestu k udržitelné, spravedlivé a konkurenceschopné budoucnosti.



← Maroš Šefčovič, místopředseda Evropské komise odpovědný za interinstitucionální vztahy a strategický výhled, na celosvětové konferenci o skladování energie, Brusel, Belgie, 11. října 2022.

Obráťte se na EU

Osobně

Po celé Evropské unii se nachází stovky středisek Europe Direct. Adresu nejbližšího střediska naleznete online (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_cs).

Telefonicky nebo písemně

Europe Direct je služba, která odpoví na vaše dotazy o Evropské unii. Můžete se na ni obrátit:

- prostřednictvím bezplatné telefonní linky: 00 800 6 7 8 9 10 11 (někteří operátoři mohou tento hovor účtovat),
- na standardním telefonním čísle: +32 22999696,
- prostřednictvím tohoto formuláře: european-union.europa.eu/contact-eu/write-us_cs.

VYHLEDÁVÁNÍ INFORMACÍ O EU

Online

Informace o Evropské unii ve všech úředních jazycích EU jsou dostupné na internetových stránkách Evropa (european-union.europa.eu).

Publikace EU

Publikace EU si můžete prohlédnout nebo objednat na adrese op.europa.eu/cs/publications. Chcete-li obdržet více než jeden výtisk bezplatných publikací, obraťte se na službu Europe Direct nebo na místní dokumentační střediska (european-union.europa.eu/contact-eu/meet-us_cs).

Právo EU a související dokumenty

Právní informace EU včetně všech právních předpisů EU od roku 1951 ve všech úředních jazykových verzích jsou dostupné na stránkách EUR-Lex (eur-lex.europa.eu).

Veřejně přístupná data EU

Portál data.europa.eu poskytuje volný přístup k datovým souborům orgánů, institucí a jiných subjektů EU. Data lze zdarma stáhnout a opakovaně použít pro komerční i nekomerční účely. Portál rovněž poskytuje přístup k velkému množství datových souborů z evropských zemí.



Úřad pro publikace
Evropské unie